Poštnina plačana v gotovini.
Leto XIX., št. 236

Ljubljana, torek 11. oktobra 1938

Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5 — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7. Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.—, Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2455. Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Slovaki in Madžari

Znova se odloča vprašanje razmejitve med Slovaki in Madžari, znova se vršijo pogajanja o tem, kako naj se narodna meja spravi v sklad z državno. Ob tem so se pojavila zopet prizadevanja, kako potegniti čim večje ozemlje izpod svobodnega češkoslovaškega državnega okvira in ga znova podrediti madžarskemu gospostvu. Pred našimi očmi se znova razgrinjajo nesrečne strani narodne zgodovine, znova se nam kažejo posledice neugodnega razvoja, ki je zapustil za seboj marsikaj, kar je bilo in je še dandanes narodu v silno škodo.

Slovaki so se ohranili pred vsem v gorah ter v hribovju ob njih, a na ravna tla segajo največ v dolinah, ki prehajajo povsod v široko ravan velikega nižavja ob srednjem Dunavu in ob Tisi. Povsem podobno velja o podkarpatskoruskem ozemlju.

Spričo takih razmer se je leta 1918. pokazala težava pri urejanju novih državnih meja med Češkoslovaško in Madžarsko. Rešili so jo na ta način, da so Slovaški priključili nekatere obrobne dele ravnine, v katerih je prevladovalo madžarsko prebivalstvo. Največji kompleks ravnine s prevladujočim madžarskim prebivalstvom je pod Bratislavo, obsegajoč tako imenovani Veliki Žitni otok, pa planjavo ob spodnjem Vahu in spodnjem Hronu, z mesti Komarno, Parkanj in Nove Zamki. Ta predel z madžarskim prebivalstvom je najbolj obremenil čsl. republiko, tem bolj, ker je skoro povsem kompakten, jako gosto naseljen in bogat, saj obsega rodovitno in dobro obdelano ravnino. Toda z njo se je republika v dolgem pasu med Bratislavo in Parkanjem naslanjala na Dunav, ki je pomenil za kontinentalno državo prosto pot v svet. Vendar sega pri Bratislavi slovaško narodno ozemlje ne le prav do Dunava, temveč še na njegov južni breg.

V srednjem delu sedanje državne meje, ki poteka po gričevju in hribovju, se je državna razmejitev leta 1918. mnogo manj odmaknila od narodne madžarsko-slovaške meje. Za spoznanje širši pas madžarskega ozemlja so takrat priključili Češkoslovaški na vzhodu, v podkarpatskoruskem področju, kjer sega ravnina daleč pod glavni hrbet Karpatov; tu se je sedanja meja tudi naslonila na zgornjo Tiso, dasi le na majhno daljavo. Na to razmerje se je oprla madžarska akcija, stremeč po priključku vse Podkarpatske Rusije.

V teku stoletij je bila Slovaška tipična pokrajina izseljevanja. Njeno gorsko prebivalstvo se je naglo množilo in kadar je bila kje možnost za izselitev, so se je Slovaki radi poslužili. Da so se v novejši dobi odseljevali v velika mesta nemškega in madžarskega sosedstva, je bilo pred svetovno vojno eno najznačilnejših poglavij notranjih selitev v stari dvojni monarhiji. Toda še poprej, v časih, ko so se morali Turki umakniti iz nižavja ob Dunavu in Tisi, so se v zapuščena ozemlja v velikih množinah naseljevali tudi Slovaki. Nastale so tako slovaške naselbine v Podunavju in Potisju tja do Transilvanskih gora in do spodnje Save ter Železnih vrat. V Madžarski se je še do danes na teh raztresenih slovaških otokih ohranilo blizu pol milijona Slovakov, dočim je sedaj Madžarov na Slovaškem okrog 600.000. Zato je pač več ko razumljivo, ako zahteva češkoslovaška delegacija pri pogajanjih z Madžari, ki so se začela v nedeljo, da se istočasno s položajem madžarske narodne manjšine v ČSR uredi tudi položaj slovaške manjšine na Madžarskem.

Ako bi šlo pri sedanjih zahtevah po popravi meje v korist Madžarske zares za uveljavljenje narodne pravičnosti, bi se mogel problem madžarsko-slovaške razmejitve povsem zadovoljivo rešiti, ne da bi bilo treba zasekati novih ran. Slovaki, raztreseni po Madžarskem, so ostali povsem brez narodnih šol, povsem brez manjšinskih narodnih pravic, ki so jih bili Madžari na Slovaškem deležni v tako obilni meri. Evropa, ki bi zares bila zainteresirana na pravični ureditvi manjšinskih zadev, bi morala tudi ta problem razmotrivati obojestransko in ne zahtevati zadovoljitve samo za eno stran. Danes je kar že zastarelo postavljati take zahteve. In vendar bi se mogla poprava meje zadovoljivo izvesti na ta način, da bi se izročili Madžarski nekateri obmejni predeli zares strnjenega madžarskega narodnega ozemlja, v ostalih področjih pa bi se mogla s pridom uveljaviti zamenjava prebivalstva, o kateri je bilo govora v prvih fazah sodobnega prevratnega procesa. Zamenjava bi se dala izvesti tem lažje, ko je madžarsko obmejno prebivalstvo naseljeno nekako na prav taki dobri in ravni zemlji, kakor jo imajo Slovaki po svojih raztresenih vaseh po sredi velike madžarske nižine.

Celo tisočletje so bili Madžari gospodje, a Slovaki skromni poljedelci in pastirji. Njihovo predvojno razmerje je bilo veren odsev tega zgodovinskega stanja in razvoja. Dvajset let svobodnega življenja v Češkoslovaški republiki je Slovaško do temeljev preoblikovalo, vzgojilo nov rod v svobodi in narodnih šolah in ustvarilo s tem osnovo za občutje in zavest enakopravnosti in enakovrednosti. Dovolj bo še prilike za uveljavljenje in preizkus teh uspehov in pravkar so se začele odpirati nove strani v knjigi narodne zgodovine, da bodoča usoda nanje napiše svoje zapiske, svojo presojo.

Slovaki so zdrav narod in imajo še vedno jako močan prirodni prirastek. Njihove sveže narodne sile so skozi stoletja poživljale s svojimi izseljenci sosedne narode in jo trosile drugim v korist in slavo. Njihove mlade energije so se mudile v delo tujim mestom in so se v tujih podjetjih gubile brez haska za narodno celoto. Šele ko se je v svobodni narodni državi začelo razvijati domače gospodarstvo in so začela naglo rasti domača mesta z domačo industrijo in raznovrstnim drugim podjetništvom, so mogli Slovaki dobiti zaposlitve in zaslužka doma. Bil bi silen in krivičen udarec za slovaško narodno celoto, ako bi se nove meje potegnile tako, da bi ohromile mesta na narodni meji ter se s tem izpodkopal njihov razvoj, narodu pa bi se zopet odprle rane, po katerih bi odtekal narodni življenj v tujino. Hudo preizkušenemu bratskemu narodu želimo, da bi bila ta nesreča odvrnjena od njega. Želimo to tem bolj, ker se bo drugače stvoril le nov tvor, ki bo oviral konsolidacijo in trajno pomirjenje Evrope.

Narodna skupščina razpuščena

Nove volitve bodo v nedeljo, 11. decembra — Imenovana sta dva nova ministra

Beograd, 10. oktobra. AA. V imenu Nj. Vel. kralja so kr. namestniki z ukazom od 10. t. m. na predlog notranjega ministra ter po zaslišanju ministrskega sveta sklenili, da se

narodna skupščina, izvoljena na dan 5. maja 1935, razpusti.

Volitve narodnih poslancev za štiriletno skupščinsko dobo bodo v vsej državi v nedeljo 11. decembra 1938 po predpisih zakona o volitvah narodnih poslancev. Narodna skupščina, izvoljena na dan 11. decembra 1938, se sklicuje na izredno zasedanje na dan 19. januarja 1939.

Razpuščena narodna skupščina je bila izvoljena pri volitvah dne 5 maja 1935. Za te volitve so bile postavljene štiri državne liste; njih nosilci so bili takratni predsednik vlade Bogoljub Jevtić, predsednik HSS dr. Vladimir Maček za združeno opozicijo, predsednik »Zbora« Dimitrije Ljotić in večkratni bivši minister Božidar Maksimović. Zavrnjeni sta bili državni kandidatni listi, ki sta jih vložila predsednik Jugoslovenske narodne stranke Svetislav Hodžera in voditelj jugoslovenskih socialistov dr. Živko Topalović. Pri petomajskih volitvah je po uradni objavi dobila lista g Jevtića 1,746.982 glasov, lista dr. Mačka 1,076.345, lista Dimitrija Ljotića 24.088 in lista Bože Maksimovića 33.549 glasov. Ker listi Maksimovića in Ljotića nista dosegli v zakonu predpisanega količnika 50.000, sta ostali brez mandatov, ki so bili zato vsi razdeljeni med Jevtićevo in dr. Mačkovo listo. V dravski banovini je po uradni objavi volilo Jevtićevo listo 125.180 volilcev, dr. Mačkovo 22.220, Ljotićevo 2530 in Maksimovićevo 47. Volilna udeležba je znašala v dravski banovini 46.96% in je bila najmanjša v državi. V vsej državi je glasovalo od 3,908.313 vpisanih volilcev 2.880.964, to je 73.72 odstotka.

Na Jevtićevi listi so bili izvoljeni 303 narodni poslanci, na dr. Mačkovi listi pa 67, vsega skupaj torej 370 poslancev. V dravski banovini je bilo izvoljenih 27 poslancev na Jevtićevi listi, dva pa na dr. Mačkovi, skupaj 29 poslancev. Od poslancev, ki so bili izvoljeni na Jevtićevi listi, so po spremembi režima prešli v JRZ: Mihael Brenčič (Ptuj), Josip Benko (Murska Sobota), dr. Franc Klar (Lendava), Gajšek (Konjice), dr. Andrej Veble (Brežice), Anton Kersnik (Kamnik), dr. Franc Šemrov (Kranj), dr. Jurij Koce (Črnomelj), Rudolf Pevec (Gornji grad) in dr. Dobovišek (Šmarje). Slednja dva sta bila izvoljena na listi dr. Mačka. V jugoslovenski nacionalni stranki so ostali: Ivan Prekoršek, August Lukačič, Rudolf Plesković, Ivan Mohorič, Rajko Turk, Milan Mravlje, Albin Koman in Stanko Hočevar. Strankarsko neopredeljeni so ostali Ivan Janžekovič, dr. Ivan Jančič, Stanko Lenarčič, Vinko Gornjak, Karel Doberšek, dr. Riko Fux, Franc Zupančič, dr. Ivan Lovrenčič, Dako Makar in dr. Josip Režek. Narodni poslanec dr. Anton Novačan je pred meseci odložil svoj mandat.

Dne 5. maja izvoljena skupščina se je sestala prvič dne 3. junija 1935. Za predsednika skupščine je bil izvoljen Stevan Čirić, ki je ostal na tem položaju vse do današnjega razpusta skupščine.

Dva nova ministra

Beograd, 10. oktobra. AA. V imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov sta bila danes 10. oktobra postavljeni:

za ministra brez portfelja **Svetislav Hodžera**, advokat in bivši narodni poslnec,

za ministra za telesno vzgojo naroda **Ante Maštrovića**, narodni poslanec.

Oba ministra sta popoldne položila prisego ob navzočnosti predsednika ministrskega sveta dr. Milana Stojadinovića ter v prisotnosti dvornega prote Mihaila Popovia ter župnika in dekana dr. Matije Petlića.

Seja vlade

Beograd, 10 oktobra. AA. Danes je imel od 17. do 18. ure svojo sejo ministrski svet pod predsedstvom predsednika vlade dr. Milana Stojadinovića. Poleg drugih resornih zadev je ministrski svet na predlog notranjega ministra sklenil predlagati kr. namestništvu razpust narodne skupščine ter nove parlamentarne volitve za 11. december letošnjega leta. Vladni seji sta prisostvovala tudi nova ministra Svetoslav Hodžera in Ante Maštrović.

Zaključitev zasedanja senata

Beograd, 10. oktobra. AA. V imenu Nj. Vel. kralja so kr. namestniki z ukazom od 10. t. m. na predlog notranjega ministra ter po zaslišanju ministrskega sveta sklenili, da se seje senata, sklicanega na redno zasedanje na dan 20 oktobra 1938 zaključijo in da se senat skliče na izredno zasedanje 16. januarja 1939.

Atentat v Sofiji

Rezervni major Stojan Josifov je ustrelil šefa generalnega štaba, generala Pejeva, ter pognal nato še sebi kroglo v glavo

Sofija, 10 okt br **Na načelnika glavnega generalnega štaba generala Pejeva je bil ob 2. popoldne izvršen pred vojnim ministrstvom atentat. General Pejev je obležal mrtev, atentator pa je izvršil samomor. Lažje ranjen je bil pobočnik generala Pejeva, polkovnik Stojanov. Domnevajo, da je bil atentator rezervni oficir, vzrok atentata pa še ni znan.**

O atentatu so se zvedele naslednje podrobnosti:

General Pejev je v družbi svojega adjutanta polkovnika Stojanova in še nekaterih drugih oficirjev odšel po obedu v vojno ministrstvo, kjer jih je že čakal atentator. Straži pred vojnim ministrstvom se ni zdel sumljiv in ga zato tudi ni prijela, niti prepodila. Atentator se je skupini oficirjev približal na nekaj korakov, nato pa je pričel z dvema revolverjema streljati na slepo proti njim. General Pejev je bil takoj ubit. Zadelo ga je več strelov, polkovnik Stojanov pa je bil lažje ranjen. Drugi oficirji so ostali po čudnem naključju nepoškodovani, čeprav so bili v neposredni bližini šefa generalnega štaba. Napadalec si je zadnjo kroglo iz revolverja pognal v glavo in je bil takoj mrtev.

V Sofiji se je vest o atentatu na generala Pejeva razširila z bliskovito naglico. Na vse prebivalstvo je napravila globok vtis. Kralj Boris, ki se je mudil že nekaj dni v svoji letni rezidenci v Varni, je bil o atentatu takoj obveščen in je s posebnim vlakom takoj odpotoval v Sofijo.

Atentat je izzval veliko pozornost tako v opozicijskih kakor v vladnih krogih. Opozcijski voditelji so bili presenečeni, ugotavljajo pa, da je atentat nedvomno v zvezi s splošnim položajem v Bolgariji. Pri tem menijo, da bi bilo treba čim prej dati državi novo ustavo ter obnoviti parlament, na katerega naj bi se vlada opirala in ki naj bi mu bila tudi odgovorna. Ti krogi menijo, da je nastopil sedaj tudi čas za to, da bi Bolgarija v svoji zunanji politiki načela probleme svojih manjšin v sosednih državah.

Sofija, 10. okt. br. Polkovnik Stojanov je tako nevarno ranjen, da se v bolnici bori s smrtjo. Atentatorja, ki si je pognal kroglo v glavo, so nezavestnega prepeljali v bolnico in ni upanja, da bi okreval.

Kdo je atentator

Sofija, 10. okt. Ugotovljeno je, da je atentator rezervni major Stojan Josifov. Atentator odklanja vsako pojasnilo o svojem dejanju, tako da je ozadje tega dogodka še docela nepojasnjeno. Ker po mnenju zdravnikov atentator ne bo preživel noči, stoji policija pred težko rešljivo zagonetko.

Ubiti general Pejev je bil eden izmed najuglednejših in najsposobnejših bolgarskih generalov. Sodeloval je v vseh vojnah od leta 1912. do 1918, po vojni pa je odlično sodeloval pri organizaciji bolgarske vojske. Zavzemal je razne visoke položaje ter je imel mnogo odlikovanj. Šele pred 6 meseci je bil imenovan za šefa glavnega generalnega štaba. Njegova tragična smrt je vzbudila v vsej bolgarski javnosti veliko sočutje in obžalovanje. Njegovo truplo so položili na mrtvaški oder v Oficirskem domu. Pokopan bo v sredo na državne stroške.

Pretresljiva svečanost v Marseilleu

Marseille, 10. okt. AA. (Havas). Člani društva frontnih bojevnikov in odbora za zgradbo spomenika kralju Aleksandru in Louisu Barthouju, žrtvama 9. oktobra 1938, so včeraj priredili za štiriletnico atentata žalno slovesnost, ki se je je udeležila velika množica ljudi. Okoli kraja atentata se je zgrnila gosta množica ljudstva. Na plošči, vzidani na kraju atentata, je vdolbena samo ena beseda: »Pax«. Ljudje so z enominutnim molkom izkazali čast velikima žrtvama, nato so pa položili na ploščo celo goro cvetlic.

Reorganizacija angleške vojaške službe

London, 10. okt. br. V zvezi s preosnovo vlade, ki je postala potrebna po ostavki prvega lorda admiraitete Duffa Coopra, napovedujejo dobro poučeni krogi, da bo izvršena obenem tudi popolna reorganizacija celokupnega ministrstva za narodno obrambo. Kako razatrjuje »Daily Herald«, se bo podaljšal tudi prostovoljski vojaški službeni rok, izpopolnila se bo organizacija naborov in izvršile znatne izpremembe v letalski službi.

Spor v Flandinovi stranki

Pariz, 10. okt. AA. Senator in bivši minister Charles Rebelle je podal ostavko kot predsednik demokratske zveze, ker se ne strinja s Flandinovo politiko.

Italija se umika iz Španije

Vkrcavanje italijanskih legionarjev se bo pričelo 18. t. m. v Cadizu

Rim, 10. okt. a. (Stefani) »Informazione diplomatica« pravi: V odgovornih rimskih krogih poudarjajo, da je bil sklep o umiku večjega števila španskih prostovoljcev v Italijo sprejet še pred monakovsko konferenco, kar je sklenil general Franco v polni soglasnosti z italijansko vlado. Gre za prostovoljce, ki so v Španiji že od januarja ali februarja l. 1937 ter so se udejstvovali v vseh krvavih bitkah na bojiščih od Malage do Santandra ter od Gandese do Barracasa, zaradi česar zaslužijo, da se vrnejo v domovino v času, ko se zdi, da je vojna odločena v korist generala Franca. Vrnitev velikega dela italijanskih prostovoljcev ni v nobeni zvezi s kakimi posebnimi okoliščinami mednarodnega političnega značaja. Prav tako sklep o povratku prostovoljcev ni niti v nobeni zvezi z odločitvami odbora za nevmešavanje, niti z razvojem odnošajev med Italijo in Anglijo. V rimskih odgovornih krogih mislijo, da bo ta ukrep nudil Veliki Britaniji priliko, da uveljavi sporazum z dne 16. aprila. Vse druge trditve, ki se tičejo sredozemskega sporazuma, so tendenčne, preuranjene ter ne bodo prav nič pomagale k ureditvi gotovih vprašanj.

Poročila z bojišč

Barcelona, 10. oktobra. AA Vojno ministrstvo je izdalo tole sporočilo: Na vzhodni fronti je sovražnik izvršil včeraj srdit napad na postojanke pri Cosu. Do 16. smo vse njegove napade odbili. Ko je ponovil svoje napade, se mu je posrečilo zavzeti dve naši postojanki, nato pa se je zanje vnela srdita bitka, ki še ni končana.

Salamanca, 10. oktobr. AA. DNB: Uradno poročilo nacionalističnega poveljstva: V nedeljo so nacionalisti zavzeli ob Ebru več sovražnih postojank. Neka nacionalistična kolona je ujela 176 sovražnikov in pokopala 130 republikancev. V Andaluziji so nacionalistični oddelki v odseku Cordobe popravili svoje prednje postojanke. Na fronti ob Ebru smo sestrelili 2 republikanska bombnika. V soboto je nacionalistično letalstvo obstreljevalo Valencijo in Barcelono.

Priprave končane

Pariz, 10. okt. o. Iz Burgosa poročajo, da so bile že podvzete vse priprave za umik prvih italijanskih legionarjev iz Španije. Računajo, da se bo njihovo vkrcavanje pričelo 18. t. m. v Cadizu na 5 velikih transportnih ladij, ki jih bodo spremljale italijanske vojne ladje. Po večini bodo odpoklicani prostovoljci pripadniki italijanskih divizij »Littorio« in »23 marc«.

Tudi republikanski prostovoljci zapuščajo Španijo

Pariz, 10. okt. o. Za jutri pričakujejo tukaj prihod transporta ranjenih in bolnih prostovoljcev iz republikanske Španije, ki jih bodo namestili v tukajšnjih bolnišnicah. Po ozdravljenju se ne bodo vrnili več na fronto, temveč jih bodo poslali domov. Prostovoljci, ki se ne bodo mogli vrniti v domovino iz političnih razlogov, bodo odpremljeni v razne ameriške države. Računajo, da bo prišlo okrog 3000 članov mednarodnih brigad.

Poncet — francoski veleposlanik v Rimu

Rim, 10. okt. o. Italijanska vlada je že dala agrement za novega francoskega veleposlanika v Rimu, ki bo akreditiran pri italijanskem kraju in cesarju Abesinije. Za francoskega veleposlanika v Rimu bo imenovan dosedanji veleposlanik v Berlinu, Francois Poncet. To je bil pogoj, ki ga je postavila Italija za vzpostavitev normalnih odnosov s Francijo in za nadaljnja pogajanja, ki so bila prekinjena meseca maja. V tukajšnjih dobro poučenih krogih zatrjujejo, da bo normaliziranje francosko-italijanskih odnosov odprlo pot akciji za likvidacijo državljanske vojske Španiji za naglo ureditev španskega vprašanja.

Zapletljaji v Palestini

London, 10. okt. br. Posvetovanja o položaju v Palestini in novi ureditvi dežele so se danes nadaljevala. Razgovorom v kolonialnem ministrstvu so prisostvovali poleg ministra Malcolma Macdonalda in palestinskega vrhovnega komisarja tudi nekateri kolonialni strokovnjaki. Zasedaj je gotovo, da bodo angleške čete v Palestini znatno ojačene, da bi ustvarile ugodnejšo atmosfero za proučitev in izvedbo ukrepov, ki jih bo vlada po nekaterih informacijah iz zanesljivih virov izvršila že v kratkem. Kakor zatrjujejo, bodo poslali v Palestino več polkov iz Anglije, Indije in južne Kitajske.

Medtem je ilegalni arabski obrambni odbor v Palestini objavil poseben ultimat, v katerem zahteva, da se palestinsko vprašanje uredi v najkrajšem času v smislu arabskih zahtev. V njem napoveduje, da bo vodil borbo za arabsko stvar do konca. Žide poziva, naj se sami umaknejo iz Palestine, ker jih bodo drugače Arabci s silo iztrebili. Angleška vlada jim ne bo mogla pomagati, kakor jim ni mogla že drugod, kjer je imela gotovo lažje stališče.

Damask, 10. okt. AA. (Havas). Odbor za obrambo pravic palestinskih Arabcev je poslal danes naslednjo brzojavko predsedniku zionistične zveze Weizmannu, ki predstavlja pravi ultimat:

Vaše postopanje bo prineslo vam in židom na vzhodu največjo nesrečo, kar jih je doslej zabeležila zgodovina. Arabci vam ne bodo dovolili, čeprav bi bili popolnoma uničeni, da bi postali vi in vaš narod, ki se nahaja v Palestini, gospodar tu in v drugih arabskih deželah na vzhodu. Ves židovski življenj, raztresen po vsem svetu, ne bo mogel rešiti tega židovskega naroda, ki se nahaja v Palestini. Ne ustvarjajte razmer, ki bi prenašale vaše nesreče z zapada na vzhod. Pustite Arabce, da ravnajo z vami na svoji zemlji tako, kakor je ravnal Omar z onimi, ki so živeli v Palestini.

Vsearabska konferenca

Kairo, 10. okt. o. Panarabska konferenca, ki zaseda v Kairu, je odklonila predlog o ustanovitvi palestinske države v okviru britanskega imperija, ki ga je predložila delegacija iz Sirije in ga je odobril jeruzalemski veliki mufti. Tudi palestinska delegacija je odklonila ta predlog. Sklenjeno je bilo, da se predlaga angleški vladi, naj opusti načela Baldourjeve deklaracije.

Pogajanja v Komarnu

Češkoslovaška delegacija je pristala na simbolično zasedbo nekaterih obmejnih krajev po Madžarih — O ostalih zadevah še ni zbližanja

Praga, 10. okt. br. Snoči so se v Komarnu pričela pogajanja med Češkoslovaško in Madžarsko glede ureditve madžarskega manjšinskega problema v ČSR. Kakor znano, je bilo z monakovskim dogovorom odrejeno, da se mora to vprašanje rešiti v roku treh mesecev z neposrednimi pogajanji med obema prizadetima državama. Le če ne bi prišlo do sporazuma, bodo o tem ponovno razpravljale velesile, ali pa pooblastile berlinsko komisijo, da odloči v morebitnem sporu.

Češkoslovaško delegacijo vodi predsednik slovaške vlade dr. Tiso. V delegaciji so razen nekaterih strokovnjakov sami Slovaki. Madžarsko delegacijo vodi zunanji minister Kanya.

Prvi sestanek obeh delegacij je bil sinoči ob 19. v salvnostni dvorani mestnega doma v Komarnu. Po medsebojnem pozdravu so se najprvo dogovorili o načinu razprav in poslovanja, nato pa je madžarska delegacija predložila svoje zahteve v obliki obširne spomenice. **Češkoslovaška delegacija je s svoje strani predložila zahteve glede ureditve položaja slovaške narodne manjšine na Madžarskem, ki šteje nad 200.000 duš.** Zasedanje je bilo nato prekinjeno, da bi mogla slovaška delegacija proučiti madžarske zahteve. Pozno zvečer sta se obe delegaciji ponovno sestali, pri čemer je bil dosežen sporazum o nekaterih nebistvenih točkah madžarskih zahtev, ki se nanašajo na simbolično zasedbo nekaterih obmejnih krajev po Madžarski. O tem je bil pozno ponoči izdan poseben komunike:

Danes popoldne ob 14. so se najprvo sestali k skupni seji strokovnjaki obeh delegacij, da razpravljajo o nekaterih podrobnostih, nato pa sta se ob 16 ponovno sestali obe delegaciji in nadaljevali pogajanja.

O razvoju pogajanj sproti poročata obe delegaciji svojim vladam in prejemata nadaljnja navodila. Čeravno izjavljajo v merodajnih čsl. krogih, da so madžarske zahteve v celoti absolutno nesprejemljive, vendar pa potekajo za enkrat pogajanja v dokaj ugodnem ozračju in je vsaj zaenkrat upanje, da bo prišlo do sprejemljivega sporazuma. Glavna vprašanja, ki se nanašajo na madžarske zahteve glede plebiscita na Slovaškem in glede priključitve Podkarpatske Rusije, pridejo na vrsto še le jutri ali pojutrišnjem.

Komunike o prvem sestanku komisije

Praga, 10. okt. AA. (Havas) Havasov posebni dopisnik poroča iz Komarna, da je po prvem sestanku med člani madžarske in češkoslovaške delegacije, ki imata nalog revidirati mejo, slovaški minister dr. Josip Tiso v imenu češkoslovaške delegacije prebral sinoči novinarjem tale komunike:

»Češkoslovaška in madžarska delegacija sta se 9. t. m. začeli pogajati zastran razmejitve. Delegaciji sta proučili več uvodnih vprašanj. Na obeh straneh se kaže dobra volja, da se pogajanja nadaljujejo v duhu prijateljstva. Čsl. delegacija je pristala na to, da počenši z 9. t. m. opolnoči izroče češkoslovaška oblastva v roku 24 ur madžarskim oblastvom železniško postajo Nove mesto, ki je bila doslej v češkoslovaških rokah, počenši z 9. t. m. opolnoči v roku 36 ur pa mesto Čohi. (?) Madžarska delegacija je pristala na to, da bodo tudi po izročitvi postaje Novega mesta češkoslovaški vlaki vozili v to postajo.

Po tem sporazumu je madžarska delegacija sporočila svoje nove zahteve, nakar je češkoslovaška delegacija zahtevala rok za premislek. Zato so se pogajanja začasno prekinila in se bodo nadaljevala najbrže 10. t. m. popoldne. Člani obeh delegacij so izrazili upanje, da bo prijateljski ton razgovorov vplival na javno življenje obeh držav, da se tako ustreže prizadetemu življu v spornih krajih.«

Komunike o včerajšnji seji

Budimpešta, 10. okt. AA. (MTI) O madžarsko - češkoslovaških pogajanjih v Komarnu je bilo danes ob 16.15 izdano sledeče skupno poročilo: Madžarska in češkoslovaška delegacija sta imeli danes ob 1. ponovno sejo, na kateri je češkoslovaško zastopstvo razložilo svoje stališče glede madžarskega predloga. Strokovnjaki obeh zastopstev se bodo sestali jutri ob 9. dopoldne, ob 15. pa bosta obe delegaciji nadaljevali s pogajanji.

Nesprejemljive madžarske zahteve

London, 10. okt. AA. Reuter poroča iz Prage: **Kakor se izve, sta med drugimi madžarskimi zahtevami, postavljenimi v Komarnu, tudi ti dve:**

1. da se v vsej Slovaški in v Podkarpatski Rusiji odredi plebiscit;

2. da se takoj izroči Madžarom brez plebiscita pokrajina, v kateri leže mesta Bratislava, Nitra, Lučenec in Košice.

Madžarski minister o madžarskih zahtevah

Komarn, 10. okt. br. Pred današnjim popoldanskim sestankom obeh delegacij je sprejel podnačelnik madžarske delegacije minister grof Teleky nemške in madžarske novinarje in jim odgovarjal na postavljena vprašanja. Ni pa hotel v podrobnostih precizirati madžarskih zahtev. Kar se tiče zahteve po plebiscitu na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji, je grof Teleky izjavil, da za madžarsko vlado niso merodajni sklepi, ki so jih sprejele slovaške stranke v Žilini in podkarpatske v Užhorodu. O svoji usodi mora odločati vsak posamezni Slovak, kar se lahko zgodi samo s plebiscitom. Madžari pa so zadovoljni, da se lahko pogajajo neposredno s Slovaki, kar bo po njegovem mnenju razvoj pogajanj zelo olajšalo. Razgovori so se pričeli z dobro voljo na obeh straneh in bodo gotovo rodili zaželeni uspeh.

Praška vlada na delu za obnovo Češkoslovaške

Začasna omejitev svobode v gospodarskem udejstvovanju

Praga, 10. oktobra. AA. (ČTK) Na svoji sinočnji seji je vlada sprejela **uredbo o začasni omejitvi razlaščanja nekaterih vrst nepremičnin. Za vse te posle bo treba dobiti posebno dovoljenje pokrajinske uprave za prodajo ali za zamenjavo kmetijskih nepremičnih imetij,** stanovanjskih hiš ter gradbenih parcel. Vlada je prav tako odobrila uredbo, s katero se začasno uvaja omejitev odpiranja novh obrtniških in trgovskih podjetij. S tem hočejo omejiti prevelik priliv v te poklice. Končno je vlada **odobrila uredbo, s katero se osvobojajo vojaške službe češki državljani nemške narodnosti. Ta uredba predstavlja uveljavljenje monakovskega sporazuma.**

Po končani rešitvi vprašanja odnosov med Čehi in Slovaki se vlada posveča rešitvi vprašanja Podkarpatske Rusije ter pospešeni stabilizaciji življenjskih pogojev in novih državnih meja. Dalje se vlada bavi s pripravami in načrti nekaterih novih gospodarskih zakonov.

Praga, 10. okt. br. Danes popoldne je imel stalni odbor narodnega predstavništva sejo, kateri sta prisostvovala tudi ministrski predsednik general Syrovy in zunanji minister Chvalkovsky. Ministrski predsednik general Sirovy je podal daljši ekspoze, v katerem je v glavnem ponovil svoje že znane izjave in ponovno poderta! odločno voljo vlade zgraditi tudi v novih mejah močno državo. Pri tem računa vlada na podporo in sodelovanje vseh slojev naroda. Nato je podal zunanji minister Chvalkovsky obširen ekspoze o trenutnem mednarodnem položaju. Njegova izvajanja so bila strogo zaupna in o njih ni izšlo nikako poročilo. Na današnji seji stalnega odbora je vlada predložila v odobritev več zasilnih uredb, ki so potrebne glede na novo nastali položaj in se nanašajo predvsem na gospodarsko življenje. Prihodnja seja stalnega odbora bo jutri popoldne.

Skrb z begunci

Praga, 10. okt. br. Češka deželna vlada je odredila, da se morajo v 24 urah prijaviti vsi, ki so se po 20. maju preselili iz sedaj od nemških in poljskih čet zasedenega ozemlja na Češko. Svojega sedanjega bivališča brez izrecnega dovoljenja pristojne oblasti ne smejo zapustiti in morajo tudi za vsako potovanje po državi imeti posebno dovoljenje. Oni, ki se hočejo vrniti v svoja prejšnja bivališča v sedaj zasedenem ozemlju, dobe do državne meje prosto vožnjo.

V svrho usmerjenja dotoka beguncev iz zasedenega ozemlja je bil v okviru vlade osnovan poseben odbor, v katerem so zastopniki notranjega, prometnega, finančnega in socialnega ministrstva. Ta odbor bo skrbel za razmestitev, nastanitev in prehrano beguncev ter se bo brigal tudi po možnosti za njihovo zaposlitev. Glavni dotok beguncev je usmerjen na Prago, kjer se je zbralo sedaj že blizu 400.000 beguncev.

Praga, 10. okt. br. V pokrajinah, ki so jih zasedli Nemci, so že začeli zamenjavati češkoslovaške krone za nemške marke, dasiravno uradno zamenjava še ni odrejena in tudi še ni določen tečaj za zamenjavo. Pojavili so se razni spekulanti, ki širijo vesti o popolnem razvrednotenju češkoslovaške krone ter zamenjavajo Kč za marke v razmerju 10 Kč za 1 RM. Nemške oblasti so bile opozorjene na to nedopustno spekulacijo ter so obljubile takojšnje energične ukrepe proti temu beganju ljudstva, ki bi pri taki zamenjavi bilo silno oškodovano. Tečaj za zamenjavo bo najbrže določen dogovorno med nemško in češkoslovaško vlado, ker se bodo potem tečaju izvršili tudi vsi ostali obračuni.

Razočaranje nad Židi

Praga, 10. okt. AA. (Reuter). Listi agrarne stranke poudarjajo, da se ne bi smelo dati nobenemu emigrantu iz sudetskih pokrajin ali pa iz bivše Avstrije dovoljenje za zaposlitev v Češkoslovaški. Ti listi prav tako poudarjajo potrebo, da se židovski problem reši brez sentimentalnosti in brez odloga, ter pristavlja, da so židje pokazali zelo malo volje, da bi pomagali češkoslovaški državi, ko je nastopila potreba. Oni so le basali v svoje žepe ter sem pa tja odrinili malenkosten znesek v sklad za državno obrambo.

★

Novi guverner za Podkarpatsko Rusijo

Praga, 10. okt. br. Dosedanji guverner Podkarpatske Rusije dr. Hrabar je glede na nastale izpremembe podal ostavko. Za novega guvernerja Podkarpatske Rusije je bil imenovan dosedanji minister za Podkarpatsko Rusijo v osrednji češkoslovaški vladi dr. Parkanj.

Prva podkarpatska vlada

Varšava, 10. okt. o. Iz Užhoroda poročajo, da je že sestavljena avtonomna vlada Podkarpatske Rusije. Predsednik vlade in obenem prosvetni minister je poslanec Bradi, notranji minister Baczynski, minister za gospodarstvo Benčik, minister za narodno zdravje in socialno politiko Wološin, minister za pravosodje pa Piezczak.

Dr. Beneš v Švici

Curih, 10. okt. o. Semkaj je prispel bivši prezident češkoslovaške republike dr. Edvard Beneš.

Lindbergh odletel v Berlin

Pariz, 10. oktobra. AA. Polkovnik Lindbergh je danes ob 14.20 v spremstvu svoje soproge odletel z letališča Le Bourget s svojim zasebnim letalom v Berlin, kjer bo prisostvoval znanstvenemu kongresu za letalstvo.

Nj. Vis. knez namestnik zopet na Brdu

Kranj, 10. okt. AA. Davi ob 9. je prispel v Kranj Nj. Vis. knez namestnik Pavle.

Beležke

Prepoved zborovanj zopet ukinjena

Minister notranjih del je z ozirom na spremenjeni mednarodni položaj ukinil svoj odlok od 24. septembra o prepovedi zborovanj, posvetov, sprevodov ter zbiranja ljudstva po ulicah in drugih javnih mestih. Odslej naprej veljajo za zborovanja posvetovanja in sprevode zopet samo predpisi zakona o zborovanjih, shodih in posvetih.

„Pravda" bo smela vnovič izhajati

Agencija Avala je včeraj objavila komunike ministrstva notranjih del, da je beograjskemu dnevniku »Pravdi« zopet dovoljeno izhajanje. »Pravda« je bila ustavljena pred nekaj tedni. Posebni komunike ministrstva notranjih del je ustavitev utemeljil s tem, da so se v prostorih lista fabricirali ilegalni letaki, da je list prejemal nedovoljeno denarno podporo iz inozemstva in da je bil v enem mesecu trikrat zaplenjen.

Ljubljanski radio 9. oktobra

Čitatelj nam piše:

Naš znameniti domači radio je imel v nedeljo lep program! Bil je dan spomina na mučeniško smrt našega neumrlega kralja Zedinitelja. Radio Zagreb je dopoldne prenašal z Oplenca žalno svečanost ob kraljevem grobu, radio Beograd pa verski koncert donskih kozakov in glas zvonov z Oplenca. Zvečer sta Zagreb in Beograd oddajala najprvo komemoracijo za pokojnim kraljem s prekrasnim spominskim govorom Veljka Petrovića, nato Beethovenovo »Eroico« in končno pretresljive cerkvene žalostinke, ki jih je pelo beograjsko pevsko društvo. Ob Mokranjčevem «Opelu« in ob zaključni »Večnaja pamjat« so se misli vseh poslušalcev poglobile v tragiko marsejske nesreče. Bilo je krasno in dostojno — izvršeno s priznanja vredno pieteto. — In sedaj ljubljanski radio! Kakor običajno! Samo zvečer so prenašali tri četrt ure resne glasbe, ko pa sem še ves pretresen od zagrebškega ali beograjskega prenosa obnil gumb na Ljubljano, je poskočna polka ravno z vnemo dokazovala poslušalcem svoje »Srčno veselje« in ob zaključku, ko so poslušalci obeh naših ostalih radiostanic zapirali svoj radio s solzo ginjenosti v svojih očeh, so v našem radio v tango tempu piskale klarinete o »solzah v očeh lepe žene . . .«

Mislim, da tem konstatacijam ni treba ničesar dostaviti.

Konferenca pri dr. Mačku

Beograjska »Politika« poroča: »V soboto zvečer so se sestali ob 20.30 po povratku dr. Mačka v Zagreb v njegovem stanovanju dr. Jurij Šutej, Večeslav Vilder, dr. Ivan Pernar in dr. Ivo Šubašić. Konferirali so do 24. ure.«

Debata o Slovencih v angleškem parlamentu

V četrtek, 6. t. m. je med interpelacijsko razpravo v angleškem parlamentu naslovila na predsednika angleške vlade Nevilla Chamberlaina med drugimi tudi poslanka miss Rathbone naslednje vprašanje: »Ali misli angleška vlada podvzeti kake korake, da prepreči napadalne akcije, ki grozijo Češkoslovaški od strani Poljakov, Madžarov in Slovencev«.

Na to vprašanje miss Rathbone je odgovoril predsednik Chamberlain, da nima ničesar dodati k izjavi, ki jo je podal v torek minister Tomaž Inskip. Dodal je še, da mu ni ničesar znanega o kakih napadalnih akcijah proti ČSR, ki naj bi jih pripravljali Poljaki, Madžari in Slovenci. Češkoslovaška vlada trenutno vodi pogajanja z Madžari in Poljaki, ki jih vlada Nj. Veličanstva zasleduje z veliko pozornostjo. To tem bolj, ker je prevzela glede Češkoslovaške gotove obveznosti. Kar se pa Slovencev tiče, jih je najbrž miss Rathbone zamenjala s Slovaki.«

Angleška geografija

V beograjski »Politiki« poroča njen londonski dopisnik Vidaković, zakaj se je predsednik Chamberlain tako zavzel za rešitev evropskega miru. Med drugim pravi g. Vidaković, da je prejel zadnje dni od svojih angleških prijateljev celo vrsto pisem, ki »so mi čestitala zaradi našega zadržanja, s katerim smo rešili evropski mir. Tipični angleški človek še vedno misli, da je Jugoslavija samo nekak psevdonim za Češkoslovaško, katerega so si izmislili gotovi ljudje samo zato, da begajo z njim povprečne Angleže. Nič ni pomagalo, da so imeli te dni skoraj vsi angleški listi stalno zemljevide Češkoslovaške. Angležpozna temeljito samo zemljevid svojega imperija, v drugih predelih pa je zelo pomanjkljivo podkovan in zato misli, da mora danes čestitati Jugoslovenom, da so rešili evropski mir.«

Po takih dejstvih tudi ni čudno, če so v Monakovem Chamberlain in njegovi spremljevalci pristali brez pomisleka na priključitev tudi čisto čeških krajev k Nemčiji.

Ukrajinci na Poljskem zahtevajo avtonomijo

Glavni ukrajinski list na Poljskem »Svoboda« je objavil senzacionalen članek voditelja poljskih Ukrajincev dr. Barana. Članek poziva pojlske Ukrajince, naj se polnoštevilno udeleže razpisanih volitev v poljski sejem. List pravi, da je »potrebno, da pridemo tudi Ukrajinci do svojih političnih pravic na Poljskem. Posebno pa se moramo volitev udeležiti zato, da dobimo pokrajinsko avtonomijo s svojim parlamentom v Lwowu. Poleg tega narekujejo potrebo naše navzočnosti v poljskem sejmu tudi splošni narodni interesi. Ukrajinci v poljski državi smo samo del velikega ukrajinskega naroda, ki po veliki večini ne razpolaga s parlamentarno tribuno kakor mi. Zato je zelo mogoče, da bomo morali morda še kdaj s tribune poljskega sejma braniti tudi njihove življenjske interese«.

Baranov članek se končuje z značilnimi besedami: »Živimo v zelo nemirnih časih. Napočijo lahko zgodovinski trenutki, ki bodo postavili na dnevni red osnovne pravice ukrajinskega naroda in morda tudi njegove državotvornosti.«

Nemška okupacija ČSR je bila včeraj končana

Nemške čete so včeraj zasedle vse ozemlje, ki ga je za zasedbo določila berlinska mednarodna komisija

Berlin, 10. okt. o. **Z današnjim dnem je bilo zaključeno zasedanje sudetsko-nemških krajev** po nemški vojski. Po uradnih poročilih je okupacija, če se izvzamejo nekateri neznatni incidenti, potekla v popolnem miru in redu. Nemške čete so sedaj na mejah, ki so bile določene po berlinski mednarodni komisiji. Glede krajev, v katerih bi se imel vršiti plebiscit, so sedaj v teku direktna pogajanja med nemško in čsl. vlado. Baje bo prišlo do plebiscita samo v malem številu krajev, o katerih zaradi gospodarskih in strateških razlogov ne bo mogoče doseči sporazuma med Nemčijo in ČSR.

Nemška vojska je danes pod poveljstvom generala Reichenaua zavzela med drugimi mesta Chomutov, Most in Žatec.

Dunaj, 10. okt. AA. (DNB). Včeraj so češkoslovaške čete izpraznile kraje okoli mesta Negeraua, južno od Bratislave. Po sklepu mednarodne komisije so te kraje danes zasedle nemške čete.

Uvedba nemških zakonov

Berlin, 10. okt. AA. DNB: Po ukazu kancelarja Hitlerja o upravi sudetsko-nemških pokrajin je izšla uredba, ki poleg gotovih predpisov o uveljavljenju zakonov nemškega rajha in drugih pravnih predpisov za sudetsko pokrajino, predpisuje tudi uveljavljenje zakona o zastavah nemškega rajha, uredbe o državnih znakih in o državnem pečatu.

Poziv Čehom v zasedenem ozemlju

Praga, 10. okt. AA. (ČTK) Pisarna ministra Vavrečke je danes izdala proglas na češkoslovaško prebivalstvo v sudetskih krajih s pozivom, da naj ljudje ohranijo mir in naj ne zapuščajo svojih domov. Proglas poudarja, da meje sedanje zasedbe niso dokončne in da so se včeraj začela neposredna pogajanja z Berlinom zastran gospodarskih in socialnih poroštev češkoslovaškemu obmejnemu prebivalstvu. Obenem oblast poziva češkoslovaške prosvetne uslužbence, naj ostanejo v krajih s češko večino, ki so jih Nemci zavzeli, ker bodo šole, namenjene češkemu prebivalstvu, ostale še naprej.

Radio Moravska Ostrava v nemških rokah

Moravska Ostrava, 10. okt. AA. (ČTK). Radijska postaja v Moravski Ostravi je včeraj zadnjikrat oddajala v češčini. Ker je postaja v Svinovu, je morala biti včeraj izročena nemškim oblastem. Prav tako je včeraj zadnjič vozil tramvaj od Moravske Ostrave preko Svinova do Hlikovića.

Tješin priključen šleski vojvodini

Varšava, 10. okt. br. S posebnim dekretom je danes predsednik Moscicki po poljski vojski zasedeno češkoslovaško ozemlje vključil v sestav poljske republike. Vse olšavsko okrožje je bilo priključeno šleski vojvodini. V deželnem zboru v Katovicah bo okrožje zastopano po 4 deželnih poslancih, ki jih bo za enkrat imenoval predsednik republike.

Sudetska legija razpuščena

Saarbrücken, 10. okt. AA. (Havas). Hitler je izdal proglas članom sdetsko-nemških prostovoljskih oddelkov. V aem proglasu se Hitler zahvaljuje vsem za udeležbo pri borbi za Nemčijo in za zedinjenje ter končno objavlja, da se vsi oddelki razpuščajo.

★

Spremenjena nemška sodba o ČSR

Berlin, 10. oktobra. AA. (DNB). »Deutsche Allgemeine Zeitung« v polni meri odobrava stališče praške vlade. Zelo simpatično je, pravi list, da Praga z notranjo disciplino in doslednostjo na novo gradi svojo državo. Ker so slabi časi za sudetske Nemce že minili, lahko spremljamo napore Čehov, da si ustvarijo novo bodočnost, s spoštovanjem, kakor ga zasluži vsak tak napor v tako težkih časih. Praga se je na razne načine pogodila s Poljaki, Madžari, Slovaki, Ukrajinci v Podkarpatski Rusiji. Vse to je pokazalo, s kolikšnim smislom za stvarnost razpolaga češki narod.

Angleška zbirka za češke begunce

London, 10. okt. br. Danes je odpotovala v Prago posebna angleška vojaška komisija, ki se bo s praško vlado sporazumela o nastanitvi in delokrogu britanske legije, ki bo opravljala policijsko službo na ozemlju, na katerem se bo vršil plebiscit. Skupno s tremi angleškimi oficirji, ki sestavljajo to misijo, so se z letali odpravili v Prago tudi višji uradniki londonske občine, da bodo prevzeli skrb za češke begunce iz sudetskonemških krajev, ki se zbirajo sedaj v notranjosti ČSR.

Nabiralna akcija za begunce je v Angliji dosegla že velik uspeh. Samo v Londonu so nabrali preko 50.000 funtov šterlingov (12 milijonov dinarjev). Tudi v Franciji prispevajo za begunce prav velike vsote. Danes je prezident Lebrun dostavil francoskemu Rdečemu križu 1000 frankov kot svoj osebni prispevek za to svrho.

Praga, 10. okt. br. Danes popoldne je prispel v Prago londonski župan, ki bo na čelu posebne misije razdelil denar, ki je bil zbran v Londonu za češke begunce iz zasedenega ozemlja. Za časa svojega bivanja v Pragi bo gost angleškega poslanika Newtona.

Britanska legija na potu v ČSR

London, 10. oktobra. AA. (Reuter). Prvi oddelki prostovoljcev angleške legije, ki bodo služili kot policija v sudetskih krajih, so danes zjutraj z letali odpotovali iz Londona v Prago.

Prvi odmevi novega Hitlerjevega govora

Pariz, 10. okt. AA. (Havas) Berlinski dopisnik »Journala« se bavi z nedeljskim govorom kancelarja Hitlerja (poročali smo o njem v ponedeljskem »Jutru«) in pravi: »Prav gotovo nemški kancelar ni izrekel ničesar, kar bi se lahko smatralo kot grožnja. Prav tako pa ni izrekel ničesar, kar bi moglo dovesti do razorožitve in do spoznanja, da so bili v zmoti vsi tisti, ki so kritizirali münchenski sporazum. Hitler torej do danes še ni našel potrebnega stika z zapadnimi velesilami.«

London, 10. okt. AA. (Havas). Angleški listi z nekoliko pojenjajoči navdušenjem pišejo o rezultatih münchenskega sporazuma, ter poudarjajo potrebo, naj Velika Britanija ojači svojo vojaško silo. V zvezi s problemi, ki se jih je dotaknil v svojem nedeljskem govoru Hitler glede Palestine, pravijo Times, da je Palestina samo v mandatu Velike Britanije in da polaga Velika Britanija račun o svoji politiki v Palestini pred vsemi članicami DN.

Centrala Poštne hranilnice v novi palači

Beograd, 10. okt. p. Centrala Poštne hranilnice, ki je imela doslej svoje prostore v palači »Moskve« ,se je davi preselila v svojo novo palačo v Aleksandrovi ulici. Na vse zgodaj so bili novi poslovni prostori blagoslovljeni. Generalni direktor dr. Milorad Nedeljković je imel ob tej priliki kratek govor ,v katerem je obeležil pomen Poštne hranilnice za naše narodno gospodarstvo in njen razvoj v zadnjih 15 letih.

Javno sporočilo akademikov JRZ

»Slovenski jug«, glasilo akademske omladine JRZ, objavlja v zadnji številki na uvodnem mestu in z debelimi črkami naslednje sporočilo vsem sovražnikom omladine JRZ:

»Čim več sovražnikov, tem več časti! Gotovi tipi, ki jih navadno imenujemo barabe in potepuhe, naj potem pripadajo kateremukoli stanu, poskušajo z raznimi intrigami in lažmi umazati naš klub in njegove fukcionarje. Tem podležem resno priporočamo, da prenehajo s svojimi temnimi načrti in opravljanjem. Če so korajžni, naj javno nastopijo proti nam. Nedostojno pa je od njih, da izdajajo proti nam in našemu klubu razne letake brez podpisa. Sicer pa jih smatramo itak za lopove, s katerimi pošteni omladinci sploh ne morejo razpravljati.«

Iz državne službe

Beograd, 10. okt. p. Pri generalni železniški direkciji sta bila upokojena inspektorja Rudolf Furlan in Rudolf Osvald. — Računska preglednica Marija Perić je premeščena iz podružnice Poštne hranilnice na Sušaku k podružnici Poštne hranilnice v Ljubljani. — Za kontraktualno lekarniško uradnico pri splošni državni bolnišnici v Ljubljani je imenovana mag. pharm. Marija Breščakova.

Presenečeni ponarejevalci bankovcev

Ptuj, 10. oktobra

Danes so ptujski orožniki presenetili v nekem manjšem ptujskem hotelu ponarejalce 500-dinarskih bankovcev v hipu, ko so se zbrali na sestanku. Zaenkrat je aretiran njihov kolovodja, 30-letni Avgust Dornik, rojen v Gunsdorfu in pristojen v Št. Pavel pri Preboldu. Prišel je v Ptuj iz Celja, kjer je hotel dobiti ljudi, ki bi mu financirali nadaljevanje njegovega dela. Zaplenili so mu dva kovčega, v katerih so našli opalograf, 10 negativov 500-dinarskih bankovcev, dve kopiji, 5 cinkovih plošč za klišeje, razne barve, kemikalije in drugo. Za vse skupaj je po lastni izjavi plačal približno 10.000 din.

Dornik je po poklicu mizar, vendar je stalno študiral kemijo. Svojo krivdo brez ovinkov priznava. Pravi, da je hotel doseči samo to, da bi bili njegovi bankovci res strokovnjaško izdelani. Okrog sebe je zbiral lahkoverne in naivne kmete, ki jim je obljubljal nagrade in dobro življenje. Nekateri haloški kmetje so prodali svoje krave in mu posojali denar, ker so bili prepričani, da bo to rodilo dobre uspehe. Po njegovi izjavi bi lahko v eni noči ponaredil za 10.000 din bankovcev. Da je tako oškodovanje državne blagajne pravočasno preprečeno, je glavna zasluga komandirja orožniške postaje na Bregu pri Ptuju. Napram svojim sodelavcem se je Dornik izdajal za Avgusta Poljšaka iz Celja.

Vremenska napoved

Zemunsko vremensko poročilo: Pretežno vedro z jutranjo meglo sredi države. Nekoliko oblačno je bilo na skrajnem zapadu in severu. V severnih krajih se je toplota nekoliko dvignila, v južnih pa je padla. Najnižja toplota v Tuzli plus 1, najvišja v Kruševcu 24 C.

Zemunska vremenska napoved: Pretežno vedro z jutranjo meglo, samo v zapadnem in severovzhodnem delu države bo nastopila oblačnost. Ponekod dež. Toplota se bo dvignila.

Zagrebška: Precej vedro in toplo vreme.

Dunajska: Vdor hladnejšega zraka z zapada bo povzročil prehodno deževje, pozneje zopet zboljšanje vremena.

Vladar in narod

Pred dvajsetimi leti so srbski vojniki in jugoslovenski vojni dobrovoljci pod vodstvom svojega vrhovnega poveljnika kraljeviča Aleksandra prebili solunsko fronto ter usmerili s tem svojim velikopoteznim junaškim podvigom zgodovino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Pri velikem zgodovinskem dogodku pred dvajsetimi leti je bil poznejši kralj Aleksander najtesnejše združen s svojim narodom ter z vsemi jugoslovenskimi nacionalnimi revolucionarji. Proboj solunske fronte je pred vsem svetom manifestiral geslo »Vladar in narod!« a še prej, v dobi hujšega gorja, ponižanja in zapuščenosti se je to geslo mogočno in pretresljivo uveljavljalo. Zdaj ob obletnici tragične smrti velikega narodnega vladarja je vredno in potrebno obuditi spomine na najusodnejše dneve. Zaslužni vojaški pisatelj armijski general Milan Dj. Nedić ima v svoji knjigi »Srpska vojska na albanski Golgoti« naslednje pretresljivo poglavje:

Po žalni svečanosti v Beogradu in na Oplencu: zgoraj Nj. Vel. kralj Peter II. in njegova mati Nj. Vel. kraljica Marija, spodaj Nj. Vis. knez-namestnik Pavle z generaliteto

Po prehodu črnogorskih planin in albanskih pečin smo mislili, da se bližamo koncu trpljenja. Morali pa smo se prepričati, da je bila to samo ena etapa v kruti zgodovini našega državnega in narodnega življenja. Znano je bilo, da spremlja vojsko njen vrhovni komandant, blagopokojni kralj Aleksander. In res — 14. januarja 1916. je vlada po napornem potovanju prispela v Medovo in se še istega večera vkrcala na ladjo za potovanje v Italijo. Blagopokojni kralj pa je ostal v Lješu, ves izčrpan od operacije, katero je prestal v Skadru v zadnjih dneh decembra. Bolečine so mu izpile lica, koža je bila bleda in prozorna, kakor da bi komaj varovala kosti pred razkrojem. Hodil je težko in z največjo muko. Bil je kakor bolnik, za kakršnega ni pomoči. Njegova duševna moč pa je zmagovala izčrpano telo. Iz oči mu je žarel velik plamen ter dokazoval vedrino njegove duše in neomajno zaupanje v srečen konec vse naše narodne nesreče. Tudi oni, ki niso imeli vere in upanja, ki so omagovali in obupavali, so dobili nove nade pri srečanju z njim in od njegovih besed.

Ves izčrpan, a duševno močan, je prišel v Lješ, v majhno, umazano albansko vas, obdano od nezdrave okolice blizu morja. V bedni turški hiši so ga nastanili. V izbi brez poda, na goli zemlji, so namestili njegovo vojaško posteljo in samo še nekaj skromnih predmetov je predstavljalo vso imovino vojščaka-vladarja. Med golimi zidovi in na vlažni zemlji je bilo srečanje trpljenja in bede s slavo in veličino srbskega naroda, poosebljeno v Njegovi kraljevski osebnosti. Lahko bi še, v mirno in zdravo Italijo, a on, tako bolan in izčrpan, je ostal v bedni in nesrečni Albaniji, da bi delil vse udarce usode s svojimi vojaki. Vedel je, da bo že prepričanje o tem ublažilo muke njegovih vojakov ter dvignilo njihov pogum. Do konca je hotel ostati vodja svojega naroda in z ostanki svoje vojske je hotel prestati Kalvarijo ter izpiti čašo gorjupa s svojimi do dna.

V izčrpanem in izsušenem telesu naslednika srbskega prestola je bivalo veličanstvo duše, upanja in samozavesti. Ves bolan je sprejel visokega italijanskega vojaškega dostojanstvenika, ki je prispel iz Italije 19. januarja ter mu naznanil, da iz meduanskega zaliva ne bodo mogli transportirati čet in da bosta morali prva in druga armada peš v Drač. Italijanski general mu je ponudil svojo torpedovko, ki je bila vsidrana v pristanišču, da bi z njo odpotoval v Drač. Globoko užaljen in iznenaden s tem poročilom za svojo vojsko in s ponudbami zase je vprašal italijanskega generala, kako morejo zahtevati od njegovih čet, ki so popolnoma izčrpane, da bi zdaj hodile še 80 kilometrov do Drača. Zase pa je njegovo ponudbo zavrnil takole:

— Meni so obetali zavezniki transport vojaštva takoj, ko pride do morja, in kakakor vidim zdaj, so me prevarili. Vojska je zaradi tega obupana in malodušna. Kar pa se mene tiče: hvala za vaše ponudbe! Svojih vojakov ne bom zapustil in bom pri vsej svoji bolezni hodil z njimi, pa naj se zgodi karkoli.

Italijanski general je moral seveda odiiti, ko so bile tako odklonjene njegove ponudbe in usluge, blagopokojni kralj pa je takoj po njegovem obisku pozval k sebi načelnika štaba vrhovne komande in se z njim dalje časa posvetoval. Nekaj dni pozneje je skadrski guverner poslal obvestilo, da bo prispel v meduansko pristanišče s svojim spremstvom črnogorski kralj Nikola I. in da bi se rad tam sestal s srbskim prestolonaslednikom Aleksandrom. Skadrski guverner je menil, da bosta oba skupaj potovala v Italijo, in v svojem obvestilu je navedel, da je že dal vsa potrebna navodila zaradi njunega prevoza. Od službujočega ordonančnega oficirja je guverner zahteval potrdilo prejema obvestila in tudi nekakšno obvestilo, da bo prestolonaslednik Aleksander ob določeni uri v pristanišču. Blagopokojni kralj Aleksander je prišel na sestanek in general Nedić imenuje to — zaključek zgodovinske drame.

— Noč je bila temna in hladna. V pristanišču vse polno municije, vreč z žitom, zabojev kruha in konzerv za dve armadi. Pristanišče je bilo temno. Roke pred očmi nisi videl. Ob treh zjutraj se v mrki noči začuje ropotanje vozov in peketanje konjskih kopit. Prišel je kralj Nikola, obdan s svojimi perjaniki in ostalimi spremljevalci. Njegov voz se je ustavil pred poslopjem carinarnice. Iz voza je izstopil kralj Nikola, človek kakih sedemdeset let, oblečen v pestri narodni noši, močan in živahen. Obkolili so ga spremljevalci v vojaških in narodnih oblačilih in je bil kralj Nikola videti kakor kralj iz mitoloških pripovedk, ki opisujejo romantične nočne vladarske sprehode po trdnjavah in samotnih krajih.

— Dal sem mu raport — piše general Nedić. Nobenega razburjenja nisem opazil na njem. Videti je bil celo dobro razpoložen. Prve njegove besede so bile: Kje je Sandra? (Tako je imenoval svojega vnuka, blagopokojnega kralja Aleksandra, ki pa je njega vedno nagovarjal z »dedom«). Rekel sem mu, da je še v Lješu. Odredil je ,naj ga takoj pokličemo, kadar pride. V pristanišču je bilo hladno. Črnogorski kralj se je mudil nekaj časa v sobi carinarnice, potem pa je prišel na teraso in se z nami razgovarjal. Ves čas se je obračal proti Lješu in vsi smo opazili, da pričakuje svojega vnuka z veliko nestrpnostjo.

Svidenje med njima je bilo pred šesto uro zjutraj. Bilo je ganljivo. Z obema rokama je ded objel svojega vnuka in polne solz so bile njegove oči. Vprašal ga je, kaj mu je, da je tako slaboten. Blagopokojni kralj se je komaj držal na nogah. Ves izčrpan in bled je tiho govoril. Obleka na njem je kar visela in v primerjavi s svojim dedom, polnim moči in zdravja je dajal videz breznadnega bolnika. Med njima se je odigrala zgodovinska scena, ki predstavlja mejo dveh svetov. Sedeč na terasi carinarnice, sta se dolgo pogovarjala. Nekajkrat je postal pogovor glasnejši in lice blagopokojnega kralja Aleksandra se je zmračilo. Na čelu so se mu nabrale gube in ustnice so mu drhtele. Nekaj velikega, usodnega se je dogajalo med dedom in vnukom...

Napočil je prekrasen dan. Razkošno je sijalo zimsko sonce. Blagopokojni kralj Aleksander me je poklical k sebi s pokretom roke, ter me vprašal: Vprašajte poveljnika torpedovke, kakšno navodilo je dobil zaradi mojega prevoza v Drač? — Napotil se je k obali, kjer so mu povedali italijanski mornariški oficirji, da je zanj pripravljena ladja ne za potovanje v Drač, temveč za prevoz v Brindisi. Razsrdil se je ter dejal, da noče tja za nobeno ceno in da bo šel peš v Drač.

Ded ga je miril. Govoril mu je, da je potrebno zaradi njegovega zdravja potovanje v Italijo, kjer mu daje italijanski vladar na razpolago svoj dvorec, da okreva in da se lahko pozneje, če bo treba, pridruži vojski.

Vnuk je dolgo in pazljivo motril svojega deda ter naposled izrekel besede, vredne potomca nesmrtnega voditelja Karadjordja:

— Ded, hvala tebi in italijanskemu kralju, a jaz se nočem ločiti od svojih vojakov! Njihova usoda je moja usoda!

Ded je opazil, da je vnuk razsrjen. Objela sta se in poljubila. Ded je jokal, kakor da je slutil, da se ne bosta nikdar več videla.

In tako sta se razšla dva srbska vladarja, voditelja srbskega naroda in dveh srbskih kraljevin. Razstala sta se na pusti obali jadranskega pristanišča, na albanski Golgoti. Eden je odšel, da izgine iz zgodovine, a drugi je ostal, da na odru zgodovine za ceno največjega požrtvovanja zavzame visoka mesta. Ded je odšel v svet, v tujino, v negotovost, vnuk pa je ostal z narodom, da deli z njim vse tegobe nesreče in krutosti usode.

Ta njegova odločitev je vrnila izčrpani srbski vojski vso moč in ji vlila up in vero. **In vse je šlo za njim, kakor izvoljeni narod za Kristom.**

Letalski napad na Ljubljano

Po nalogu vojnega ministrstva se bo vršila prihodnje dni dnevna vaja letalskega napada na Ljubljano in pasivne obrambe prebivalstva. V zvezi s tem in v sporazumu z upravo policije razglaša ljubljansko mestno poglavarstvo naslednja navodila za ravnanje prebivalstva ob času napada na mesto:

Pri vaji bodo uporabljena aktivna napadalna in obrambna sredstva, to je obrambni topovi, mitraljeze itd., a bombna sredstva bodo markirale svetlobne rakete in sicer rdeče rakete rušeče bombe,zelene rakete bojne strupe ter bele rakete požarne bombe, kakor tudi druga sredstva.

Pasivna obramba bo sestavljena iz sanitejskih oddelkov za prvo pomoč ranjencem in zastrupljencem, oddelkov za ugotavljanje in uničevanje bojnih strupov, požarnih oddelkov in tehničnih oddelkov za odkopavanje ruševin ter popravljanje električnih, vodovodnih in plinskih naprav. Ker je ta vaja obenem tudi vežbanje prebivalstva, kako naj postopa v primeru resničnega zračnega napada in je tedaj v življenjskem interesu vsakega posameznika, pozivam vse ljubljansko prebivalstvo, da se ravna po teh navodilih:

Pričetek vaje in s tem bližanje sovražnih letal bo javljeno z znakom »vzbuna« (alarma) in sicer s 3 zaporednimi topovskimi streli na Gradu, z zateglim tulenjem vseh tovarniških siren, piskanjem železniških lokomotiv, z rogovi, ki bodo nameščeni na raznih vzvišenih točkah po mestu, in z zvonjenjem vseh zvonov na Gradu, ki jim sledi zvonjenje z vsemi zvonovi vseh cerkva po mestu. Ta znak bo trajal 2 minuti. Čim bo dan znak »vzbune«, se mora ustaviti ves promet (tudi tramvajski, avtomobilski itd.) po vseh ulicah.

»Prestanek nevarnosti« bo objavljen samo z zvonjenjem vseh zvonov na Gradu, ki mu sledi zvonenje vseh zvonov vseh cerkva v mestu.

Ta dva znaka si mora vsakdo radi pravilnega postopanja dobro zapomniti.

Ravnanje pri vaji

1. Prebivalstvo, ki ga preseneti znak »vzbune« na ulici, v tramvaju itd. se mora skriti v najbližje hišne veže, hodnike, javne lokale itd.

Avtomobili in druga prevozna sredstva (razen tramvajskih voz, ki ostanejo prazni na mestu), se morajo po ustavitvi prometa takoj umakniti v stranske, skritejše, neprometne ulice in se tam razvrstiti ob desni strani. Ročne vozičke in slično pa je treba spraviti v najbližja dvorišča, toda tako, da ne bodo ovirali vhoda v dotične hiše.

Nihče ne sme na ulici ali kje drugje opazovati kretanja aeroplanov.

2. Oni, ki bodo ob znaku alarma v javnih lokalih, uradih itd., naj ostanejo tam, ali ne v bližini oken, vrat ali celo pred vrati.

3. Stanovalci, ki bodo ob znaku napada doma, naj takoj zapro vsa okna, spuste zavese in naj se umaknejo v notranjost sob, najbolje v kot med debelimi zidovi, da ne bi bili izpostavljeni nevarnosti od razstrelkov bomb. Nikakor pa ne smejo gledati in opazovati skozi okna.

4. Vse trgovine morajo pri znaku »vzbune« takoj zapreti lokale in spustiti roloje; nameščenci ostanejo v trgovini, istotako event. kupci, lastniki stojnic pa smejo ostati pri vaji na svojih mestih radi čuvanja blaga.

Opozarja se javnost na to, da bodo iz letal metali v manjših količinah bojne strupe — solzivce in kihavce in se morajo zlasti otroci pravočasno umakniti z ulic in odprtih prostorov.

Poleg tega bodo na raznih straneh mesta uporabljene vežbalne bombe, ki so pa pri eksploziji tudi nevarne 100 m na okrog.

5. Na krajih, po ulicah ali delih ulic, kjer bo z posebnimi tablicami »Strupeni plini« označeno, da je prehod prepovedan, promet tudi po znaku »prestanek nevarnosti«, ni dovoljen dokler ne bodo table odstranjene.

6. Ob času napada bodo ostali na ulici poleg varnostnih organov, policije, žandarmerije in vojaštva samo reševalni oddelki, službujoči člani odbora za zaščito mesta, ki se morajo izkazati z legitimacijo »Ozam-a«.

Kdor se ne bo ravnal po teh navodilih in se ne bo pokoraval pozivom organov javne varnosti, bo po naredbi banske uprave kaznovan z globo od 10 do 1.000 dinarjev, ob neplačilu globe pa z zaporom od 1 do 20 dni.

Lepa navada - predno greš spat:
zobna pasta Chlorodont

Solčava v plamenih

Nočni požar je vpepelil tri domačije in ogrožal vso vas

Celje, 10. oktobra.

V Solčavi v gornji Savinjski dolini je nastal v noči od nedelje na ponedeljek velik požar, ki bi bil skoraj uničil vso to lepo planinsko in letoviščarsko vas.

Okrog pol 1. ponoči se je vnel hlev posestnika Poličnika po domače Kautmana pri vhodu v Solčavo. Poslopje je bilo v nekaj trenutkih v plamenu. Zaradi vetra se je začel požar naglo širiti in je kmalu zajel stanovanjske hiše in vsa gospodarska poslopja treh posestnikov Poličnikov. Dve stanovanjski hiši sta bili kriti s skodljami, ena pa z opeko. V hipu je bila vsa vas na nogah in prebivalci so se takoj lotili gašenja. Na kraj požara je prispela solčavska gasilska četa z motorno brizgalno. Gašenje pa je bilo zelo otežkočeno, ker je motorna brizgalna odpovedala, kar je še povečalo splošno razburjenost. Gasilci in ostali prebivalci so si preskrbeli razne posode ter začeli nositi vodo in polivati goreča poslopja. Okrog dveh sta prispeli gasilski četi iz Luč in z Ljubnega z motorkama ter se z vso vnemo lotili gašenja. Vse nebo je bilo ožarjeno in ogromni sij je bil viden daleč naokrog. Vsa sreča je bila, da je četrta stanovanjska hiša, ki stoji v fronti Poličnikovih domačij, zidana in krita z opeko. To hišo so pridno polivali z vodo in tako preprečili, da se ni požar razširil na vso Solčavo. Prebivalci so bili v silnem strahu znosili iz svojih hiš večino opreme in spravili živino na varno.

Do jutra je bil požar lokaliziran. Zgorele so vse tri hiše in vsa gospodarska poslopja posestnikov Poličnikov. V plamenih so poginili štirje prašiči, ostalo živino pa so pravočasno rešili iz gorečih hlevov. Ogenj so najbrže zanetili neki neprevidni moški, ki so prenočevali nad Poličnikovim hlevom in tam kadili cigarete. Kakor se čuje, sta bila proti požaru zavarovana le dva posestnika in še ta dva samo delno. Škoda je zelo velika.

Dvoje smrti pod vlakom

Včeraj sta se iz obupa vrgla pod vlak mlad študent in uradnik brez posla

Ljubljana, 10. oktobra

V jesenskem času so primeri prostovoljnega slovesa od sveta precej redki, danes pa je Ljubljana iznenada doživela dva samomora pod kolesi lokomotive.

Davi je bila okrog 7. policijska uprava obveščena, da so našli za Kolinsko tovarno pri 564. km ob železniški progi strašno razmesarjeno moško truplo. Neznancu je vlak odrezal glavo, roke in noge. S policijske uprave so takoj odposlali komisijo, v kateri sta bila zdravstveni svetnik dr. Lužar in dežurni uradnik Kette. Po dokumentih, ki jih je našla pri mrtvecu, je komisija ugotovila, da gre za 16letnega dijaka I. letnika strojnega odseka srednje tehnične šole Antona Dolničarja, posestnikovega sina iz Šmartnega ob Savi. Pri njem so našli pismo, napisano v verzih, ki izpričuje, da je fant preživel zadnje minute svojega življenja v nekem duševnem razkroju. Anton Dolničar je lani s prav dobrim uspehom končal meščansko šolo v Mostah in je imel tudi na tehnični srednji šoli najboljše izglede na uspeh. Poleg staršev žalujejo ob njegovi tragični smrti številni tovariši, prijatelji in znanci, ki so iskreno ljubili nesrečnega študenta. Truplo so na odredbo komisije prepeljali v mrtvašnico splošne bolnice.

Še preden je dežurni uradnik na policiji zaključil poročilo o tem tragičnem dogodku, je morala pohiteti komisija na železniško progo za Mladiko pri Šubičevi ulici, kjer je brzovlak, ki prihaja v Ljubljano ob 12.35, zahteval drugo smrtno žrtev. Tam se je pod kolesa lokomotive vrgel 25letni zasebni uradnik Stanislav Jež, ki je bil po rodu iz Trsta, a je zadnji čas živel v Ljubljani in stanoval pri svoji materi v Glinški ulici. Na odredbo komisije so truplo, ki ga je vlak povsem razmesaril, odpeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Pokojnik ni zapustil nikakega pisanja, vsa znamenja pa kažejo, da gre za obup nad življenjem zaradi bede in brezposelnosti.

Otvoritev obrtne razstave v Beogradu — Prizor med govorom ministra za trgovino in industrijo g. inž. Kabalina

V čakalnici tretjega razreda

Povsod lahko najde reporter snovi za svoje delo. Življenje je pač pisano, in če ga zna pogledati s prave strani, — in to mora znati, — odkrije sto in sto drobnih delcev tistega, kar imenujemo snovanje sveta in življenja. Nikoli ne bo v zadregi, če bo hotel dati bralcu nekaj, kar ga bo zanimalo vsaj tiste minute, ko bo njegovo delo bral.

Recimo, — gre iz kavarne, ko jo že zapirajo. Spati se mu še ne da, v zadnje odprte lokale tudi ne mara iti, pa stopi na postajo v čakalnico tretjega razreda.

Ponižno reče vratarju, da se pelje s prvim vlakom na Gorenjsko. Vratar, izkušen mož, ga premeri od nog do glave. »O, saj vem! Ključa nimate! V kavarni ste ostali, pa zdaj ne morete domov.« — Reporter pobledi. Ujet je na laži, nič ne pomaga. On, ki je moral že sto in stokrat najti vse mogoče trike, da je prišel sem ali tja, in se mu je naklep vselej posrečil. Ali ga je vratar spoznal po obleki? Ne utegne premisliti. »No, le pojdi noter!« Vratar je usmiljenega srca in zunaj dežuje — ob taki uri ni nihče rad pod milim nebom.

Da je zrak v čakalnici prijeten, skoraj ne bi mogel reči. Je pač tako, da se ne da pomagati. Ljudi je toliko, da skoraj ni več prostora. Po klopeh leže, nekateri samo slone, nekateri kar obuti, da se jim vidijo raztrgani podplati, drugi v nogavicah, in malo jih je, ki ne bi kazali vsaj enega palca. Seveda, samo siromaščina se je zbrala tu. Tisti, ki nimajo denarja, da bi si najeli skromno sobo. Tu v zatohlem zraku čakajo, da pride njihov vlak, tisti, ki jim je vlak samo pretveza, do časa, ko bodo spet lahko šli v mesto, morda iskat dela, morda prosjačit. Nekaterim se vidi, da so vajeni trdega ležišča. Mirno spe, skoraj ne ganejo se, kakor bi spali na najboljši žimnici, ne pa na trdi deski. Pod nekaterimi klopmi prtljaga. Košare, in cunje gledajo iz njih. Beraščina. Zavitki pod glavami.

Nov gost vstopi. Z rokami v žepu. Na pragu se ozre. Kje je kaj prostora? Strokovnjaško gleda. Potem najde kotiček zraven ženske pod oknom. Ta ženska, — kmetica mora biti, — ima zraven sebe otroka, ki spi na nekakšni umazani blazini. Droben, slaboten obrazek, takšen, kakršnim navadno ni usojeno dolgo življenje. Tja zraven sede novi gost in trenutek nato že spi, z glavo naslonjeno ob zid.

Proti peronu vrata, ki so zagrajena. Skozi stekla v njih pogleda časih stražnik, premeri vse ljudi, ki jih more njegov pogled zajeti. Menda je vse dobro in prav, nič sumljivega, ker gre kmalu dalje svojo pot po peronu, kakor ura.

Da, ura. Bliža se čas, ko pride prvi jutrnji brzi vlak. Štirje postrežčki spe v čakalnici. Pet minut pred prihodom. Iznenada vstanejo drug za drugim. Nihče jih ni klical. Menda imajo v glavi budilko, ki jih pokliče, da ne zamude priložnosti, ko bodo morda zaslužili kakšen dinar. Potem se izpod stropa oglasi zvočnik. »Brzi vlak, Zagreb, Beograd, Bukarešta... Odhod ob...« Kako se sliši to zasmehljivo v tej borni čakalnici! Še komentarje zbudi. Večina ljudi se je predramila, nekateri pa še dalje spe in smrče.

Zunaj še zmerom dežuje. Vlak je pridrdral. Mlada, kar prikupna gospodična stopi v čakalnico. Na pragu ji noga zastane, pa se nazadnje le odloči, da vstopi. Z vlakom je prišla, nihče je ni čakal. Zdaj misli ostati tu do ure, ko se bo začela Ljubljana dramiti. Reporterju zaigra srce, kakor pač vsakemu mlademu človeku, če zagleda lepo dekle. In sam pri sebi začne misliti in upati: ko bi sedla k meni; Kar proseče poglede meče proti njej, pa prostor ima zraven sebe, lep prostor. Postrežček mu ga je pustil, ko je šel na peron. In res. Gospodična pogleda klop, potem jo obriše in sede. Pa začne strmeti v tla, kakor nedoumljivi Budha, ki že stoletja strmi v svoj popek in pusti ljudi, da ga občudujejo.

»Dež je in neprijetno, kaj?« — Tistega, da se začenja pogovor z vremenom, se reporter še ni odvadil.

»Da!« Nič več.

»Ali ste od daleč, gospodična?«

»Mhm!«

Konec.

O, saj ve, reporter! To je tiste sorte gospodična, kakršne prihajajo z dežele — podeželska lepotica, ki je določena samo za nevesto in za nič drugega, in ki so ji doma strogo naročili, naj se ne spušča v pogovore z neznanimi ljudmi na železnici. Reporter je obupan. Izdati se noče, gospodična pa ga gleda postrani, kakor bi v njem videla najmanj detektiva, če še ne morda kaj hujšega, — na primer trgovca z belim blagom. Potem se spet zastrmi v tla.

Stara ženica na sosedni klopi se je zbudila. Čujem počasen žvenket. Robec je odvezala in zdaj prešteva novce, drugega za drugim jih preklada iz roke v roko, kakor bi bili zlatniki. Pa še srebrniki niso. Dinarčki in kronice, kdo ve, kako dolgo jih je zbirala.

Na steni komar. Kar prozoren je in rožaste barve. Napil se je krvi siromakov, ki leže, da se bodo zbudili še bolj izmučeni, kakor so bili takrat, ko so legli.

Zdaj se bodo začeli kmalu razhajati prvi osebni vlaki, ki zapuščajo Ljubljano ob zgodnjih urah. Drug za drugim vstajajo ljudje. Motoglavo se nekateri obuvajo, drugi še smrče. Žvižg za žvižgom se oglaša s perona.

Po stenah plakati. Za velesejme, za podpetnike, za sredstva proti mrčesu. In za milo. Slika lepega dekleta, ki se smehlja in prepričljivo pripoveduje: »Za vašo lepoto milo X...« Njej nasproti plakat z navodili proti napadom iz zraka. Ne verjamem, da bi jih bil že prebral kdo izmed tistih,

Domače vesti

* **Spomenik nacionalnemu revolucionarju.** Na pokopališču samostanskega svetišča Tavne v bijelinskem srezu so v nedeljo dopoldne posvetili lep spomenik velikemu narodnemu borcu in delavcu učitelju Vaskresiju Obradoviću. Ta mož je nastopil učiteljsko službo v Tavni leta 1912. in se takoj zavzel za nacionalno in prosvetno delo v vsem okolišu. Bil je vnet agitator Kočićevega nacionalnega in političnega pokreta v Bosni in Hercegovini, a že od svojih mladih let član Narodne odbrane. Po vzoru narodnega voditelja Kočića se je tudi on pisateljsko udejstvoval in so nekateri njegovi igrokazi doživeli pri prireditvah na ljudskih odrih velike uspehe. Največji uspeh je imela njegova satirična drama »Kmet«. Takoj po sarajevskem atentatu je bil Obradović zaprt in avstrijske vojaške oblasti so ga uvrstile med talce, ki so spremljali po Bosni in Hercegovini vojaške transporte. Ko so s tem okrutnim sistemom prenehali, so ga poslali v taborišče v Arad. V zadnjem letu svetovne vojne so ga poslali na tirolsko fronto in tam je pretrpel še toliko zla, da je v prvih dneh osvobojenja umrl.

Da!
Čas je
za zimske suknje:
cenejše Din 120.— do 170.—
shetland Din 200.— do 270.—
cromby Din 300.— do 330.—
MANUFAKTURA
F. KS. SOUVAN
MESTNI TRG 24

* Matično društvo Kola Jugoslovenskih sester v Ljubljani vabi vse svoje podružnice in poverjeništva, kakor tudi vse svoje članice k poklonitvi na grobu pok. predsednice ge. Franje Tavčarjeve na Visokem v nedeljo 17. t. m. Skupni odhod ob 10. z avtobusi izpred evangeljske cerkve na Gosposvetski cesti. Obed v Poljanah. Prijave se oddajo do 13. t. m. v pisarni Kola jugoslovenskih sester v Ljubljani, Cesta 29. oktobra od 9. do 12. in od 15. do 17, kjer se izve vse podrobnosti.

* **Promocija.** V soboto 8. t. m. je bil na ljubljanski univerzi promoviran za doktorja filozofije g. Emil Hrovat iz Ljubljane.

Pri hemoroidih, bolečinah v križu, zastoju krvotoka v jetrih in nezadostnem izločevanju iz žolča, nastalem zaradi zapeke, se dosežejo z naravno »Franz-Josefovo« vodo odlični uspehi. Bolniki radi uživajo preizkušeno »Franz-Josefovo« grenčico, ki se tudi pri pogostejši uporabi dobro obnese.
Ogl. reg. t. br 15. 485-35

* **Zahvala. Vsem, ki so se spomnili mojega jubileja: Prisrčna hvala! Ravnatelj Josip Christof.**

* **Važno za čebelarje.** V Pobrežju pri Mariboru bo v nedeljo 15. t. m. ob pol 14. pri čebeljnjaku g. Alojzija Živka, Miklošičeva ulica 1, čebelarsko predavanje o zimovanju čebel, kuhanju voska, odvzemanju čebel in satovja iz navadnih koševe. Čebelarji Maribora in okolice pridite vsi. Ravno tako pa vabi podružnica Slovenskega čebeljarskega društva za Maribor in okolico vse svoje člane, da bo prihodnji »Čebelar« poročal glede nabave sladkorja.

* **Vlom v občinsko blagajno.** Neznani vlomilci so ponoči vdrli v daruvarski občinski urad ter spretno razbili veliko železno blagajno, iz katere so odnesli blizu 15.000 din. Vlomilcem se je pri delu zelo mudilo in so v nekem predalu razbite blagajne pozabili znesek v iznosu 6.000 din. V blagajno daruvarskega občinskega urada je bilo vlomljeno tudi lani in so takrat vlomilci ki so tudi še neznani, odnesli iz občinske hiše celo velik sod špirita.

---

ki spe tu. Ali pa kdaj, ko ni mogel zaspati, in si je z njimi skrajšal čas za nekaj dolgih minut. To so ljudje, ki imajo drugačne skrbi. Kako bodo jedli, kdaj in kje, napadi iz zraka pa so jim deseta skrb.

Na klopi pri peči majhna družina. Mož žena in dva otroka. Pet do šest let. Polno paketov imajo okoli sebe. Najbrž gredo v tujino, ker jim dom ni dajal kruha. Tam bo bolje, — tako mora misliti žena, ki se v sanjah mirno smehlja. Pozna se ji trdo delo. Tam bo morda lažje, morda bo mož zaslužil toliko, da bo ona morala skrbeti samo za dom.

Počasi se še poslednji prebujajo. Drug za drugim. Tiho se pogovarjajo med sabo, kar zaupno, kakor bi se vsi dobro poznali. Tisti, ki pojdejo stran, in tisti, ki so prišli sem samo zato, da bi nekaj ur prespali. Potem postane njihov pogovor glasnejši.

Zunaj je še tema. Tudi dežuje še. Toda reporter je že utrujen, naveličan vsega okoli sebe. Tiho vstane in gre ven, kakor jih je že toliko šlo. Mimo vratarja, ki se prizanesljivo in z nekakšnim zadoščenjem smehlja, češ, saj sem uganil, kakšen ptiček si.

Doma ga čaka postelja, delo pa šele proti večeru. Dovolj časa bo, da se naspi, dovolj, da bo prežvečil vso revščino, ki jo je videl, da jo bo potem napisal senzacij željnim bralcem.

br.

Mi gledamo na trpežnost tkanin. Nabavljamo vse blago za posteljno in spodnje perilo le od tovarnarjev, ki imajo v izdelavi že mnogoletna izkustva. Zato so naše cene nizke, blago pa dobro. — Obiščite nas in oglejte si našo zalogo. Manufakturna trgovina Janko Češnik, Ljubljana, Lingarjeva.

* **Pozor na žrebanje.** Že 12. in 13. t. m. bo žrebanje I. razreda 37. kola državne razredne loterije. Kdor želi preizkusiti svojo srečo v loteriji, pa si srečke še ni nabavil, naj še danes ali najkasneje jutri kupi srečko v glavni kolekturi »Šagrin«, dr. z. o. z. v Ljubljani, Frančiškanska ul. 5, kjer so srečke interesentom še na razpolago. Že v I. razredu bo poleg številnih visokih dobitkov izžrebana tudi premija din 300.000.

Če želiš res izborno portugalko in sladak mošt piti, moraš v gostilno „FAJMOŠTER“ priti!
Sv. Petra nasip 5.
Sprejmejo se abonenti na dobro hrano.

* **Udeležite se avtobusnega izleta v Trst** od 19. do 20. t. m. Od 29. t. m. do 2. novembra pa so ceneni avtobusni izleti v Trst, Gorico, Vipavo in Idrijo. Prijave sprejema Izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana, hotel »Slon«, telefon 26-45. Vhod iz Prešernove ulice.

PREDNAROČILO
Mlakarjevih spisov
le do 15. 10. 1938 v pisarni Slovenskega planinskega društva, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4/I.

* **Frizerski mojster, ki s svojo glavo dela reklamo za ženske frizure.** Tudi že v malih naših mestih niso več nenavadni reklamni pohodi, ko nosijo ljudje na plečih in rokah najrazlične reklamne table, ali pa so tudi pogonska sila za kocke in stožce raznih oblik izdelkov, ki jih razne tvrdke priporočajo. Mostar pa ima zdaj prvenstvo v požrtvovalnosti reklame, katero kdo sam izvršuje. Brivski mojster Rifat Zvonić namreč že precej časa na svoji glavi razkazuje najrazličnejše damske frizure od starih iz romantične dobe do najnovejših, kakršne nosijo filmske zvezdnice in druge, za naš ženski svet in njegovo modo merodajne ženske glave. Moža je oblagodarila narava z bujnimi lasmi in je baje prav lahko razkazoval visoke pričeske iz dobe francoskih kraljev in njihovih ljubljenk. Zdaj, ko se v tej reklamni produkciji z lastnimi lasmi udejstvuje in pokaže vsak dan kaj novega, pa zatrjujejo, da je njegov prirodni dar las opešal in celo popolnoma usahnil pri tako vratolomnih izpremembah mode. Baje prikazuje zdaj tudi košate frizure raznih filmskih umetnic in sportnih prvakinj z navadnimi lasuljami. Mož pa je vztrajen in se vsak dan pojavlja s kako novo umetno frizirano glavo, kadar pa živi po svojemu moškem spolu in izven svojega poklica, takrat pa se nerad odkriva.

Iz Ljubljane

u— **Rezervne oficirje** vabimo, da se udeleže javnega predavanja o preboju solunske fronte v okviru proslav 20letnice obstoja naše države. Predavanje priredi organizacija vojnih dobrovoljcev v Ljubljani v četrtek dne 13. t. m. ob 20. v veliki dvorani »Zvezde« (Kongresni trg 1.). Predaval bo komandant celjskega polka, polkovnik g. Dragoljub Mihailović. Pododbor udruženja rezervnih oficirjev Ljubljana.

u— **Starešinska organizacija Preporoda** vabi vse svoje člane, da se sigurno udeleže predavanja komandanta 39. pešpolka iz Celja g. polkovnika Dragoljuba Mihailovića o »Proboju solunske fronte«, ki bo 13. t. m. ob 20. v veliki dvorani »Zvezde« (Kongresni trg 1). Predavanje priredi Sreska org. vojnih dobrovoljcev v Ljubljani. Vstopnine ni.

Danes ob 20. uri „TARZAN ZMAGOVALEC“ Kino Moste

u— **Opozorilo telefonskim naročnikom. Pošta Ljubljana I. razglaša:** Vse telefonske naročnike opozarjamo, da poteče 15. t. m. rok plačila telefonske naročnine, odnosno dolžnih obrokov instalacije. — Ček. položnice so bile vsem naročnikom dostavljene prve dni meseca septembra t. l. V primeru, da je naročnik položnico izgubil, naj kupi prazno položnico, ki jo dobi pri vsaki pošti, naznači na isti štev. ček. računa: 10225, Pošta Ljubljana 1, telefonske pristojbine, Ljubljana in nam nakaže odpadajočo naročnino. Telefoni, za katere naročnina ni plačana, do gori omenjenega roka, se po predpisih telefonskega pravilnika izključijo dne 16. okt. začasno iz prometa, za ponovno vključitev pa je treba plačati din 100.

u— **Ali že veste,** da bodo Trboveljski slavčki spet koncertirali v Ljubljani? V ponedeljek 17. t. m. bo njihov koncert v veliki Filharmonični dvorani v proslavo 20letnice našega osvobojenja. G. Šuligoj je sestavil izbran spored, ki nam bo pokazal razvoj slovenske mladinske glasbe izza prevrata dalje. Natančni spored javimo, danes pa opozarjamo, da so vstopnice že v prodaji v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

u— **Namesto venca na grob blagopokojnemu g. Ivanu Rogarju** je darovala ga. Mimi Skala za vdovo brez pokojnine, ki se nahaja v obupnem položaju, 150 din.

Dr. France Mesesnel — novi spomeniški konservator

Včeraj je iz rok univ. prof. dr. Steleta prevzel posle spomeniškega konservatorja v dravski banovini dr. France Mesesnel, doslej univerzitetni profesor umetnostne zgodovine na filozofski fakulteti v Skoplju. Dr. Mesesnel je v Skoplju z lepimi uspehi sodeloval pri ureditvi Muzeja Južne Srbije in pri akciji za ohranitev južnosrbskih spomenikov. Kot vseučiliški profesor se je z vnemo posvetil študiju bizantinske in starokrščanske umetnostne zgodovine. Sodeloval je pri znanstvenih raziskovanjih Muzeja Južne Srbije in Arheološkega društva v Beogradu in priobčil vrsto študij v raznih strokovnih publikacijah, med njimi tudi v Zborniku za umetnostno zgodovino v Ljubljani. Umetnostno zgodovino je študiral na češki univerzi v Pragi, kjer je doktoriral z disertacijo o Janezu Wolfu in njegovem krogu. Pozneje je bil asistent v umetnostno-zgodovinskem seminarju univ. prof. dr. Izidorja Cankarja v Ljubljani in sourednik Zbornika za umetnostno zgodovino. Doma je znan predvsem kot najboljši poznavalec umetnosti Wolfovega kroga, a zlasti še bratov Šubicev, o katerih je prav te počitnice dovršil izčrpno monografijo, ki jo kot publikacijo Narodne galerije izda Učiteljska tiskarna. Dr. Mesesnel je vipavski rojak iz Lokavca pri Ajdovščini. Novemu konservatorju želimo na njegovem popršču čim lepših uspehov.

u— **Seja vrhovnega socialnega sveta.** V sredo 12. t. m. bo ob 18. v mestni sejni dvorani zborovanje Vrhovnega socialnega sveta mesta Ljubljane. Na dnevnem redu je posvetovanje o obširni in splošni akciji za pomoč revnim ob praznikih vseh svetnikov. Izvedba je mogoča le s sodelovanjem vseh socialnih faktorjev mesta Ljubljane. Zato vabi ožji odbor vse člane Vrhovnega socialnega sveta na udeležbo.

Svarilo pred nakupom ukradene damske zapestne ure. Belo zlato s črnimi črtami in zelenim emajlom »Gubelin Luzern«. — Za izsleditev tatu — nagrada. Morebitne prijave na »Jutro«, Maribor.

u— **Nov, velik izložbeni paviljon** grade na Miklošičevi cesti med palačo Zadružne gospodarske banke štev. 10. in med dr. Jos. Pogačnikovo hišo štev. 14. ob sedanjem vrtu gospe dr. Meglerjeve. Izložbeni paviljon, ki se bo raztezal po vsej širini med obema sosedama, bo sicer pritličen regulacijski načrt namreč zabranjuje večjo stavbo na tem prostoru), bo pa vsekako v lepo okrasje ondotne okolice na Miklošičevi cesti. Minulo soboto so že pričeli s kopanjem temeljev.

60 milijonov mater iz vsega sveta je navdušil globoki film človečanstva in materinske ljubezni DRUGA MATI V glavni vlogi GLADYS GEORGE
PREMIERA KINO MATICA 21-24 Danes ob 16., 19. in 21. uri!

u— **Vesela otroška ura,** novost za predšolsko deco. Pod vodstvom strokovnjakinje ge. Mire Vakselj otvarja Atena veselo otroško uro; ki je namenjena razgibanju in razvedrilu dece v starosti od 4. do 7. leta. Vpisovanje otrok je ob dnevih tečaja vsak torek in četrtek, od pol 17. do pol 18. v licejski telovadnici. Prva ura bo 13. t. m.

Ne dajte se ujeziti od slabih kav,
raje pojdite kupovat sijajne kavine mešanice v dom najboljših kavinih mešanic, MOTOH Krekov trg (nekdaj Perdan).

u— **Otvoritev plesnega zavoda »Jenko« v Kazini bo v ponedeljek 17. t. m. ob 20. z I. začetniškim tečajem** za novince-dame in gospode. **Oficijelni otvoritveni večer z revijo** letošnjih novosti bo pa **v torek 18. t. m. za vse interesente** nadaljevalnih tečajev. Vpisovanje in informacije tudi **za posebne ure vsak dan od 11. do 13. in 17. do 19. ure.** Dijaki-nje popust.

u— **Vpisovanje v dopoldanski dnevni tečaj za petje, ples in ritmično telovadbo za predšolsko deco** v telovadnici Mladike pod vodstvom gg. Kralja in Vaksljeve v četrtek 13. t. m. od 11. do 12. ure.

KINO SLOGA, tel. 27-30
Danes ob 16., 19. in 21. uri
POŽAR NAD ANGLIJO
Monumentalno filmsko delo o herojski borbi male angleške armade proti nadmočni španski mornarici.

u— **Bolničarke in bolničarji B. O. Rdečega križa** se vabijo, da se udeležijo predavanja, ki bo danes ob 19.15 v sobi na Starem trgu 19./I. Predava g. dr. Franta Mis. Ker je to predavanje važno, je za vse člane B. O. obvezno!

u— **Še danes do 11. dopoldne** je čas za prijave za Putnikov izlet v Trst dne 16. t. m.

u— **Nesreče na cesti in v krčmi.** Ob ponedeljkih imajo v sprejemnem uradu splošne bolnice po navadi precej opravka, tedaj morajo na kirurški oddelek odpraviti predvsem vrsto ranjencev, ki jih dajejo nedeljski izleti in zabave. Včeraj so med drugimi sprejeli 42-letnega posestnika Jožeta Zupana iz Križ pri Tržiču, ki ga je neki avtomobilist v Zadragi v kriški občini vrgel na tla. Podobne usode je bil deležen 57 letni kočar Andrej Gregorič iz Podklanca pri Sodražici, ki je na cesti padel pod voz in dobil precej hude poškodbe. Še pogostejše kakor na cesti so ob nedeljah nezgode po krčmah. Včeraj so na kirurškem oddelku sprejeli 26-letnega delavca Antona Bajca iz Tržiča, 27-letnega delavca Ivana Štrajharja iz Mekinj pri Kamniku in 25 letnega delavca Valentina Prebila z Brezovice. Vsi trije so dobili nerodne poškodbe pri gostilniških pretepih.

u— **Vpisovanje v popoldanske telovadne tečaje TKD Atene** za žene, dijakinje in deco je ob dnevih tečaja, vsak torek in četrtek, od pol 17. do pol 19. v licejski telovadnici. Tečaje vodi g. Mira Vakselj. Prva ur abo 13. t. m.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Ne povemo nič pretiranega če trdimo, da je film po Sudermannovem romanu NAVDUŠIL KRITIKE IN VSE GLEDALCE! DOMOVINA
V gl. vl. Zarah Leander, Heinrich George
Oglejte si ga danes ob 16., 19. in 21. uri v KINU UNION — tel. 22-21

Iz Celja

e— **Strelsko tekmovanje** Strelske družine v Celju, ki je bilo določeno za nedeljo 16. t. m. je zaradi tehničnih ovir preloženo na nedeljo 23. t. m. Pričelo se bo ta dan ob 8. na strelišču v Pečovniku.

e— **Otvoritvena predstava v celjskem gledališču** v novi sezoni bo danes ob 19.30. Gostovala bo ljubljanska drama, ki bo uprizorila dramo iz finskega življenja «Žene na Niskavuoriju«. Predstava je izven abonmaja. Vstopnice so v prodaji v knjigarni Slomškove tiskovne zadruge.

Kino Union. Danes nepreklicno zadnjikrat **»RASPUTIN«** (Demon Rusije).

e— **Drzen vlom sredi mesta.** V noči od nedelje na ponedeljek okrog ene se je neznan storilec vtihotapil v vežo v pritličju Negrijeve hiše na Kralja Petra cesti in vlomil skozi stranska vrata v mlekarno Marije Admantove. Iz mlekarne je odnesel 2 kg sira in 3 kg ogrske salame v skupni vrednosti 200 din. Nato je prav tako iz veže vlomil v prodajalno Prve slovenske železnine ter odnesel 600 din gotovine, tri strašilne pištole, več nabojev in deset finih žepnih nožev v skupni vrednosti 1.770 din. Policija je pridno na delu, da izsledi vlomilca.

Roparski umor v Levcu pred razjasnitvijo

Preiskava o roparskem umoru, čigar žrtev je postal, kakor smo poročali že v ponedeljski izdaji, 55-letni bivši posestnik Jakob Tratnik iz Osence pri Celju, je dognala sledeče podrobnosti:

Pokojni Ttratnik, ki se je bavil s prodajo suhe robe, je bil v petek zvečer, torej večer pred umorom, v družbi 27-letnega brezposelnega delavca Ivana Špajzerja z Lave pri Celju v Majdičevi gostilni v Levcu. Tam je Špajzar ponujal gostom kramp za 2 dinarja v nakup. Ker ni hotel nihče kupiti krampa, se je Špajzer zelo ujezil. Okrog 22. je Tratnik zapustil gostilno. Špajzer je kmalu odšel za njim. Vse kaže, da je Špajzer umoril in oropal Tratnika. Smrtne poškodbe, ki jih je dobil Tratnik, so bile prizadejane najbrž s krampom, ki ga je imel Špajzer pri sebi. Na kraju zločina pri levškem mostu čez Savinjo so našli ceno Tratnikovo ovojko zo noge in vrvico. Špajzer si je v soboto izposodil v celjski okolici kolo in izginil. Orožništvo in policija se trudita, da bi Špajzerja čimprej izsledila.

MONTE CARLO
Večna pomlad!

e— **Žrtev napadalca.** Včeraj okrog dveh zjutraj je neki moški v Lepi njivi pri Mozirju napadel 27-letnega dninarja Jožeta Tratnika iz Belih vod nad Šoštanjem in ga zabodel z nožem v levo roko.

Iz Maribora

a— **Smrt uglednega moža.** Premenil je Alojzij Krainz, znani veletrgovec, veleposestnik ter industrijalec iz Ljutomera. Bil je vrl mož poštenjak, ki si je z vztrajnim delom, vzorno pridnostjo ustvaril lepo podjetje in čislan družabni položaj. Užival je vsepovsod ugled, priljubljenost in spoštovanje. Njegova prirodna prisrčnost mu je pridobila mnogo prijateljev, ki ga bodo ohranili v trajnem spominu. Bil je od vsega začetka naročnik našega lista, ki ga je rad in pozorno prebiral. Uglednemu pokojniku svetal spomin, žalujočim svojcem naše globoko sočutje.

a— **Nezgoda Antona Šumana.** Znanemu nacionalistu in vrlemu Sokolu poštarju Antonu Šumanu iz Sv. Marjete ob Pesnici se je pripetila včeraj dopoldne okoli pol 9. na državni cesti v Košakih težja prometna nesreča. S svojim kolesom se je peljal proti Mariboru, ko je pridrvel od zadaj osebni avto, ki je začel Šumanov zadnji blatnik s takšno silo, da ga je vrglo v obcestni jarek, kjer je obležal s precejšnjimi poškodbami na nogah.

a— **Podprimo revne šolske otroke.** Te dni se bo oglašal po hišah nabiratelj prispevkov za Podporno društvo za revne učence v Mariboru. Društvo iskreno prosi, da ga stranke ne bi zavračale. Prosimo za blagohotne prispevke za omenjeno društvo, saj se število zelo potrebnih učencev in učenk množi od dne do dne. Božič pa je tudi pred durmi in tedaj bo treba obleči, oziroma obuti kakih 800 revnih in pomoči potrebnih otrok.

a— **Živahna razgibanost po okoliških goricah.** Po bližnjih goricah in vinogradih je te dni vse v veselem, trgatvenem razpoloženju. Trta je letos izredno dobro obrodila in so vinogradniki glede kvalitete in napovedujočih se cen letošnjemu pridelku zelo optimistični. Novi vinski mošt vsebuje ponekod 17 do 20 stopinj sladkorja. Trgatveno razpoloženje pa povzdiguje izredno lepo in ugodno vreme, ki ga hočejo vinogradniki temeljito izkoristiti. V mariborskih gostilnah se opaža živahno povpraševanje po novem moštu, ki ga prodajajo po 6 do 8 din za liter.

a— **Žrtve brezobzirnega kolesarskega dirkanja** se v Mariboru in okolici v zadnjem času vse bolj množijo. Kolesarsko dirkanje po mestnih ulicah, celo v centru, je zavzelo že takšen obseg, da ogroža promet. Med drugim je postala žrtev takšnega kolesarjenja tudi 60letna starka Marija Bele, ki jo je neki kolesar povozil pred njeno hišo na Meljski cesti 60. Brezobziren kolesar, ki se je v divjem tempu pripeljal po Meljski cesti v smeri proti Sv. Petru, je starko podrl na tla in nadaljeval v nezmanjšanem tempu svojo pot, ne da bi se količkaj zanimal za povoženo starko, ki je obležala na cesti s počeno lobanjo. Predstojništvo mestne policije opozarja zaradi teh množečih se primerov vse kolesarje, da vozijo po mestnih ulicah v zmerni brzini, ker bo sicer primorano napram takšnim kolesarjem ostreje postopati.

a— **»Boccaccio« v mariborskem gledališču.** Konec oktobra oziroma prve dni novembra je pričetek operne sezone v tukajšnjem narodnem gledališču. Mariborska opera pripravlja pod taktirko kapelnika L. Herzoga in v režiji V. Skrbinška kot otvoritveno glasbeno predstavo v novi gledališki sezoni znano Suppejevo opereto »Boccaccio«, ki je bila pred leti uprizorjena na našem odru. Med ljubitelji glasbe v Mariboru je živahno zanimanje za to prvo glasbeno predstavo v sezoni 1938/39, še bolj pa za naslednjo glasbeno predstavo, ko se bo uprizorila pomembna Verdijeva opera »Aida«. Obenem priporoča gledališka uprava vsem, ki se doslej še niso prijavili za letošnji gledališki abonma, da to v lastnem interesu čimpreje store, ker se kasneje novi abonenti ne bodo več sprejemali.

SOKOL

Sokolski društvi Celje Matica in Celje I. sta priredili v soboto zvečer v nabito polni veliki dvorani Narodnega doma komemoracijo za Viteškim kraljem Aleksandrom I. Uediniteljem. Navzočni so bili v zelo velikem številu pripadniki sokolstva v kroju in v civilu z znakom, zastopniki uradov in nacionalnih organizacij ter mnogo drugega nacionalnega občinstva. Na obeh straneh odra so stali Sokoli v krojih z župnim in društvenim praporom Mešani zbor Celjskega pevskega društva je zapel Aljaževo »Po krivem preganja sovražnik me silni«. Prof. Janko Orožen je v tehtnem govoru orisal življenje in delo pokojnega vladarja ter obeležil bodoče veliko poslanstvo Slovanstva. Navzočni so počastili spomin na pokojnega vladarja z vzkliki »Slava«, mlademu kralju Nj. Vel. Petru II. pa so priredili viharne ovacije. Mešani zbor Celjskega pevskega društva je potem zapel Binićkega »Večnaja pamjat«. Komemoracija se je zaključila s krasno alegorijo, ki je predstavljala Oplenac in združeno vojsko ter sokolstvo v obrambi kralja in domovine v duhu idealov velikega kralja.

Poziv k telovadbi! Sokol I. Tabor obvešča svoje članstvo, naraščaj in deco, kakor tudi vse sokolstvu naklonjene starše in mojstre, da bo s **15. oktobrom** zaključil prijave za vstop v telovadne oddelke. Od tega dne naprej ne bo sprejemal novih prijav do prihodnjega poletja, zato vabi k pravočasni prijavi vse one, ki se žele prepričati o koristnosti smotrne sokolske vzgoje. Prijave se sprejemajo pred začetkom telovadne ure oddelkov, ki telovadijo po tem-le razporedu: **člani:** torek in petek od 20. do 21.30, **članice:** ponedeljek in četrtek od 20. do 21.30, **moški naraščaj:** torek in petek od 19. do 20, **ženski naraščaj:** ponedeljek in četrtek od 19. do 20. **moška deca:** ponedeljek in četrtek 18. do 19. **ženska deca:** torek in petek: od 18. do 19. **starejši bratje:** sreda in petek: od 18.30 do 19.30. Sokoli v telovadnico! Načelništvo.

Sokolsko društvo Dol. Logatec. Naše društvo je priredilo komemoracijo za blagopokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom v nedeljo ob pol 11. Kot uvod je zaigral društveni orkester pod taktirko dr. Cirila Kraševca žalostinko. Sledila je deklamacija, nato pa je br. starosta Lenarčič Ciril prebral savezno poslanico. Lik kralja Aleksandra nam je orisal dr. Kraševec tako v zgodovinskem pomenu in odnos do sokolstva, kakor tudi pomen njegovih zadnjih besed kot klic k narodni slogi. Deca nam je nato v zboru deklamirala kratko pesmico, komemoracijo pa je zopet zaključil orkester.

RADIO

Sreda 12. oktobra

Ljubljana: Kmečki trio. — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Simfonične pesnitve (plošče). — 14: Napovedi. — 18: Mladinska ura: Pomen počitniške zveze za mladino. — 18.15: Plošče. — 18.25: Mladinska ura: Oktober v naravi (g. M. Zor). — 18.40: O delavski zbornici (g. Filip Uratnik). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Zgodovinski razvoj pouka gluhonemih (g. R. Dostal). — 19.50: Prirodopisni kotiček (prof. Fr. Pengov). — 20: Večer plesne glasbe: Bojan Adamič in njegov orkester. — 20.45: Uvodna beseda k prenosu. — 21: Prenos Verdijeve opere »Moč usode« iz Turina, v 1. odmoru napovedi in poročila.

Beograd 17.20: Orkester in plošče. — 20: Humor. — 21: Petje. — **Zagreb** 20: Plošče. — 20.30: Kakor Ljubljana. — 22.30: Godba za ples. — **Praga** 19.30: Koncert solistov in orkestra. — 20.10: Mešan glasbeni program in poročila. — **Varšava** 21: Chopinove klavirske skladbe. — 22: Lahka glasba s plošč. — **Sofija** 19.15: Prenos Wagnerjeve opere »Tannhäuser«. — 22.05: Lahka godba in ples. — **Dunaj** 12: Delavski koncert. — 16: Glasba in veselje. — 19: Klavirski koncert. — **Berlin** 19.30: Plošče. — 20.45: Slike iz južnih Alp. — 20.30: Lahka glasba. — **München** 19.15: Vesel večer. — 20.15: Koncert moderne glasbe. — 21.30: Podoknice. — 22.30: Prenos z Dunaja. — **Pariz** 19.45: Plošče. — 21: Pester glasbeni spored. — 24: Lahka godba s plošč.

Gospodarstvo

Gospodarsko razmerje med Jugoslavijo in Nemčijo

»Kölnische Zeitung« o gospodarskih interesih Nemčije v Jugoslaviji

Pod naslovom »Spremembe v odnošajih Jugoslavije nasproti inozemstvu« objavlja nedeljska »Kölnische Zeitung« daljše poročilo, ki pravi med drugim naslednje:

Politični razvoj v Srednji Evropi, ki je letos dovedel do priključitve Avstrije in sudetskonemških krajev k Nemčiji, je tudi za gospodarsko razmerje med Jugoslavijo in Nemčijo velikega pomena. S priključitvijo sudetskonemškega ozemlja se bo povečal obseg nemške trgovine z Jugoslavijo, pri čemer je poudariti okolnost, da imajo sudetskonemški kraji močno razvito industrijo in precejšno potrebo agrarnega uvoza. Obenem pa se s to priključitvijo znatno poveča udeležba nemškega kapitala v Jugoslaviji. V začetku letošnjega leta je znašala udeležba inozemskega kapitala v Jugoslaviji kakor sledi (v milijonih din): Francija 1056 (17%), Anglija 873 (14.1%), Češkoslovaška 741 (11.9%), Švica 707 (11.4%), Italija 498 (8.0%), USA 425 (6.8%), Avstrija 366 (5.9%) itd., na 14. mestu pa je bila Nemčija z zneskom 55 milijonov din (0.9%).

Po združitvi Avstrije z Nemčijo se je delež Nemčije pri udeležbi kapitala v Jugoslaviji občutno dvignil. Ta delež pa se sedaj nadalje poveča, kajti od češkoslovaškega kapitala, investiranega v Jugoslaviji, znaša sudetsko-nemški del najmanj eno tretjino. Avstrijski kapital v Jugoslaviji izvira še iz predvojnega časa, ko je Dunaj financiral podjetja v bivši dvojni monarhiji. Bivši avstrijski kapital je predvsem udeležen v lesni, tekstilni in premogovni industriji, v strojni, kemični in živilski industriji. Češkoslovaški kapital pa je udeležen zlasti pri bankah, sladkorni industriji, živilski, mlinski, pivovarniški, strojni, kemični (industrija mila) in v čevljarski industriji (Bata). V jugoslovenski tekstilni industriji Jugoslavije ima češkoslovaški kapital dominanten položaj. Pri tem pa gre v znatni meri za sudetsko-nemški kapital. Dosedanja češkoslovaška udeležba v jugoslovenski kemični industriji odpade v celoti na sudetsko-nemško industrijo (Ustje n. L. — Schicht). Od 20 jugoslovenskih bank z glavnico preko 20 milijonov din so samo 3 čisto v rokah jugoslovenskega kapitala, pri ostalih pa je udeležen inozemski kapital, in sicer pri 7 bankah češkoslovaški, pri 5 bankah avstrijski, pri 5 bankah švicarski, pri 4 madžarski, pri 4 francoski, pri 4 belgijski, pri 2 italijanski, pri 1 banki angleški in pri 1 ameriški kapital. Štiri banke so dejansko podružnice inozemskih bank.

Od češkoslovaškega kapitala, ki je investiran v Jugoslaviji v višini 741 milijonov, odpade na sudetsko-nemške kraje okrog 250 do 300 milijonov. Medtem ko je znašal doslej delež češkoslovaškega kapitala pri inozemskih investicijah v Jugoslaviji 12%, bo znašal odslej 8 do 9%. Nemški delež se je po priključitvi Avstrije povečal od 0.9 na 6.8%. Od tedaj so nemška podjetja investirala zlasti v jugoslovenskem rudarstvu preko 100 milijonov din in je že s temi novimi investicijami delež narasel na okrog 10%. Po priključitvi sudetskonemškega kapitala pa bo nemški delež znašal okrog 13%. Tako pride sedaj Nemčija pri udeležbi inozemskega kapitala v jugoslovenskem gospodarstvu s 14. na 3. mesto z zneskom najmanj 800 milijonov din.

S tem je postala Jugoslavija za Nemčijo področje z znatnimi interesi nemškega kapitala. K temu pridejo še interesi čistega blagovnega prometa. Nemški izvoz v Jugoslavijo se je od leta 1936. do 1937. povečal od 77.2 na 134.4 milijona mark, uvoz jugoslovenskega blaga v Nemčijo pa je narasel od 75.2 na 132.2 milijona mark. Letos se je trgovina z Jugoslavijo še nadalje razširila (ne glede na priključitev Avstrije). Doslej je bila v jugoslovenski zunanji trgovini Češkoslovaška na drugem mestu s 17% celotnega jugoslovenskega izvoza in uvoza. Po priključitvi sudetskih krajev, ki so dobavljali v Jugoslavijo zlasti tekstilno blago, kemične izdelke, železne izdelke, steklo in porcelan, se bo *nemški delež v jugoslovenski trgovini dvignil na 50 do 55%*, po cenitvi z druge strani celo na 60%. Tudi Italija bo gotovo še dosegla v trgovini z Jugoslavijo prejšnji delež iz dobe pred sankcijami. Tako bo v bodoče od jugoslovenske zunanje trgovine odpadlo najmanj *70% na politični blok Nemčije in Italije.*

Da te spremembe v zunanji gospodarski situaciji Jugoslavije niso ostale brez vpliva na trgovinsko politiko te države, je na dlani. Pričakovati je, da bo v jugoslovenski trgovinski politiki nastopila sprememba smeri glavnih linij Anglija in Francija sta doslej skušali vplivati na Jugoslavijo z velikopoteznimi krediti. To se bo v bodoče tudi spremenilo Kreditno ponudbo Anglije je smatrati kot odklonjeno. Angleži vrhu tega spoznavajo, da se ne izplača investirati v Jugoslaviji denar iz političnih razlogov. Vrhu tega Jugoslavija trenutno nima potrebe po posojilih. Na notranjem trgu bo najela štirimilijardno posojilo. Jugoslavija tudi nima potrebe, da bi se vezala na zapadne velesile, tem manj, ker so te države slabe odjemalke jugoslovenskega blaga. Politična nova ureditev v Srednji Evropi bo v zvezi z nedavnim posetom nemškega gospodarskega ministra Funka v Beogradu odprla Jugoslaviji pot, po kateri bo šla v zunanje-trgovinskem pogledu. Razgovori gospodarskega ministra Funka z jugoslovenskim trgovinskim ministrom Kabalinom so v tem smislu dovedli že do pozitivnih rezultatov.

★

Trgovinska pogajanja z Nemčijo. Poročali smo že, da se je v Beogradu pričelo zasedanje nemško-jugoslovenskega stalnega gospodarskega odbora. Sedanji trgovinski sporazum bo ostal v veljavi do konca tekočega leta. Pogajanja za novo trgovinsko pogodbo, ki bo upoštevala teritorialne spremembe Nemčije v zvezi s priključitvijo Avstrije in sudetskega ozemlja, se bodo potem nadaljevala v Berlinu. Na poziv nemškega gospodarskega ministra dr. Funka bo z našo delegacijo odšel tudi trgovinski minister inž. Kabalin.

V zvezi z obiskom nemškega gospodarskega ministra dr. Funka v Beogradu, poročajo iz Berlina, da namerava Nemčija odkupiti polovico jugoslovenske proizvodnje železne rude, antimona ter pridelka pšenice. Nemčija bo nudila Jugoslaviji finančno pomoč za povečanje produkcije sirovin. Dala ji bo na razpolago tudi stroje za gradnjo cest, zato pa računa nemška avtomobilska industrija z večjo možnostjo prodaje svojih vozil v Jugoslaviji. Nemčija bo jamčila tudi za stabilnost jugoslovenskih cen.

Naše državne finance

Finančno ministrstvo je v »Službenih novinah« objavilo običajni mesečni pregled o gibanju državnih financ, in sicer za mesec avgust. V tem mesecu so znašali državni dohodki od neposrednih davkov 225 milijonov din, to je za 22.4 milijona din več nego lani v istem mesecu. Trošarinski dohodki so dosegli 80.2 milijona din (za 6.8 milijona din več), dohodki od taks 103.2 milijona din (za 5.7 milijona din več), dohodki od monopolov 189.5 milijona din (za 5.2 milijona din več), zaostali pa so carinski dohodki, ki so znašali le 82.7 milijona din (za 8.2 milijona din manj).

V prvih petih mesecih tega leta so dosegli **dohodki od neposrednih davkov 1111.1 milijona din in so bili pri tem za 67.7 milijona din večji nego lani v istem razdobju.** Zanimivo je, da letos zaostajajo dohodki od poslovnega davka, ki so znašali v 5 mesecih le 337.6 milijona din, t. j. za 7.6 milijona din manj nego lani. Vsi ostali davčni dohodki so bili večji in so znašali v milijonih din (v oklepajih povečanje nasproti lanskemu letu): trošarinski dohodki 430.5 (plus 61.6), taksni dohodki 509.4 (plus 47.0), carinski dohodki 428.5 (plus 11.8), monopolski dohodki 882.1 (plus 21.0). Sorazmerno so se nasproti lanskemu letu najbolj dvignili trošarinski dohodki, ki so narasli za 14.3%.

Povečani davčni dohodki

Gibanje državnih davčnih dohodkov v prvih petih mesecih proračunskega leta je bilo zadnja leta naslednje (v milijonih din):

	marc — avgust			
	1935	1936	1937	1938
Neposr. davki	810	868	1043	1111
Trošarine	327	343	369	430
Takse	313	408	462	509
Carine	285	294	417	429
Monopoli	681	795	861	882
Skupaj	2416	2708	3152	3361

V prvih petih mesecih t. l. so znašali celotni državni davčni dohodki 3361 milijonov, t. j. za 209 milijonov več nego lani, za 653 milijonov več nego predlanskim in za 945 ali za 39% **milijonov več nego v istem razdobju leta 1935.**

Dohodki državnih podjetij

Dohodki državnih železnic so znašali v avgustu 211.8 milijona din, t. j. za 8.8 milijona din več nego v lanskem avgustu. V prvih petih mesecih t. l. so dosegli dohodki železnic 965.6 **milijona din,** t. j. za 23.4 milijona din več nego v istem razdobju lanskega leta in za 201.9 milijona din (ali za 26.5%) več nego v istem razdobju leta 1936.

Dohodki pošte, telegrafa in telefona so znašali v avgustu 40.6 milijona din (za 5.3 milijona din manj nego lani), v petih mesecih tekočega proračunskega leta pa 222.8 milijona din, t. j. za 18.1 milijona din več nego v istem razdobju lanskega leta in za 35.9 milijona din več nego v istem razdobju leta 1936.

Dohodki državnih rudnikov, ki so prej stalno naraščali, so v avgustu zaostali in so znašali le 20 milijonov din, to je za 6.8 milijona din manj nego lani. Navzlic temu pa so bili skupni dohodki pošte, telegrafa in telefona v prvih petih mesecih večji v primeri z lanskim letom. Znašali so namreč 130.7 milijona din, to je za 12.7 milijona din več nego lani in za 46 milijonov več nego predlanskim.

Omeniti je še **dohodke od gozdov,** ki so letos slabi. V avgustu so znašali le 5.6 milijona din, to je za 11.9 milijona din manj nego lani; v prvih petih mesecih t. l. pa so dosegli le 29.4 milijona din, to je za 12.3 milijona din manj nego lani in le za 3.1 milijona din več nego leta 1936.

Nova palača Poštne hranilnice v Beogradu

Gradbeni stroški so znašali 58 milijonov

V ponedeljek se je Poštna hranilnica v Beogradu vselila v svojo novo palačo v ulici kralja Aleksandra. Palačo so gradili tri leta in pol (z gradnjo so začeli 10. marca 1935), **gradbeni stroški so znašali 58 milijonov din.** Za gradbena dela so izdali 20.5 milijona din, za mizarska dela 8 milijonov, za kanalizacijo in manjša dela 1.5 milijona din, za končna dela 14 milijonov din, za instalacije 12 milijonov in za opremo 1.5 milijona din.

Palača je zelo razkošna in obsega 4600 kvadratnih metrov zazidane ploskve ter zavzema 130.000 kubičnih metrov prostornine. Velika blagajniška dvorana s 35 blagajniškimi okenci obsega 800 kvadratnih metrov. Vrhu tega so še tri druge velike dvorane, vsaka po 500 kvadratnih metrov, in 9 dvoran, od katerih ima vsaka okrog 200 kvadratnik metrov. Poleg velike dvorane je še 12 drugih dvoran. Tresor ima površino 130 kvadratnih metrov, razen tega pa je za Poštno hranilnico 50 pisarniških sob.

Del stavbe, ki je določen za poštno ministrstvo, ima 161 pisarniških sob, 14 dvoran, od katerih obsega vsaka okrog 80 kvadratnih metrov, dve brzojavni dvorani po 400 kvadratnih metrov, 1 brzojavno dvorano s 650 kvadratnih metrov, 14 skladišč, kotlarno z 20 kotli, strojno dvorano s površino 230 kvadratnih metrov, skladišče za premog s površino 200 kvadratnih metrov, vrh tega pa še delavnice, garaže itd. Vsi hodniki v palači merijo skupaj poldrug kilometer. Stavba ima vrhu tega 3 skloniščа proti zračnim napadom za okrog 150 ljudi. Zaradi hitrejšega poslovanja je v palači urejena zračna pošta, vrhu tega so naprave za prenašanje brzojavk, tekoči trakovi, številna dvigala za promet med oddelki, za osebni promet pa je s dvigal.

Gospodarske vesti

= **Zagrebški industrijci zahtevajo lastno zbornico.** Iz Beograda nam poročajo, da je trgovinski minister inž. Kabalin včeraj obiskal Združenje industrijcev savske banovine. V prostorih Združenja je ministra sprejel predsednik g. Arko, ki je ministra naprosil, naj bi se osnovala v Zagrebu posebna industrijska zbornica, da bi bili interesi industrijcev tako zastopani, kakor so zastopani interesi obrtnikov v obrtni zbornici. Minister Kabalin je odvrnil, da bo napravil potrebne ukrepe za ustanovitev samostojne industrijske zbornice v Zagrebu, kakršna je že v Beogradu, če je to res želja vseh industrijcev v savski banovini.

= **Naša letošnja sladkorna kampanja.** Že v septembru so vse naše sladkorne tvornice pričele s predelavo sladkorne pese. Vsebina sladkorja je letos bolj zadovoljiva nego se je v pričetku pričakovalo. Letos je bilo s sladkorno peso posejanih 29.000 hektarjov. Letošnjo produkcijo sladkornih tvornic cenijo na 8500 vagonov. Verjetno je, da pri povečani potrošnji do prihodnje kampanje ne bodo ostale nobene rezerve.

= **Carinjenje antracita.** Zaradi pravilnega carinjenja antracita je finančno ministrstvo po mišljenju ministrstva za gozdove in rudnike ter carinskega sveta izdalo pojasnilo, ki pravi: Kadar se v carinskem kemičnem laboratoriju pri analizi ugotovi, da ima premog vse lastnosti antracita in da presega količina izparljivega materiala 80%, se smatra za antracit ter se kot tak tudi carini, vse to v primerih, kadar se premog uvaža iz inozemskih premogovnikov, kjer pridobivajo tudi antracit odnosno antracitni premog. Uvoznik je v takem primeru dolžan, da za vsakokrat predloži carinarnici potrdilo pristojne inozemske rudarske oblasti glede porekla premoga, da se bo iz potrdila lahko jasno videlo, iz katerega rudnika izvira premog. Poleg tega mora priložiti potrdilo ministrstva za gozdove in rudnike, oddelka za vrhovno rudarsko nadzorstvo, da se v tistem rudniku po izsledkih kemične analize in ocenah Nacionalnega instituta za gorivo in rude, nahaja premog v lastnosti antracita, tako zvani antracitolitni premog.

= **Svetovna pšenična letina.** Po korigiranih in izpopolnjenih podatkih mednarodnega poljedelskega urada v Rimu je znašala letošnja pšenična letina na severni poluti 1056 milijonov metrskih stotov, nasproti 917 milijonom v lanskem letu. Letošnji pridelek je bil torej za 15.2% večji od lanskega. Letošnja svetovna pšenična letina je bila najboljša v zadnjih letih.

HMELJ

+ **Žalec,** 10. oktobra. Pretekli teden je povpraševanje po hmelju spet oživelo in so številni kupci nakupili nekaj blaga po 28 do 30 din za kg. Tudi danes traja povpraševanje dalje, vendar pa je preostalih dobrih 500 metrskih stotov v čvrstih rokah.

Borze

11. oktobra

Na ljubljanski borzi je bilo danes za angleške funte povpraševanje po 238. V zagrebškem privatnem kliringu je bilo za grške bone povpraševanje po višjem tečaju 33.50 (v Beogradu promet po 32.20). Nemški klirinški čeki so se v Ljubljani nudili po 14, v Beogradu je bil promet po 13.9460, v Zagrebu pa po 13.97 odnosno za konec novembra po 13.94 in za 15. december po 14.00.

Na zagrebškem efektnem trž'šču se je Vojna škoda trgovala po 465—467 (v Beogradu po 466.50—470). Promet je bil še v 6% begluških obveznicah po 91.50 (v Beogradu po 90.50—91), v 7% investicijskem posojilu po 97.50—99 (v Beogradu po 99.50—100), v 7% Blairovem posojilu po 92.50 (v Beogradu po 92) in v 8% Blairovem posojilu po 96.50.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2377.16—2391.75, Berlin 1750.52—1764.40, Bruselj 738.95—744.01, Curih 996.45—1003.52, London 208.86—210.91, New York 4341.01—4377.32 Pariz 116.62—118.06, Praga 149.44—150.55, Trst 229.34—232.43.

Curih. Beograd 10, Pariz 11.70, London 20.9450, New York 439.25, Bruselj 74.2250, Milan 23.0750, Amsterdam 238.60, Berlin 175.80, Stockholm 107.85, Oslo 105.2250, Köbenhavn 93.4750, Praga 15, Varšava 83, Budimpešta 87.30, Atene 3.95.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 465—468, 4% agrarne 58—62, 4% severne agrarne 60 bl., 6% begluške 90—91.50, 6% dalm. agrarne 90 bl., 7% invest. 96.50—97.50, 7% Blair 92.25—92.75, 8% Blair 97.50—98.50; delnice: Trboveljska 200 bl., Gutman 50—60, Narodna šumska 20 bl., Osiječka ljevaonica 160—180, Isis 25 den., Dubrovačka 350 den., Jadranska 350 den.

Beograd. Vojna škoda 470.50—471.50 (466.50—470), za dec. 470. den. (467.50), 4% agrarne 61.50 bl., 4% severne agrarne 60.50 bl., 6% begluške 90.75—91 (90.50 91), 6% dalm. agrarne 90—90.25 (90), 7% invest. 99.50—100 (99.50—100), 7% Seligmann 100 den., 7% Blair 92—92.50 (92), 8% Blair 96—99.50, Narodna banka 7350 den., PAB 224—226 (224—225).

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago,** 10. okt. Začetni tečaji: **pšenica:** za maj 65.50, za julij 64.75, za dec. 64.375; **koruza:** za dec. 45.25.

+ **Novosadska blagovna borza** (10..t. m.) Tendenca nespr. **Pšenica:** baška, okol. Novi Sad in Sombor. 79 kg 152 — 154; sremska 79 kg 153 — 155; slavonska 78/79 kg 154 — 156; gornjebaška in gornjebanatska 79/80 kg 152 — 154. **Rž:** baška 145 — 147. **Ječmen:** baški in sremski 64/65 kg 144 — 146; pomladni 68 kg 180 — 185. **Oves:** baški sremski slav. 135 — 140. **Koruza:** baška in sremska 130 — 132; banatska 128 — 130. **Moka:** baška in banatska »0g« in »0gg« 252.50 — 262.50; »2« 232.50 — 242.50; »5« 212.50 — 232.50; »6« 192.50 — 202.50; »7« 162.50 — 172.50; »8« 110 — 115. **Otrobi:** baški 94 — 100. **Fižol:** baški beli brez vreč 295 — 300.

Tragična smrt dveh Slovencev

Zagreb, 10. oktobra

Snoči okrog 20.30 se je pripetila pri Novem Marofu v Hrvatskem Zagorju pretresljiva tragedija. Skupno sta šla v smrt 26-letni absolvent višje mornariške šole France Podobnik iz Ljubljane, Kladežna ulica 13, in brivec Hinko Kirinić, prav tako iz Ljubljane, Sv. Jerneja cesta 7.

O dogodku poročajo zagrebške »Novosti« iz Varaždina: Danes se je razširila v Varaždinu vest, da sta v bližini Novega Marofa izvršila samomor dva mladeniča, ki sta po vaseh prosila miloščino. Pri obeh so opazili globoko potrtost in sta le malo govorila. Davi so našli ljudje na neki livadi v bližini Novega Marofa dve trupli, o čemer so takoj obvestili orožnike. Ugotovili so, da gre za brivskega pomočnika Hinka Kirinića in glasbenika Franca Podobnika, oba iz Ljubljane. Bila sta že dalje časa brez dela. Iskala sta delo, vendar pa ju nihče ni hotel sprejeti zaradi njunega bednega stanja. Hodila sta po vaseh in se hranila pri dobrih ljudeh. Pred smrtjo sta hodila po vaseh sreza Novi Marof. Spoznala sta, da postaja njun položaj čim dalje težji in sta zato sklenila izvršiti samomor. Izčrpana od dolge hoje in lakote sta se mladeniča vsedla na neki livadi in napisala več poslovilnih besed na košček papirja, na katerem stoji med drugim: »Zločinov nisva vajena, dalje pa tako ne moreva živeti.« Nato sta si z revolverjem pognala vsak po en strel v sence. Ostala sta na mestu mrtva. Tragedija obeh slovenskih brezposelnih mladeničev je napravila po vsem srezu Novi Marof globok vtis.

Ustanovitev našega poslaništva v Čilu

Beograd, 10. okt. AA. V imenu Nj. Vel. kralja je z ukazom kr. namestnikov imenovan generalni konzul dr. Filip Dobrečić za izrednega poslanika in opolnomočenega ministra v Santiagu.

Dr. Filip Dobrečić se je rodil v Baru v črnogorskem Primorju. Univerzo je obiskoval v Rimu in doktoriral v pravnodiplomatskem oddelku. Po končanih študijah je stopil v diplomatsko službo ministrstva za zunanje zadeve v Cetinju. Leta 1913. je bil izvoljen za narodnega poslanca v črnogorsko narodno skupščino ter je to svoje poslanstvo izvrševal do januarja 1916, ko je bila Črna gora okupirana. Po vojni je bil dr. Dobrečić v službi zunanjega ministrstva kraljevine Jugoslavije. L. 1923. je postal generalni konzul v Pečuju, nato pa do l. 1928. generalni konzul na Reki.

Francoski poslanik pri predsedniku vlade

Beograd, 10. oktobra. AA. Predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Stojadinović je dopoldne sprejel francoskega poslanika Raymonda Brugera, ter novega splitskega župana dr. Vlado Matošića.

Nov splitski župan

Beograd, 10. okt. AA. Na predlog bana primorske banovine in v soglasju z ministrom notranjih zadev je bil za predsednika občine Split imenovan dr. Vlada Matošić, advokat v Splitu.

Nov srez na Hrvatskem

Begrad, 10. okt. p. Na osnovi 5. točke 45. člena finančnega zakona je notranji minister izdal uredbo o organizaciji novega okućanskega sreza v savski banovini. Novi srez bo ustanovljen in organiziran prve dni prihodnjega meseca.

PRI PREHLADU IN
Gripi
AFLUKIN
LAHKO POMAGAJO PILULE
VPRAŠAJTE ZDRAVNIKA ZA SVET
DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH
PAZITE! VSAKA PILULA NOSI IME AFLUKIN-KAŠTEL D.D. ZAGREB Reg. br. 15426/38

Nov letalski izum

New York, 10. oktobra. AA. (Havas) Ameriško društvo za elektrotehniko je včeraj razglasilo, da je izumilo radijski električni višinomer, ki bo lahko registriral polet letal. Novi instrument bodo uvedli na vseh ameriških letalih.

Iz sodne službe

Beograd, 10. okt. AA. Kraljevi namestniki so podpisali ukaz, s katerim so napredovali v 2/1 Peter Matašić, dr. Josip Hren, dr. Gjorgje Steria in dr. Stevan Rogulja, sodniki stola sedmorice v Zagrebu.

Lista izžrebanih številk

I. efektne loterije Sokolskega društva Šmarje pri Jelšah, katere žrebanje se je vršilo 25. septembra 1938.

Prva štev. je številka izžrebane srečke, druga pa številka dobitka.

Glavni dobitki:

13.855	— 1	avtomobil DKW,
4.280	— 2	motorno kolo,
10.529	— 3	klavirska harmonika,
14.209	— 4	šivalni stroj,
12.569	— 5	foto aparat,
11.568	— 6	nevestina oprema,
9.168	— 7	moško kolo,
5.120	— 8	žensko kolo,
8.883	— 9	kuhinjska oprema,
13.177	— 10	moška žepna ura,
1.462	— 11	sadna škropilnica,
13.537	— 12	dve svileni odeji.

Ostalih 200 izžrebanih številk:

167, 203, 271, 437, 443 521, 778, 894, 811, 1.080, 1.147, 1.167, 1.216, 1.250, 1.479, 1.753, 1.894, 1.992, 2.080, 2.096, 2.118, 2.123, 2.388, 2.753, 3.000, 3.114, 3.179, 3.186, 3.188, 3.323, 3.357, 3.466, 3.506, 3.558, 3.957, 4.024, 4.042, 4.120, 4.629, 4.471, 4.504, 4.667, 4.890, 5.053, 5.116, 5.184, 5.255, 5.394, 5.483, 5.642, 5.683, 5.686, 5.926, 6.177, 6.206, 6.234, 6.980, 7.135, 7.213, 7.269, 7.315, 7.443, 7.586, 7.671, 7.775, 7.793, 7.912, 7.969, 8.038, 8.418, 8.439, 8.615, 8.832, 8.884, 8.994, 8.997, 9.006, 9.028, 9.123, 9.326, 9.348, 9.356, 9.400, 9.946, 10.001, 10.040, 10.113, 10.130, 10.168, 10.256, 10.295, 10.431, 10.503, 10.610, 10.747, 10.866, 10.980, 11.048, 11.324, 11.335, 11.342, 11.368, 11.479, 11.859, 12.496, 12.500, 12.522, 12.532, 12.654, 12.723, 13.009, 13.106, 13.214, 13.260, 13.390, 13.661, 13.671, 13.726, 13.995, 14.007, 14.090, 14.098, 14.236, 14.620, 14.624, 14.766, 14.711, 14.772, 14.818, 14.858, 14.860, 15.046, 15.071, 15.105, 15.153, 15.189, 15.215, 15.274, 15.365, 15.431, 15.456, 15.457, 15.481, 15.611, 15.707, 15.815, 15.892, 16.035, 16.094, 16.868, 16.178, 16.184, 16.224, 16.331, 16.374, 16.905, 16.738, 16.785, 16.851, 16.936, 16.941, 17.007, 17.037, 17.066, 17.128, 17.189, 17.214, 17.527, 17.536, 17.684, 17.933, 17.033, 18.034, 18.232, 18.274, 18.319, 18.497, 18.682, 18.688, 18.739, 18.740, 18.807, 18.896, 18.984, 19.016, 19.192, 19.200, 19.210, 19.257, 19.264, 19.265, 19.291, 19.305, 19.327, 19.406, 19.528, 19.538, 19.746, 19.759, 19.893.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

ZAHVALA

Za vse dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki sem ga prejel povodom težke izgube moje ljubljene žene, sestre, tete, svakinje, gospe

LOJZKE CVAR roj. KRAŠOVEC

kakor tudi za poklonjeno cvetje, ter vsem, kateri so drago rajnico spremili na njeni zadnji poti, se tem potom najtopleje zahvaljujemo.

LJUBLJANA, 10. oktobra 1938.

FRANJO CVAR, soprog

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom in prijateljem, da je po dolgi mučni bolezni preminul gospod

UKMAR FRANJO

včeraj ob 6. uri zjutraj na Proseku.

Prosek, Velika Kikinda, Ljubljana.

AMALIJA, soproga; **DANILO,** sin; **UKMAR TONČKA,** hčerka; **DRAGUTIN,** carin. nadkontrolor, zet; **RADO, BOŽKO, BOSILJKA,** nečaki — ter obitelj **BRIŠČEK.**

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je naša iskreno ljubljena, dobra mama, stara mama, sestra, gospa

Antonija Petrovčič

roj. TOMŠIČ

danes nenadoma mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo dne 11. oktobra 1938 ob 16. uri izpred mrliške veže na Vidovdanski c. št. 9 k Sv. Križu v Ljubljani.

Jesenice, Ljubljana, dne 9. oktobra 1938.

Ing. SREČKO PETROVČIČ, sin; ANKA, roj. KOMAN, sinaha; MARTINA, vnukinja; PAVLINA KAVČIČ in OLGA TOMŠIČ, sestri in ostalo sorodstvo.

Pogrebni zavod Gajšek Ivan, Ljubljana.

Pred odhodom v ČSR

Člani Britske legije, določeni za rediteljsko službo na glasovalnem ozemlju ČSR, dobivajo pred odhodom iz Anglije zadnja navodila, kakšne so njihove dolžnosti

Zakladi v deželi viharjev

Premog in zlato na Južnem tečaju

Ameriški admiral Byrd, ki ima za seboj niz uspešnih poletov čez Severni in Južni tečaj, se pripravlja na novo odpravo v najjužnejše predele naše zemlje. Za to ekspedicijo so v delu tehnične priprave, kakršnih se še ni poslužila nobena ekspedicija.

Byrd kani odriniti na Južni tečaj z dvema tankoma, ki bosta lahko kljubovala vsem viharjem in drugim neprilikam vremena. Vozila sta že v delu, gradijo ju v Bostonu, kjer je raziskovalec doma. Posebnost teh tankov bo v tem, da bosta imela kurjene bivalne in spalne prostore, poleg teh pa do zadnje podrobnosti opremljene znanstvene laboratorije. V enem izmed tankov bo električna centrala in radijski aparati. Tanka bosta imela na zunaj oklep iz lahke kovine, kolesa se bodo pomikala naprej z goseničastimi pasovi, v prednjem delu bo imelo vsako vozilo tudi posebno konstrukcijo, s katero se bo dal napraviti most, ki bo omogočal prehode čez ledene razpoke. Ekspedicija bo imela s seboj tudi dva avtogira in vse bo tako urejeno, da se bo odprava lahko nekaj časa ustavila naravnost na Južnem tečaju.

Česa pričakuje Amerika od tega Byrdovega sunka v zamrznjene predele naše zemlje? Vrhovni smoter odprave je raziskovanje industrijskih možnosti v območju Južnega tečaja. Na svoji zadnji ekspediciji je prodrl Byrd globoko v mezske plasti in je odkril premog, poleg premoga pa tudi dve drevesni debli, ki sta imeli vsako 18 palcev v premeru. Drevesa v osrčju kontinenta, kjer vladajo temperature do 100 stopinj pod ničlo — to pomeni, da imajo kraji na Južnem tečaju za seboj silno pestro in bogato geološko zgodovino!

Byrdova raziskavanja bodo torej verjetno odkrila človeštvu nove silne zaklade. O tem, da leže pod plastjo večnega leda v zemlji bogati skladovi rud, so si geologi že davno na jasnem. Mnogi učenjaki so celo prepričani, da se skriva v teh predelih izredno mnogo zlata. In prav domneva, da so na Južnem tečaju sledovi zlatih žil, daje Byrdovemu podjetju svojevrsten pomen.

Potovanje na Južni tečaj s tanki v temperiranih prostorih se zdi marsikomu prijetno in vabljivo. Admiral Byrd pa je človek, ki se zaveda vseh nevarnosti in tveganosti svojega podjetja. Iz prakse pozna strašno orožje Antarktide, ki odganja vsiljivce od sebe s smrtnim mrazom, snežnimi viharji in razpokanimi ledniki. Vendar se bo podjetje spričo Byrdove temeljitosti in žilavosti morda obneslo. Območje Južnega tečaja je izredno razprostranjeno, ondotna celina dosega gotovo površinsko velikost evropskega kontinenta. Ta najvišji kontinent na zemlji meri v dolžino 1280 km, je torej daljši od proge London—Moskva. Tečaj sam leži v višini 3200 metrov nad morjem, vršaci gora pa dosežejo često najvišje vrhove naših Alp.

Novi čsl. zunanji minister

Najznačilnejša osebnost v novi praški vladi je dr. Chvalkovsky, ki je nadomestil dosedanjega ministra za zunanje zadeve dr. Kamila Krofto. Dr. Chvalkovsky je mož, ki ima globok vpogled v podunavske probleme, obenem pa razpolaga z dobrimi zvezami v Italiji in Nemčiji.

Novi čsl. zunanji minister se je narodil l. 1885 v Jilovu pri Pragi. Študiral je pravo in je služil v svetovni vojni od leta 1914. do 1916. v avstro-ogrski vojski. Ko je napočila nova doba za Češkoslovaško, je bil imenovan za šefa političnega oddelka v praškem zunanjem ministrstvu. To je bilo l. 1920. Leto dni pozneje je odšel za poslanika v Tokio, od tam pa v Washington. L. 1925. je bil na listi agrarne stbanke izvoljen za poslanca. Ostal je v domači politiki dve leti, pottem se je vrnil v diplomacijo. Imenovan je bil najprej za poslanika v Berlinu, kjer je ostal pet let. Potem ga je praška vlada poslala v Rim, kjer je po usodni okrnitvi čsl. repblike v Monakovem prejel poziv, naj stopi na čelo zunanjega ministra.

Dr. Chvalkovsky, novi čsl. minister za zunanje zadeve

Preseljevanje narodov

V dnevih mobilizacije v raznih evropskih državah je bila tudi Švica prizorišče ogromnega potniškega in blagovnega prometa. Na stotine švicarskih državljanov iz Nemčije in Francije se je izselilo in vsi so pribežali domov. Dotok Švicarjev iz sudetskih krajev je bil še posebno velik.

Mnogi Švicarji so ostavili svoje službe na vrat na nos, vzeli so s seboj samo najnujnejše reči, ki so jih strpali v kovčeg, pa hajdi v domovino! Zdaj se Švicarji polagoma vračajo na svoja mesta, prtljažni oddelek na baselskem kolodvoru pa je še vedno natrpan s potniško prtljago, da skoro ne morejo sprejeti ničesar v shrambo. Mnogi begunci so pripeljali s seboj tudi pohištvo in zdaj ne vedo, kam z njim.

Smrt v kleti

Iz Budimpešte poročajo, da se je primeril v teku zadnjega tedna že peti slučaj smrti zaradi plinov, ki se tvorijo v času, ko vre v sodih sladki mošt. Vinogradnika Martina Gymasija so našli v kleti omamljenega do smrti.

Pred dvajsetimi leti...

V spomin na premirje v svetovni vojni dne 11. novembra 1918. je francoska vlada izdala novo znamko za 1 frank

Prase zanetilo požar

Nezgoda zaradi kolomaza

V Kirchbergu pri kopališču Reichenhall se je primerila neobičajna nesreča. Na dvorišču nekega posestnika se je razlila posoda kolomaza. Ob tistem času se je sprehajalo po dvorišču rejeno prase, težko poldrugi stot. Čim je ugledalo kolomaz, se je vrglo vanj in se povaljalo z vsemi štirimi v zrak.

Kravja dekla je dobila nalog, naj žival očedi, a si ni znala drugače pomagati, kakor da je nagnala žival v kuhinjo za prašiče. Tam je začela prašiča drgniti z bencinom. Navzoč je bil tudi posestnikov desetletni sin.

Živali pa je bila procedura zelo odvratna, zato je z nemirnostjo in s težo svojega života kmalu odrinila služkinjo v stran. Nato je prase prekucnilo posodo z bencinom, ki se je razlil po tleh. Pod kotlom je gorel ogenj, plamen je nenadoma švignil iz ognjišča in nastala je nevarna eksplozija. Deklo, posestnikovega sina in prase so objeli plameni. Vsi trije bi bili gotovo zgoreli, da ni drugi posestnikov sin, ki je slišal vpitje v kuhinji za prašiče, razbil okna ter pomagal bratu in dekli na prosto. Dekla in deček sta bila hudo ožgana, dekla je podlegla opeklinam že nekaj ur po prevozu v bolnišnico, desetletni posestnikov sin pa visi med življenjem in smrtjo. Prase se je od strahu pred ognjem sukalo po kuhinji kakor vrtavka. Zaradi opeklin so ga morali takoj zaklati. Ogenj so pogasili, preden je napravil večjo škodo.

Pozdrav iz vsemirja

V Bretagni so minule dni opazovali naravni fenomen, katerega so imeli nekateri za komet, drugi pa za aerolit. Nad Lorientom je plavala nekaj časa izredno svetla ognjena krogla z belkastim repom, ki je kmalu popolnoma obledel. Kakšno minuto potem, ko so opazili pojav, je bilo slišati močan pok, kmalu nato pa še drugo detonacijo. V Carhaixu so opazovali ljudje, čeprav je bilo nebo zakrito s temnimi oblaki, svetlo kroglo, ki je žarela kakor polna luna.

Fotografirani vonji

V Londonu imajo razstavo fotografije, na kateri zbujata veliko pozornost dve sliki. Prva prikazuje vonj lilije, druga vonj kamfre. Razstavljalci so izdali katalog s popisom, kako se fotografirajo vonji.

ANEKDOTA

Ko se je l. 1803. Wellington v Indiji boril proti domačinom, so prijeli vohuna, ki je priznal, da ga je poslal na poizvedovanje berarski radža, ki bi bil rad izvedel, koliko Angležev ima proti sebi.

Wellington je naročil, naj pripeljejo vohuna predenj. Potem je dal ukaz, naj ga vodijo po vsem taborišču. Ko je vse videl, ga je zopet pozval predse in mu dejal: »Zdaj si vse videl, Lahko odideš k svojemu radži in mu poveš, da bo jutri ob devetih potolčen, ob desetih pa ujet«.

Ob petih zjutraj je vojskovodja res napadel radžo, potolkel njegovo vojsko, poveljnika pa ujel. Že je hotel dati ukaz, naj ga obesijo, ko je vprašal: »Koliko pa je ura?«

»Enajst«, so mu odgovorili.

Tedaj se je Wellington malo zamislil in rekel:

»Torej nisem mogel držati svoje besede... Izpustite radžo! Darujem mu življenje. Pošljite ga v Kalkuto!«

VSAK DAN ENA

Dobra prijateljica: »Glej, glej, kako sršan klobuk imaš! Reči moram odkrito, da mi vsako leto bolj ugaja...«

(»Ric et Rac«)

V zapuščenih utrdbah čsl. vojske

Nemški kancelar Hitler si je v Kreuzbuchu pri Friedlandu v sudetskem ozemlju ogledal vojaške utrdbe, katere so morali Čehi prepustiti novim gospodarjem dežele

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

Pri emirju Abdulahu

Iz Jeruzalema do Amana, transjordanske prestolnice — Razgovor s transjordanskim emirjem o arabskem pokretu

Aman, v začetku oktobra.

Čitatelje »Jutra« hočem popeljati iz Jeruzalema v Aman, transjordansko glavno mesto, kamor sem se podal zaradi razgovora s transjordanskim emirjem Abdulahom, začetnikom arabskega pokreta na Bližnjem vzhodu. Pot me je vodila preko Jerihe. Cesta iz Jeruzalema v Jeriho je asfaltirana, gladka ko biljard, okolica pa je pusta in skoraj divjega, vsekakor pa primitivnega značaja.

V Jerihi se ta zunanja slika že močno spremeni. Lepi nasadi obdajajo to mestece, ki leži 400 m nad morjem. Nekaj kilometrov od tu je Mrtvo morje. Čisto v bližini pa je že transjordanska meja, na kateri so formalnosti prehoda naglo opravljene. Emirjevi uradniki onkraj mostu pri Alenbiju nam z vso ceremoniozostjo izrekajo dobrodošlico. Po kratkem prestanku, ko si obmejni funkcionarji zabeležijo sam onaša imena, se v položnih zavojih vzpenjamo proti Amanu.

Aman je zanimivo mestece s 30.000 prebivalci, ki se je zelo naglo razvilo. Ko ga je emir pred 15 leti izbral za svojo rezidenco in proglasil za glavno mesto Transjordanije, je kraj štel komaj 200 ljudi, večinoma Čerkezov Nagli razvoj Amana je potemtakem precej podoben razvoju Gdynie ali Casablance.

Emirjeva rezidenca nosi ime »Al-Makar« in leži kake tri kilometre izven mesta. Po zunanjosti je napol palača, napol vila. Pred vhodom sta dve straži, na dvorišču pa sem opazil pet vojakov emirjeve telesne straže. Salon, v katerega so me peljali, je čisto preprost, brez posebnih okraskov. Samo na mizici sem opazil dve večji sliki: portreta angleškega kralja Jurija V. in kraljice Mary.

Moj gostitelj me je že pričakoval; proži mi roki v pozdrav s prijaznim nasmehom. Njegove oči razodevajo inteligenco, postava pa energijo. Govori čisto, literarno arabščino. Pripravljen je odgovarjati na vsa vprašanja, ki mu jih želim staviti, vendar pod pogojem, da ne predrugačim njegovih misli.

— **Ali mi lahko kaj poveste, sem ga vprašal, o predzgodovini arabskega pokreta in težkočah, s katerimi ste se morali boriti, preden ste dosegli svoj namen?**

— Kakor veste, sem eden izmed ustanoviteljev arabskega pokreta. Arabsko revolucijo sem začel že med svetovno vojno, ko se mi je zdel za to najbolj ugoden trenutek, in sem se okoristil z... britansko pomočjo.

Turki, s katerimi sem sedaj v precej dobrih odnošajih, so bili resni sovražniki, ki jih je bilo treba pregnati z vsemi napori. Samo mimogrede pripominjam, da sem že od mladih nog zasledoval smoter, ki mi je bil tako pri srcu: arabsko združitev. Seveda je bilo v tem boju polno težkoč in skoraj nepremostljivih ovir. Toda trdno smo bili odločeni, da vodimo boj do konca in osvobodimo arabsko ozemlje tuje nadvlade. Odločil sem se prevzeti vodstvo vzhodne armade, ki je zavzela kraja Taif in Medino. V razpletu nadaljnjih operacij pa je postal položaj nenadoma naravnost tragičen: mojega brata emirja Fejsala, ki je poveljeval južni armadi, je obkrožil s svojimi četami turški general Fakri paša. Moral sem mu takoj priskočiti na pomoč z vsemi svojimi četami. Naglica, s katero sem to izvedel, nam je omogočila zmago. Fakri paša se je moral umaknitl in naš vojni zlen je bil zelo velik. Vse ostalo vam je

znano: vkorakanje naših čet v Palestino in Sirijo ter čiščenje poslednjih turških ostankov v obeh pokrajinah. In tu vam v oklepaju pristavljam: Napake, ki so bile storjene po teh uspehih na Sirskem kongresu, se mene ne tičejo. Nikdar nisem želel tega, kar se je potem zgodilo. Samo Sirski kongres nosi vso odgovornost za končno operacijo z vsemi žalostnimi posledicami.

— **Kakšno je Vaše mnenje o načrtu za razdelitev Palestine. Ali res mislite, da bi mogla tehnična komisija doseči otipljive rezultate? Kakšni so Vaši načrti in kakšne Vaše pobude za rešitev palestinskega problema?**

— Ne govoriva o tehnični komisiji! O tem vam trenutno ne morem ničesar reči. Palestina je čisto arabsko ozemlje, kakor so to priznali tudi Angleži. O tem bi bila sleherna razprava odveč. Arabci ne bodo nikdar privolili v razkosanje te dežele. Res je, v Palestini je kakih 450.000 Židov, toda njih število bo treba omejiti. To zapleteno in kočljivo vprašanje zahteva takojšnjo rešitev. Vprašujete me, ali je kaka rešitev za to in ali se je mogoče o tem sporazumeti. Rešitev je, ne sicer moja, toda jaz jo popolnoma odobravam, ker se mi zdi edina mogoča: **Palestina naj ostane še kakih deset let britanski mandat, židovsko vseljevanje pa naj se med tem omeji samo na določeno cono. Židom naj se priznajo vsa manjšinska jamstva s proporcionalnim zastopstvom v upravi dežele. Po preteku navedenega števila let se bo izkazalo, ali je bil ta režim dober ali ne in ali ga je treba spremeniti.** Pripominjam, da te pobude niso moje, temveč jih je formuliral znan arabski politik, čigar imena pa ne morem izdati, toda jaz se s tem predlogom v celoti strinjam. Končno pripominjam, da ni niti enega Žida v Transjordaniji in da ga tudi nikdar ne bo, kajti samo pod tem pogojem sem prevzel upravo te dežele.

— **Prosil bi še Vaše Veličanstvo, da bi mi povedali kaj še o odnošajih s Francijo.**

— Nikdar nisem bil sovražnik Francije. Prosim, razumite me prav: O meni so se raznašale netočne, tendenciozne vesti. Zelo spoštujem obe velesili, Anglijo in Francijo, kajti nisem eden izmed onih, ki pozabljajo na storjene usluge ali ki se revoltirajo proti državama, ki so nas v preteklosti podpirale in ki so tudi danes polne dobre volje nasproti nam. Toda nikdar ne bom dopustil, da bi kdorkoli še nadalje smatral Arabce za zaostale ljudi, ki se jih sme v neskončnost zasužnjevati. Arabci so ponosni in viteški. Oni so se danes osamosvojili in jim je sedaj potrebna samo lahka opora, da dosežejo še višji razvoj. To oporo pa sprejmemo samo z gotovimi pridržki. Predvsem ne bom nikdar dopustil, da bi se iz arabskih dežel napravili protektorati ali kolonije. Naša tisočletna civilizacija more, ako je to še vedno potrebno, zgovorno ovreči legendo o naši manjvrednosti. Ali nismo v preteklosti zavojevali severne Afrike, Španije in del Francije? In takemu narodu še vedno očitajo, da ni zrel in da se ne zna vladati sam!...

Molk... Emirjev obraz je postal rdeč. Vzbočil je prsa in nadaljeval:

— Toda sedaj bom jaz vam stavil vprašanja. Ali mislite, da bi se Francija mogla upreti združitvi Sirije in Transjordanije? To vprašanje bo treba objektivno in brez pristranosti proučiti. Francija bo imela samo dobiček od tega, ako bo podprla to zbližanje in združitev, ki bi pomenila zanjo dvojno korist: gospodarsko in... vojaško. Ti dve arabski deželi, ki se medsebojno izpopolnjujeta, morata biti združeni, da bosta igrali vlogo, ki jima je namenjena v tem delu Orienta.

Emir Abdulah je obmolknil. Razgovor ga je očividno utrudil. Zahvaljeval se mi je za obisk, ko me je spremljal do vrat, in me zagotavljal o svojem prijateljstvu. Pred vrati njegove rezidence pa me je čakal njegov avto, ki me je odpeljal naravnost v Jeruzalem. Vso pot nazaj sem mislil na tega izrednega Arabca, ki sanja o tem, kako bo postal kralj združene Sirije in Transjordanije...

Emile Bouéry

Kulturni pregled

Bezručeve »Šleske pesmi«

V Brnu živi star gospod — lani so listi na široko pisali o njegovi sedemdesetletnici — ki nima rad ne mesta ne svojih čestilcev in ne praške vlade. V odljudni samoti »popravlja« svoje mladostne verze in sanjari o šleskih gozdovih, o bezkidskih gorah, o Tješinu. Njegovo književno ime ima dober glas tudi v naših krajih: je to Petr Bezruč, pesnik nesmrtne češke knjige »Slezské písně«.

V teh dneh, ko se je Těšin izpremenil v Cieszyn, v dneh, ko smo videli szanownega pana Shylocka, kako si reže od oslabljenega in krvavečega telesa svoj kos — so vztrepetale v mnogih dušah Bezručeve »Šleske pesmi«, vztrepetale in zatožile v bolesti, katere pošastni lok je švignil preko njihovih tankih strun. Pesniška zbirka, tako globoko človeška kakor je globoko socialna in ljudska, se je na mah spremenila iz dokumenta preteklega časa v dokument sedanjih in bodočih dni. Markiz Géro nosi sicer drugačno čepico na glavi, toda enako puško in enaki bič in za njim prihajajo učitelji Halfarji, Maričke Magdonove in novi Bernardi Žari iz Fridka.

Sedemdeset tisoč nas je
pred Tješinom, pred Tješinom.
Sto tisoč ponemčili nas,
sto tisoč popoljčili nas,
v srce je pal sveti mir.
Ko nas je le sedemdeset,
tisočev že sedemdeset,
smemo li živeti mar?

Tako pojo skozi zmagovite koračnice in nadute harangue katoviškega radia kmetje izpod Bezkidov, rudarji iz Tješina, možje od Ostravice, ki s stisnjenimi zobmi, žalostni in temni v svoji bolesti stopajo kakor privid za svojim bardom Petrom Brezrokim, »prerokom bezkidskega ljudstva«, ki ga je ustvaril v svojem gnevu sam demon.

Jarem stoletni, pod katerim je klonil
tilnik rudarjev liki upognjena veja,
tujcev nasilna pest, ki trga deci
iz ust materinske besed zvok ugašujoči,
znaki, uklenjenih rok in izdajstva,
vse, kar sto let se v oči je vsesalo —
genilo je demona.

Po dvajsetletnem življenju v svobodi upogibajo zopet tilnik in zlovešči glas szanownega pana jim šepeče prav kakor nekoč — tem Čehom, ki izgovarjajo Těšin, ne Czieszyn:

Lej, jezik ostudni tvoj žali gospodo,
nevoljen tvoj je angel stražar.
Zavrzi ga! Bolje se bo ti godilo,
tvoj sinek šele uvidi to stvar.
Tako je. Gospod če. Noč pada na narod moj,
poginemo, predno zasine svit.
V tej temni noči sem molil k demonu Osvete,
jaz, prvi in zadnji bard z Bezkid.

Bezručeve »Šleske pesmi« so te dni zopet oživele. Prokletstvo, ki ga je bard češkega ljudstva klical na zatiralce in na renegate, tako sijajno upodobljene v liku Bernarda Žara, odmeva po šleskih lesih, kjer

noč in dan padajo igle z drevesa
kot sužnjemu narodu solze iz očesa.

Tako kliče čas iz preteklosti svoje pesnike. Kdo ve, katera rana se bo še odprla, katero staro vprašanje bo zopet oživelo, katera napol pozabljena otožna pesem bo znova zajokala...

Kaj, ko bi tudi ti, szanoni pan, vzel v roke Bezručeve »Šleske pesmi«? Morda jih boš potreboval še sam, ko spoznaš, da od Těšina do Czieszyna ni daleč, tako daleč, da se ne bi slišal utrip slovanske krvi, da pa je daleč od Poznanja do —. —o.

Zapiski

Beograjsko gledališče v dneh od 10. do 16. okt.: **Gledališče pri spomeniku:** poned. 10. okt.: Tosca, gostujeta ga. Dosia in Burdino, torek 11. okt.: »Revizor« ,sreda 12. okt.: Moč usode, četrtek, 13. okt.: Pahljača Lady Weandermeer, petek 14. okt.: Rigoleto sobota 15. oktobra. Moč usode nedelja, 16. oktobra, ob 15.: Madame Buterfly ob 20.: Zona Zamfirova. **Gledališče na Vračarju:** ponedeljek 10. okt.: Kar vrag ne zmore, žena zmore, torek, 11. okt.: Usedelica (Stara devica): Frénésie, sreda, 12. okt.: Voda s planine, četrtek, 13. okt.: Pokojnik, petek 14. okt.: Dve dvajsetici, sobota, 15. okt.: Matura, nedelja, 16. okt. ob 15.: Stari Heidelberg, ob 20: Gospa z zelenimi rokavicami.

Zagrebško gledališče bo uprizorilo prihodnji teden: **Na Aleksandrovem trgu:** Torek 11. La Bohème (gost. Solaria), sreda 12. Elizabeta, četrtek 13. štev. 72, petek, 14. Tosca (gost. André Burdino in Elen Dosia), sobota, 15. Bogorodičin nakit, nedelja, 16. Dijak-berač (popoldne), Manon (gost. zgoraj imenovanih). — **V Frankopanski ulici:** Torek, 11. Sumljiva oseba, sreda, 12. Pod kuratelo, četrtek, 13. Geisha, petek 14. Pod kuratelo, sobota, 15. Delavski dol, nedelja 16. Ivica in Marica (dopoldne), Pod kuratelo (popoldne), Velika zadeva (zvečer).

Spisi dr. Stojana Bajiča v čeških revijah. Priv. doc. ljubljanske pravne fakultete dr. Stojan Bajič je priobčil v zadnjem času v nekaterih čeških strokovnih revijah več znanstvenih prispevkov. Tako je »Sociálni revue« priobčila v tretji številki njegovo razpravo o jugoslov. delovnem pravu v letu 1937, revija »Pracovni pravo« je objavila razpravo o kolektivni pogodbi v jugoslov. pravu, v časopisu »Pensijni pojišteni« pa je dr. Bajič skupno z dr. Köstlom obdelal jugoslov. socialno zakonodajo, nje probleme in slovstvo.

Smrt Antonina Klašterskega. Pred dnevi je umrl v Pragi star 72 let češki pesnik Antonin Klašterský. V literaturo je vstopil že leta 1885 kot sodelavec »Lumira«. Uvrstil se je v tedanjo literarno skupino »Máj«, ki je imela velik vpliv na češko književnost devetdesetih let. Bil je zelo plodoviten, saj je izdal več kakor trideset pesniških zbirk, poleg tega pa pridno prevajal angleške pesnike in dal Čehom številne prevode iz Byrona, Longfellova, Wildea in drugih. Spisal je memoarsko knjigo »Uzpominky a portréty«. Kot pesnik je v marsičem spominjal na Vrchlickega: tudi v delu Klašterskega je poleg pravih liričnih in epičnih biserov mnogo bežnih improvizacij, ki kažejo predvsem pesnikovo močno sensitivnost in občudovanja vredno lahkoto verzifikacije. Klašterský je bil pesnik Šumave. Umrl je v dneh, ko je bila pokrajina, ki ji je posvečal toliko pesniške ljubezni, odtrgana od češke dežele. Prenehala je obstojati češka Šumava in umrl je tudi njen pesnik.

Bodoče izdaje Mladinske matice. Za Miklavža izda letos M. Sedmakovo mladinsko povest »Tonče«. Sedmak je avtor knjige, ki je zbudila v publikacijah Slovenske matice tako pozornost. — V rednih izdajah izide v tem šolskem letu Seliškarjeva socialna mladinska povest »Janko in Metka« ter kot realna knjiga A. Adamičeva »Ljudje v viharju«, ki opisuje razpad Avstrije in ustanovitev lastne države. — V izrednih izdajah izide po možnosti kot slikanica za veliko noč tudi »Miška osedlana« od Iga Grudna. V ponatisku iz »Našega roda« izide tudi knjiga »Za tri dinarje elektrike« od Vilima Kunsta.

Nov zvezek »Obzorij«. Mariborska revija za leposlovje, umetnost in publicistiko »Obzorja« (urednika dr. Vladimir Kralj in dr. Ivan Dornik) prinaša v devetem zvezku pesem Branka Rudolfa »Na Hvaru 1938«, novelo Miška Kranjca »Liza«, pesem Franja Roša »Materinski dan 1938«, novelo Ivana Potrča »30 + 20 = 50«, potopis dr. Dragotina Cvetka »Med Ašem in Jasino« (ki je zaradi toplote o svojih vtisih iz Češkoslovaške, posebno aktualen v teh dneh), dalje Ivana Bratka članek: Gibanje cen in naše kmetijstvo« in Jožeta Kerenčiča razpravo »Zemljiški odnosi v Jeruzalemskih goricah«. Med ocenami obravnava France Vodnik Velikonjeve »Besede«, J. K. pa Jurčičevega »Jurija Kozjaka« v Kolednikovem francoskem prevodu.

E. B. Gajić, Jugoslavija i »jevrejski problem«. V knjigi na manj ko sto straneh obravnava pisec celo vrsto vprašanj, ki se tičejo židovskega naroda in sicer z vidika popolne tolerance, ki jo uživajo židje v naši državi. Spis E. B. Gajića je nekak zagovor židovstva nasproti pristašem antisemitizma in je zato zanimiv po svoji argumentaciji. Praktično pa bo židovski problem povsod in tudi pri nas postavljen tako, kakor bo ustrezalo interesu narodovega socialnega, gospodarskega in duhovnega razvoja, ki ne potrebuje židovskega sodelovanja.

Češkoslovaško ozemlje, ki ga je Nemčija zasedla

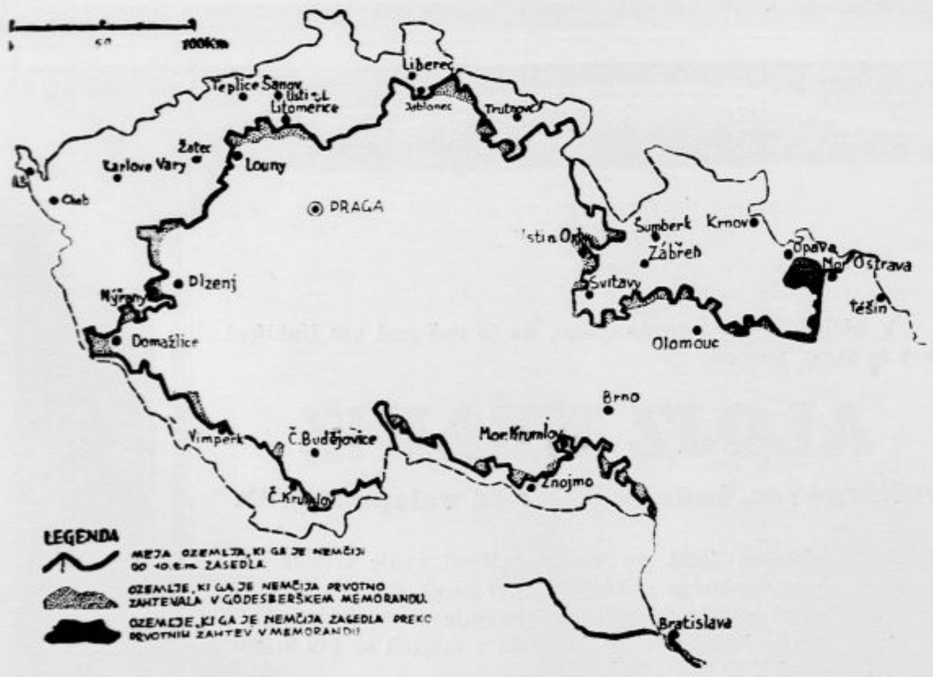

Na pričujočem zemljevidu je začrtana meja ozemlja, ki ga je zasedla Nemčija po sklepu mednarodne komisije.

Ta meja sega, kakor znano, na številnih mestih preko ozemlja z nemško večino in obsega tudi mnogo občin s češko večino. Na zemljevidu zarisana črta nemške zasedbe kaže, da Nemci na mnogih mestih niso zasedli vsega ozemlja, ki so ga hoteli takoj zasesti v smislu godesberškega memoranda. Vsekakor pa je treba naglasiti, da so preko godesberške črte segli med Opavo in Moravsko Ostravo ter se polastili popolnoma češkega ozemlja, ker so v tem področju največji in najizdatnejši rudniki za črni premog. Češkoslovaška industrija bo s tem dobila hud udarec, ko ji je odvzeta ta najvažnejša surovina. Pripominjamo, da meje nemške zasedbe še ne pomenijo dokončne razmejitve. Ni še znano, kako bo s plebiscitom. Komisija poslanikov lahko malenkostno izpremeni še to in ono, toda po dosedanjih izkustvih se izpremembe po vsej priliki ne bodo izvršile v korist nove Češkoslovaške.

S P O R T

Revija teniških igralcev

SK Ilirija je te dni izvedla teniški turnir za klubsko prvenstvo, ki je pokazal lep napredek — Klubski prvak je spet postal Boris Smerdu, ki se je obenem poslovil od svojega matičnega kluba

V soboto, nedeljo in včeraj so na igriščih Ilirije odigrali jesensko teniško prvenstvo; naslov klubovega prvaka je osvojil dosedanji prvak Boris Smerdu. Ta turnir je bil za našega prvaka obenem poslovilen, ker odide v kratkem v Beograd, kjer bo postal član Beograjskega tenis kluba. Škoda, ker Ilirija v tekmovanju moštev za drž. prvenstvo, ki jo še čaka s šumadijo nima skoraj nobenih sans za zmago. To tekmovanje pa je bilo obenem tudi revija igralcev, ki se v začetku sezone niso mogli uveljaviti, so pa poleti z marljivim treningom dosegli vstop v vrste najboljših. Ing. Murko, Egon Smerdu, Lukman in Milavec obetajo marsikaj. Na njih samih je, da pri tem ne ostane!

Od naših juniorjev moramo zlasti pohvaliti dva: Milavca in Lukmana. Slednji je postal po dolgi zagrizeni borbi juniorski prvak. Oba igralca odlikuje velika borbenost in krepka volja in zlasti Lukmana še vzdržljivost. Dočim ima Lukman boljši stil, bolj izoblikovane udarce, je Milavec dober v defenzivni igri. Igra, ki sta ju igralca pokazala v juniorskem finalu, je bila polna borbenosti in deloma tudi lepih potez na mreži, posebno z Lukmanove strani. Obema pa manjka še sigurnost v smashu. Ing. Murko je v teku sezone zelo napredoval; enako velja tudi za Egona Smerduja, ki pa mora neobhodno popraviti servis. Tudi udarci so še premalo izdelani.

Tehnični rezultati:

A. kategorije. Jelašič — Gaberc 0/6, 9/7, 6/1; Smerdu E. — Banjai 8/6, 6/4. Ing. Murko — Lukman 6/2, 6/0; Pintar — Mezek 6/4, 6/1. Banko — Dacar 6/2, 7/5. Pintar : Pavšič 6/0, 8/6. Smerdu E. — Ješič 8/6, ing. Murko—Milavec 6/1, 7/5. Banko —Malner 6/0, 7/5. **Semifinale:** Smerdu E. —Pintar 6/3, 6/0; ing. Murko—Banko 6/3, 6/3. **Finale:** ing. Murko—Smerdu E. 5/7, 6/0, 6/2. Zmagovalec je dobil pravico izzvati prvaka B. Smerduja. Smerdu B. je zmagal v treh setih. Murko je bil enakovreden nasprotnik le v prvem setu. **Smerdu B. — in Murko 7/5, 6/2, 6/2.**

Double prvenstvo sta osvajala Dacar in Smerdu. Semifinale: Smerdu — Dacar: Gaberc — Pintar 6/2, 6/2, Banko — Murko: Jelašič — Milavec w. o. Finale: Smerdu — Dacar: Banko — Murko 6/3, 7/5, 6/3. Juniorsko prvenstvo je osvojil Lukman nad Milavcem 6/4, 1/6, 7/5. Prvenstvo B. kategorije je osvojil Egon Smerdu.

Turnir je dokazal, da ima Ilirija v svojih juniorjih dobre igralce, ki že resno lahko ogražajo tudi nekatere seniorje.

—u.

V nekaj vrstah

Pretekla prvenstvena nedelja v I. razredu LNP je vsega prinesla štiri odločitve in se je končala — kakor je podrobno poročalo že pond. »Jutro« — s tremi remisi in eno edino zmago. Tri tekme te nedelje se knjižijo v ljubljansko skupino, ena pa v celjsko, medtem ko klubi mariborske skupine tudi to pot še niso smeli imeti nobenega nastopa. Dodatno k podrobnim poročilom je treba zdaj objaviti še

pregled v številkah,

ki kaže do prihodnjič naslednjo sliko:

Ljubljanska skupina:

Hermes	6	3	2	1	17 : 10	8
Reka	5	3	1	1	16 : 8	7
Kranj	5	3	0	2	24 : 15	6
Jadran	6	2	2	2	12 : 16	6
Bratstvo	4	2	1	1	12 : 6	5
Mars	5	2	1	2	15 : 14	5
Svoboda	4	1	0	3	7 : 10	2
Kovinar	5	0	1	4	6 : 30	1

Celjska skupina:

Celje	2	2	0	0	8 : 2	4
Olimp	2	1	1	0	3 : 1	3
Atletik	1	1	0	0	2 : 1	2
Amater	3	0	2	1	1 : 5	2
Jugoslavija	4	0	1	3	3 : 8	1

V mariborski skupini je ostal vrstni red nespremenjen in je med tamkajšnjimi šestimi klubi naslednji: **1. ČSK, 2. Železničar, 3. Rapid, 4. Mura, 5. Maribor, in 6. Slavija.**

Razen v Zagrebu, kjer so v nedeljo startali atleti iz Celja in Concordije, so imeli zanimiv **lahkoatletski miting tudi še v Subotici**, kjer so razen nekaterih domačinov nastopili tudi vsi znani atleti beograjskega BSK. Med njimi se je najbolj odlikoval »stari« Kling, ki je v teku na 100 m izenačil jugoslovenski rekord s časom 10.7. Ostali rezultati so bili precej povprečni.

V Beogradu in Zagrebu so minulo nedeljo tekmovali **tudi kolesarji.** Tako je beograjska »Fortuna« izvedla propagandno kolesarsko dirko na 84 km dolgi progi od Beograda do Vršca, v kateri je brez težav zmagal favorit in klubov prvak, sicer naš ožji rojak, Karel Lavrih v času 2 : 40. V Zagrebu so na dirkališču Miramare priredili dirkališčne kolesarske dirke, deloma tudi z motornim vodstvom. V solo-točkah je dvakrat zmagal bivši državni prvak Prosenik, v dirki z motornim vodstvom pa član HKB Zagreba Pokupec.

Med serijo nogometnih rezultatov vseh kategorij in razredov je treba zabeležiti še enega, ki bo morda v uteho onim, ki so v nedeljo manj veseli odhajali z igrišča ob Tyrševi cesti. Zeleno zagrebško moštvo, **slavna Concordija,** s katero je bilo toliko joka in stoka, ko je morala zapustiti ligaško družbo, je v nedeljo nadaljevala svoje »sodelovanje« v zagrebškem podsaveznem razredu. Stvar se je spet končala tragično. Enajstorica hoče menda dobivati v senci stare slave in pač ne kaže pravega veselja za igranje med raznimi brezimenskimi klubi nižjih vrst. V nedeljo so jo dobili v roke odločni in hitri Železničarji in jo spravili na kolena z 2:1. Zdaj je po 4 tekmah s 4 točkami na 4. mestu... Pot v ligo nazaj pa postaja zmerom daljša.

Izmed **vnanjih nogometnih rezultatov** objavljamo naslednje: **Avstrijsko prvenstvo** (Ostmarke): Sportklub (Gradec)-Admira 2:0, Rapid - Austro-Fiat 2:2, Wacker-Vienna 1:1, Sportklub - Austria 4:0, Wacker (Wr. Neustadt - Amateure (Steyr) 3:2. **Italijansko prvenstvo:** Torino - Bologna 3:0, Lazio - Livorno 3:1, Novara - Bari 2:1, Genova - Milano 2:1, Juventus - Napoli 1:0, Roma - Triestina 1:0, Lucchese - Modena 3:1. **Madžarsko prvenstvo:** Hungaria - Eletromos 2:1, Ujpest - Zuglo 4:0, Bocskay - Segedin 1:1, Phöbus - Salgotarjan 4:3, Taxi - Budafok 2:1, Kispest - Szolnok 2:1.

Smučarski klub Ljubljana. Vse tekmovalce opozarjamo, da se prične kondicijski trening danes v torek ob 18.30 v telovadnici humanistične gimnazije. Treningi bodo odslej vsak torek in petek. Vodil bo g. Senčar.

Šolski problemi v Julijski Krajini

Govor ministrskega predsednika v Trevisu, v katerem se je dotaknil tudi manjšinskega vprašanja v okviru občega fašističnega sistema, je pokazal, da v takem sistemu zares ni mogoče drugače presojati tega problema, kakor je bilo to storjeno v znanih izjavah o slovenskem bataljonu črnih srajc, o posebnih zgodovinskih okoliščinah in o določenem, očitno premajhnem obsegu vprašanja, ki so ga nekje na drugi strani Alp vzporedili z nekim podobnim vprašanjem in njegovo drugačno rešitvijo.

Posebno obeležje pa daje tem izjavam članek o funkcijah šole v obmejnih krajih, ki je bil objavljen deset dni pozneje v tržaškem glasilu fašistične stranke »Popolo di Trieste«. Spričo njegove stilizacije kakor seveda tudi zaradi objektivne predstave celokupnega vprašanja, naj v naslednjem podamo iz njega nekaj daljših citatov, ne da bi pri tem izpremenili njegovega celokupnega smisla.

Negativna poteza slovenskega življa

Deželo je treba, pravi list, po njenem narodnostnem značaju razdeliti v dve področji, v prvo, ki se v njem uporabljata oba jezika in ki se razprostira vzdolž prometnih žil, ter drugo, pravo obmejno področje, v katerem je tujerodno prebivalstvo kompaktno naseljeno. Po teh razlikah je treba razlikovati tudi težave politične in vzgojne naloge učitelja, ki deluje v teh krajih. Da bi se prepoznale te težave in potem odpravile, mora vsak učitelj vedeti, »da kaže značaj slovenskega prebivalstva mnogo negativnih potez, tako predvsem pomanjkanje prave in resnične zavesti, ki je na eni strani potrebna svrham nacionalne propagande, a se na drugi pokaže kot negativna vrednota, kajti baš slovenski element ostaja zaradi omenjene pomanjkljivosti neobčuten za to propagando in tudi ne razume njenega smisla. Čestokrat se ta neobčutljivost izprevrže v razdiralen duh, s katerim si je treba tolmačiti stalno odsotnost Slovenca od sleherne manifestacije, ki ni strogo materialnega značaja ali ki se morda prav po naključju ne inscenira. Pomisliti je treba pri tem na vplive drugih miselnosti, ki niso v skladu z našo in katerih sledovi se nahajajo v mnogih krajih po deželi...«

Nujnost sodelovanja z duhovščino

Če naj učitelj, pravi list dalje, uspešno opravlja svojo nalogo, ki mora biti v takem primeru bistveno asimilacijska, mora dodobra spoznati razmere na deželi in razumeti duševnost tujerodca. Le v takem primeru bo lahko navadil svoje učence italijansko misliti. Pri tem se ne bo smel osloniti le na učenca, nego bo moral navezati tesnejše stike z njegovo družino, s političnimi, a tudi z duhovnimi oblastmi v dotičnem kraju. »Duhovnika predstavljajo običajno kot črno zver zaradi slavofilstva, kot sovražnika Italije itd., toda takšne situacije nastajajo v pretežni večini primerov po krivdi učitelja, ker kaže ta nasproti njemu popolno brezbrižnost, če ga že ne prezira. Take predsodke je treba na vsak način opustiti, učitelj mora vedeti, da ima duhovnik največjo oblast na vasi odnosno da ga ljudje najbolj ubogajo. Če se učitelju posreči pridobiti si ga, je lahko gotov, da je premagal 70% vseh težav, tako glede zahajanja dece v šolo, glede svojega občevanja z njo in celo glede njenega včlanjevanja v fašistične mladinske organizacije.«

Psihološki moment šolskih podpornih akcij

S pomočjo duhovnika, razglablja člankar nadalje, si bo učitelj zlahka pridobil vpliv tudi na družine svojih učencev, spoznal bo tem lažje njihov gospodarski položaj ter ga tudi pravilneje upošteval pri šolskih socialnih akcijah, kajti pri teh je psihološko najvažnejše, da prejmejo podpore v resnici najpotrebnejši otroci. Potrebnih informacij za podeljevanje teh podpor ne sme črpati zgolj od učencev, ki mu povedo brez pomisleka, kar so jim doma natvezili, nego pri političnem tajniku stranke v dotičnem kraju, pa pri duhovniku, ki mu bo dal vsekakor dober nasvet. Le tako si bo učitelj pridobil zaupanje prebivalstva.

Predobro je znano, kako slabe rezultate so dosegli učitelji spričo nepoznavanja posebnih razmer v teh krajih. Včasih je bilo njihovo delovanje naravnost škodljivo. Dogodilo se je, da so bili nekateri od njih kazensko nameščeni na teh glede na posebne naloge šole tako odgovornih mestih. Nasprotno bi bilo treba učiteljem, kakor n. pr. častnikom, dajati posebne nagrade za delo v obmejnih krajih.

Jezik, miselnost in politika v šoli

Delo v šoli pa bi se moralo tudi razdeliti v posebne vzgojne kategorije. »Prvi razred zavzema mesto zase. Otrok ob vpisu v šolo ne zna niti ene italijanske besede. Potrebno bi bilo, da bi vsak učitelj zaradi tega obvladal slovenščino, pa ne zato, da bi v njej z otroki občeval, nego da bi učenca razumel in ga lažje naučil italijanščine. Prvo šolsko leto se lahko potemtakem smatra porabljeno le za pouk prvih elementov italijanščine. Od drugega do četrtega razreda naj bi se pouk razvil v tej smeri, da bi se učenec naučil spoznavati stvari ter misliti italijansko. V petem razredu pa se pojavlja nov — politični problem. Učenec že zadostno obvlada jezik in tedaj mu je že mogoče govoriti v odločno političnem duhu, pa če prav se političnih stvari še ne zaveda in jih ne razume in je zato tem bolj navezan na vodnika in na avtoriteto.

Končno naglaša člankar, da bi bilo potrebno fašistične mladinske organizacije povsem ločiti od šole. »Te organizacije delujejo v mnogih kraških krajih le na papirju. Ločitev bi mnogo koristila šoli. Čestokrat se dogaja, da voditelji ne ločijo mladinske organizacije od šole. Šolski pouk je treba pustiti pri miru in s takimi stvarmi bi učitelja nihče ne smel onegaviti razen morda njegovih starešin. Na področju mladinskih organizacij bi lahko učitelj storil marsikaj, a običajno se zaradi pomanjkanja sleherne moralne, pa tudi materialne podpore omeji le na pobiranje članarine, ki postane spričo tega neke vrste davek, za kakršnega jo tujerodci tudi v resnici smatrajo.«

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Torek, 11. oktobra: zaprto. (Gostovanje v Celju: Žene na Niskavuoriju)
Sreda, 12. oktobra: Izsiljena ženitev, Ljubezen-zdravnik. Red Sreda
Četrtek, 13. oktobra: Potopljeni svet. Red B

OPERA

Začetek ob 20. uri

Torek, 11. oktobra: Gejša. Premierski abonma
Sreda, 12. oktobra: zaprto
Četrtek, 13. oktobra: Na sinjem Jadranu. Red Četrtek

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 11. ob 20. uri: »Hudičev učenec«. Red A.
Sreda, 12.: Zaprto.
Četrtek, 13. ob 20. uri: »Kar hočete«. Red B.

SENZACIONALNA IZPREMEMBA V MODI PUDRA

Ni več videza »olepšavanja«

NOV NA KOŽI NEVIDEN PUDER DAJE ČUDOVITO NARAVNO LEPOTO

Elegantne Francozinje so kreirale novo modo, ko so našle puder, ki daje polti videz breskvinega cveta ter prepreči za ves dan tudi najmanjše sledove svetlikanja.

Skrivnost je v tem, da se po novem načinu izdelave najfinejši puder trikrat preseje skozi svileno sito in zmeša z dvojno peno smetane. Ta novi način izdelave pudra, ki je plod dolgoletnih raziskovanj francoskih kemikov, je patentiran od tvrdke Tokalon. Puder Tokalon omogoča odstranitev svetlikanja nosu in mastne kože. Da Vam prekrasno polt, ki ostane popolnoma »mat« polnih 8 ur. Če uporabljate »mat« puder Tokalon, se Vam koža ne bo svetlikala niti na vetru in dežju in tudi ne pri potenju. Ta puder daje licu videz svežih dražestnih rožnatih listov ter zviša v veliki meri Vašo privlačnost. Nabavite si puder Tokalon — kateri se proizvaja v desetih prekrasnih niansah: Din 10.—, 20.— in 30.—.

BREZPLAČNI VZOREC: Vsak čitatelj tega lista more dobiti zelo okusno kaseto s kremo Tokalon (rožne ali bele barve) ter puder Tokalon različnih nijans. Pošljite Din 5.— v poštnih znamkah za poštnino, omot in druge stroške na naslov: Hinko Mayer i drug, Odio 9-F, Zagreb, Praška ul. 6.

Za Italijo jo dobite pri tvrdki G. Parovel, Trst 9, Via F. Denza 3.

PAUL RIPSON

Stratosferski pilot

Roman

Izginili ste naenkrat in naslednji dan čitam v listih, da ste bili le za las ušli smrti. Vem, da ste odraslo, pametno dekle in da veste, kaj se sme in ne sme storiti, in prav nič nočem ovirati vašega življenja. Nikdar se ne bom mešal v zadeve, ki me ne brigajo. Toda če za mojim hrbtom stavljate svoje mlado življenje kar tako bedasto, da, bedasto, ne ugovarjajte, v smrtno nevarnost, samo da bi listi pisali o vas in vaših podvigih, potem sem prisiljen, da odložim odgovornost za vas in vaše premoženje, ki sem jo prevzel na posebno željo vašega rajnkega očeta in vas samih.

Mirno ga je gledala s svojim jeklenohladnim pogledom, potem pa se je skušala norčevati in dejala je:

—Za slučaj moje smrti sem se vas bogato spomnila v svoji oporoki.

— Lea! Ta njegov vzklik je zadonel tako nežno, tako očetovsko, da ji je bilo skoro žal za porogljive besede. Tajnik Cornell je v istini lahko postal tako mehek, da jo je s to mehkobo vedno nadvladal.

— Čujte, dragi Cornell, mu je dejala, saj vendar veste, da bi rada postala slavna. To je moja edina želja. V Hollywoodu se mi to žal ni posrečilo. Za kino nisem, tedaj moram biti za nekaj drugega.

— Toda kaj boste imela od tega, če ste za nekaj dni slavni. Svet strašno nagło pozablja tako enodnevno slavnost. Danes ste tiskani z debelimi črkami v vseh listih, jutri bo na vašem mestu nekdo drugi in tako vsak dan naprej, in čez en teden se niti stotina čitateljev ne bo več spominjala vašega imena. Vi, ki se toliko pehate za slavo, bolje bi rekel slavnostjo, povejte mi na primer, ali bi bili zadovoljni, ako bi bili prva žena, ki bi letela preko Atlantika iz Amerike v Evropo? In bi vsi časopisi tega sveta prinesli vašo sliko in teden dni pisali o Vas?

Lea je od veselja kar poskočila in tlesknila z rokami, rekoč:

— Cornell, vi ste tajnik tajnikov, dragulj, ki ga ni mogoče preplačati! Kako imenitna ideja! Kot prva ženska leteti preko Atlantika! To hočem biti jaz, in to bom tudi, da, to je slava, ki je nihče ne more prekositi!

— Miss Lea, je dejal trpko tajnik, le počasi, pa prav počasi. S svojimi besedami ste ravnokar obsodili vso ničevost take slave.

— Kako to?

— Saj je že več žensk letelo preko Atlantika, same Američanke, in vidite, vi, ki se tako zanimate za slavne ljudi in bi jih radi posnemali, niti pojma nimate o tem! Da, prepozni ste s tem načrtom. Povem vam pa tudi, da moja malenkost tudi nima pojma, kako so se imenovale te ženske. Njih slava je bila enodnevna. Dajte rajši poskušati, da na kakšen bolj pameten način postanete slavni, kot da letite preko oceana ali napravite slično glupost.

— Seveda, vi bi radi, da ustanovim bolnišnico za hrome mačke ali pa preskrbovalnico za zarjavele device?

— O tem vam še nikoli nisem govoril in ne odgovarjam na vaše vprašanje. Vem pa, da ste od očeta podedovali dovolj razumnosti in pameti, da boste neki dan skušali na pameten način postati slavna, ali pa tudi ne. Življenje ima še mnogo drugih ciljev, ko postati slaven. Slavni ljudje niso ravno vedno najzadovoljnejši.

— Gospod Cornell, postajate mi dolgočasni s svojimi neprestanimi opomini. Sicer sem vam pa hvaležna zanje, morda bodo enkrat le nekaj zalegli. Sedaj pa vas prosim, da greste z menoj k agentu Cadillacov. Mislim, da se bom danes za enega odločila.

— Želite oditi takoj?

— Da, šofer je že obveščen in čaka spodaj. Ali morda ne morete takoj?

— Da, baš mi je prav. Pa pojdiva!

Pri avtomobilskem agentu razgovor ni trajal dolgo. Čez deset minut je bil nakup gotov. Voz naj bi bil postavljen na dom že naslednji dan.

Ko sta Lea in njen tajnik stopila iz prodajalne k avtu, je dejala:

— Hočem sama nekoliko okoli z vozom. Cornell, vzemita s šoferjem taksi in pojdita domov. Čez pičli dve uri sem nazaj.

Šofer, ki je čul te besede, je izstopil, Cornell pa tudi ni ugovarjal, ker je vedel, da Lea izborno vozi in da ji tudi v newyorškem vrvežu ne preti nobena nevarnost. Kratek pozdrav in odbrzela je proti Broadwayu. Toda na naslednjem oglu je zavila proti vzhodu, v smeri velikega Brooklynskega mostu. Hitela je k specialistu za pse v Brooklynu, da se dogovori glede štirinajstdnevnega bivanja Teddyja.

Vrnila se ni čez dve, temveč čez štiri ure in Cornell je bil že videti nervozen, ko je spet prišla nazaj v njegovo sobo, toda rekel ni ničesar.

— Čujte, Cornell, je dejala, jutri se peljem nazaj k stricu Bobbyju. Spet samo za nekaj dni. Peljala se bom z novim Cadillacom. Hočem ga preizkusiti.

— Kaj (vraga je pogoltnil) pa imate spet tam? Saj ste naenkrat odvihrali tja z letalom, kot bi gorelo za vami, potem se vrnete, in komaj ste tu, hajdi, hitro nazaj.

— Toda Cornell, ali vam nisem že tolikokrat dejala, da ljubim hitre spremembe.

— Toda jaz mislim, da si boste z vašimi neprestanimi hitrimi spremembami slednjič uničili svoje živce, in to bi bilo res škoda. Danes ste še zdravi, kdo ve, kaj bo jutri.

— Dragi Cornell, ne skrbite toliko zame. Obljubim vam, da bom odslej bolj uvaževala vaše res prijateljske in očetovske nasvete. Vendar to pot hočem še po svoji glavi: jutri odpotujem v Buffalo.

Pametni Cornell na to ni odgovoril, temveč je zasukal pogovor v drugo smer, rekoč:

— Hotel sem va msamo reči, da je naša dolžnost, da storimo nekaj za vašega ponesrečenega pilota.

— Toda saj sem mu vendar dala ček za dvatisoč dolarjev! Ali ni to dosti za ponesrečen polet treh ur? In še letalo sem morala dati na svoje stroške popravit!

— Pomislite na posledice. Možak je danes radi tega poleta brez službe.

1000 Din plačam

ako Vam »RADIO BALZAM« ne odstrani: kurjih očes, bradavic, trde kože, bul, ozeblin itd.

Pred kratkim sem naročil zdravilo za kurja očesa in sem bil z istim zelo zadovoljen. Pošiljam 15 din še za eno škatlico.

Tako piše g. Žleder M., organist, Bela cerkev, Novomesto. Nad 300 takih priznanj, ki so vsakemu na ogled, priča, da je »RadioBalzam« najboljše in ker se ne suši, ina traja leta, tudi najcenejše sredstvo. Vsak kdor enkrat poskusi, je tako zadovoljen da ga priporoča znancem. Naročite tudi Vi to pošteno in s 1000 din zajamčeno sredstvo, ne bo Vam žal. Zahtevajte v svojem interesu povsod samo »Radio Balzam« Cotič. Ne pozabite danes, prosim, shraniti moj naslov. Ne bo Vam žal. Kjer bi se ne dobil, pišite na tvornico, ki Vam pošlje prosto poštnine, z navodilom in garancijo: 1 lonček za 10 din (predplačilo) ali na povzetje: 1 lonček za 18 din. Dva 28 din, tri 38 din.

Radio Balzam

COTIČ — Ljubljana VII,

JANŠEVA (KAMNIŠKA)

Odobreno S. br. 6302. zak. zašč. 9631.

Mali oglasi

Službo dobi

Pletiljo
ki zna dobro delati majce in plete, ter vajenko sprejmem. Hrana in stanovanje v hiši. Krojaška 5-I. 23261-1

Oskrbnika
za planinsko kočo Aleksandrov dom na Trebeviču pri Sarajevu. Ponudbe naslovite do dne 15. t. m. na Društvo planinara u Bosni i Hercegovini, Sarajevo 4, — drinska banovina. 23615-1

Delavka za trgovino
in pospravljanje sob, dobi stalno službo ves dan. Drogerija Hermes, Miklošičeva cesta 30. 24034-1

Svetovna zavarovalnica
nudi namestitev proti fiksumu in proviziji zmožnim agilnim močem v vseh večjih krajih. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Napredovanje«. 24036-1

Zmožno šiviljo
na dom, iščemo za takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 24020-1

Prekajevalskega pomočnika
z večletno prakso, sprejmem takoj v službo. Mesar Kosaber Jakob, Meža pri Dravogradu. 24009-1

Krojaško pomočnico izurjeno - išče Salon »Lady«, Kreditna banka, Ljubljana.

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

Službe išče

Mlado dekle
izučeno šivanja išče službo za vsa hišna dela in želi priti tudi v kuhinjo. Najrajši gre v Maribor. Ponudbe na podr. Jutra Ptuj pod šifro »Ubogljiva« 23753-2

Postrežnica
z znanjem dobre kuhe, išče stalno mesto. Glince c. 5, št. 2, Zgonc. 24013-2

Vajenci(ke)

2 učenki
za pletiljstvo, — sprejme tvrdka K. Soss, Mestni trg št. 18. 23649-44

Deklica
stara 16 let, bi se rada izučila za šiviljo. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Marljiva«. 24033-44

Potniki

Zastopnika
agilnega, vpeljanega prodaje okraskov za krste, nujno sprejmemo. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Zaslužek 272«. 24016-5

Prodam

Baročni salon
kompletén in perzijska preproga 3 X 4 m, ugodno naprodaj. Poizve se »Pri Makedoncu«, Ljubljana, Kolodvorska ulica. 23952-6

Šivalni stroj
plinski štedilnik in karnise, prodam. Pred Škofijo 21. Salon »Avrelija«. 24014-6

Cipres
večjo množino od 1 do 3 m višine proda po zelo ugodni ceni Fr. Dolenc, lesna industrija Škofja Loka. 23616-6

Kupim

Kupujem
hrastove frize 5 do 6 cm široke, 35 do 45 dolge, primerno suhe. Skrajne ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod značko »Plačam takoj«. 23982-7

Fotoaparat
na plošče, 9 X 12 ali 16 X 15 z dvojnim iztegom, malo rabljen, kupim. Drogerija Hermes Miklošičeva c. 30. 24035-7

Škofovo stavbno mehaniko
kupim. Ponudbe na Aloma Company, Ljubljana, Aleksandrova 2-I. 24031-7

Sadje

Jabolka
za prešo in namizna, krompir, čebulo, zelje, stalno razpošilja vsako količino I. Šeruga, Ptuj. 24003-34

Pridelki

Čebulo, krompir
zelje v glavah nudi po najnižji dnevni ceni tvrdka Stanko Murkovič, Zornava, Moškanjci. 24002-33

Glasbila

Gitare
tudi na obroke. Popravila uglaševanje klavirjev in vseh instrumentov. Pouk v igranju. Bajde Dravska 7. 24011-26

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
CERNE — juvelir.
Ljubljana. Wolfova ul.

Avto, moto

Motor NSU 500 ccm
popolnoma nov se zaradi bolezni proda. Ogled pri Kopaču, Novo mesto. Pojasnila daje Kopač, Krojaška 5-I., Ljubljana. 23883-10

Motorno kolo
200—250 ccm, malo rabljeno, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Denar 77«. 24004-10

Stroji

Krojaški stroj
(šivalni) dobro ohranjen, Singer, prodam. Ribniška ul. 16, Moste. 24000-29

Kliševje
ENO- IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
Sv. Petra nasip 23

V najem

Mlin
z močnejšo vodno silo v prometnem ali žitorodnem kraju vzamem v najem ali kupim. Ponudbe z glavnimi podatki na podružnico Jutra v Celju pod »Kapaciteta ½ do 1 vagona«. 22872-17

Iskali

Gostilno
na prometnem kraju, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 24025-19

Posest

Stanovanjska hiša
novozidana, na Ptujski cesti v Mariboru, ugodno naprodaj. Vprašati: Tržaška 44, Maribor. 23973-20

Trgovska hiša
v centru Ljubljane, naprodaj. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Donosna«. 24021-20

Stanovanja išče

3—4 sobno stanovanje
v I. nadstr., s kopalnico in vsemi pritiklinami za november, oddam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Samo odrasle«. 24017-21

INSERIRAJTE V »JUTRU«

Preprosto stanovanje
oddam 15. oktobra ali 1. novembra. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 24015-21

Stanovanje odda

Prazno sobo
oddam. Glinška ulica 5, I. levo. 24005-23

Sobo odda

Sobo
prazno ali opremljeno, v centru, potrebujem takoj za 1 mesec — do 15. nov. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Soba takoj«. 24018-23a

Opremljeno sobo
udobno, blizu centra, išče gospodična. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Sončna«. 24023-23a

Živali

Črnobeli mops
se je zatekel. Dobi se v pekarni Pretnar, Vodnikova štev. 69. 24027-27

Izgubljeno

Na cesti
Celje - Sv. Bolfenk v Slov. goricah sem dne 9. t. m. izgubil listnico z 200 din in dokumenti. Najditelj se naproša, da dokumente vrne na naslov vozniške izkaznice, dinarjev 200 pa obdrži za nagrado. 24029-28

Informacije

Dobitke loterije
rejcev malih živali si oglejte v trgovini Vok, Tavčarjeva ulica. 24026-31

Gospodična
ki je potovala preteklo nedeljo z Dolenjskega v Kranj z vinsko pletenico, naj javi cenj. naslov pod šifro »Jesen 1938« na ogl. odd. Jutra. 24007-31

Razno

Poceni boste kupovali
ne le pohištvo, ako naročite
naš brezplačni katalog
Kastner & Öhler
Glavni trg 7

Prvovrstni trboveljski **PREMOG** brez prahu, koks, suha drva nudi

I. Pogačnik,

BOHORIČEVA 5, Telef. 20-59

Od Vas je odvisno, da imate obleko vedno kot novo
zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni
JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Pralnica — Svetolikalnica

KLIŠEJE
ENO IN VEČBARVNE
Jugografika
SV. PETRA NASIP ST. 23

Med mestom in deželo
posreduje »Jutrova mali oglasnik ponudbe:

INSERIRAJ V „JUTRU"!

Tisoče zahval prejema »MORANA«

LICITACIJA

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v **Zagrebu** bo imel v prostorih okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Nišu na dan 24. oktobra 1938. l. ob 11. uri PRVO JAVNO OFERTALNO LICITACIJO za oddajo stavbnih del za zidavo objektov svojega sanatorija za pljučne bolezni v Knez Selu pri Nišu.

Predloge za sestavljanje ponudb se dobe vsak delovnik ob uradnih urah pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Beogradu in Nišu proti plačilu din 200.— ter pri tehničnem odseku Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, pri katerem lahko dobite tudi vsa druga potrebna pojasnila.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi dragega soproga

VINKA MESARIČA

POL. NADZORNIKA V POKOJU

sem dolžna mnogo zahvale vsem, ki so sočustvovali z menoj.

Posebno se zahvaljujem družini Slamič in njih nameščencem, Zadrugi policijskih upokojencev, olepševalnemu društvu v Rožni dolini in vsem drugim darovalcem prekrasnega cvetja, in končno vsem, ki so dragega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti v tako velikem številu.

ROZA MESARIČ, soproga in otroci.

ZAHVALA

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob težki izgubi našega dragega očeta, starega očeta, brata, svaka in strica, gospoda

JOŽE ROJINA, star.

KROJAŠKEGA MOJSTRA IN HIŠNEGA POSESTNIKA V LJUBLJANI

se tem potom najiskrenejše zahvaljujemo.

Iskrena hvala vsem darovalcem krasnih vencev, Narodni čitalnici v Šiški za ganljive žalostinke, vsem prijateljem in znancem, ki so nepozabnega pokojnika počastili na njegovi zadnji poti.

Sv. maša zadušnica bo darovana v sredo, dne 12. oktobra 1938 ob 7. uri zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani.

Rodbina JOŽE ROJINA

ZAHVALA

Ob smrti mojega srčno ljubljenega očeta, gospoda

FRANCA GORIČARJA

RAVNATELJA V POK. IN POSESTNIKA

sem bila deležna toliko iskrenega sočutja in sožalj, da se mi ni mogoče vsakemu posebej zahvaliti. Zato izrekam tem potom vsem mojo srčno zahvalo. Najlepše se zahvaljujem čč. duhovščini, župniku g. Grilu za ganljiv govor ob grobu, dalje vodstvu in delavstvu tovarne Woschnag za častno spremstvo. Zahvaljujem se gasilskim četam tovarne, Šoštanj-mesto in Družmirje, pevskemu zboru za odpete žalostinke in vsem mnogobrojnim prijateljem in znancem, ki so dragemu pokojniku darovali vence in cvetje ter ga v tako lepem številu spremili k grobu.

V ŠOŠTANJU, 8. oktobra 1938.

LORE GORIČAR, hčerka

DENARNI ZAVOD V LJUBLJANI

išče za nastop takoj, praktikanta-injo

za knjigovodstvo. — Ponudbe s prepisi izpričeval in navedbo referenc je poslati na oglasni oddelek pod »Denarni zavod«.

MEDNARODNA ŠPEDICIJA

Emil JEDLOVČNIK, Dravograd

izvršuje na postaji Dravograd—Meža vsa uvozna in izvozna ocarinjenja po kulantni tarifi. — Priporoča se istočasno za prevoze, tarifske in carinske informacije.

Kuharja ali kuharico

ŠEFA KUHINJE

IŠČE večja gostilna v Ljubljani za takojšen nastop. Služba bo stalna in dobra samo za prvovrstne moči, ki se vsestransko razumejo na stroko. Ponudbe poslati na ogl. odd. »Jutra«, kjer dobite tudi naslov.

ZAHVALA

Vsem, ki ste mojega nepozabnega moža, gospoda

HENRIKA ROBAVES

spremili na njegovi zadnji poti in vsem, ki ste z menoj sočustvovali, moja najprisrčnejša zahvala.

Rimske Toplice, Trbovlje, 10. oktobra 1938.

JUSTINA ROBAVES roj. PUST

†

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš nad vse ljubljeni brat in stric, gospod

ALOJZ KRAINZ

veletrgovec, industrijalec in veleposestnik

danes, 9. oktobra 1938. za vedno zatisnil svoje trudne oči.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 11. oktobra 1938 ob 16. uri iz hiše žalosti, na tukajšnje pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v četrtek ob pol 7. uri.

LJUTOMER, dne 9. oktobra 1938.

Žalujoči obitelji ŽITEK in STERMAN

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.